

วารสารราชนครินทร์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2569)

Journal of Rajanagarindra

Vol. 23 No. 1

January - June 2026

ISSN 2774 - 1230 (Online)

วารสารราชนครินทร์

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

Journal of Rajanagarindra

ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2569)

ISSN (Online) 2774 – 1230

เจ้าของ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่ปรึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
รองอธิการบดีวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพ

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการของคณาจารย์นักศึกษา ในสาขาวิชาต่าง ๆ
 2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์การวิจัยจากคณาจารย์ นักศึกษา ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย
 3. เพื่อส่งเสริมเครือข่ายนักวิจัยและความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย
 4. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานด้านวิจัย ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

การพิจารณาบทความ

1. บทความทุกบทความจะต้องผ่านการประเมินก่อนการเผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในศาสตร์ด้านต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ท่าน
2. บทความได้รับการตรวจประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมินและกัน (double-blind review)
3. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ทั้งหมดได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ศาสตราจารย์ ดร.ปานมนัส ศิริสมบุรณ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.ธรร สุนทรายุทธ	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.นพคุณ ศิริวรรณ	(ข้าราชการบำนาญ) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย แหวนเพชร	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ แก้วไทรฮะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา วิไลลักษณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์บังอร อนุเมธางกูร	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ	(ข้าราชการบำนาญ) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

บทบรรณาธิการ

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้ดำเนินการจัดทำวารสารราชชนครินทร์ ซึ่งเป็นวารสารด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการเผยแพร่บทความอย่างต่อเนื่องปีละ 2 ฉบับ เป็นประจำทุกปีคือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ซึ่งฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 23 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2569) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์การวิจัยจากคณาจารย์ นักศึกษา ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมเครือข่ายนักวิจัยและความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย และเพื่อรายงานผลการดำเนินงานด้านวิจัย ด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ในรูปแบบวารสารออนไลน์ ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 5 บทความ และบทความวิชาการ จำนวน 1 บทความ ซึ่งบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้ ได้ผ่านการพิจารณาประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์ด้านต่าง ๆ จำนวน 3 ท่าน ต่อ 1 บทความ จึงถือว่าบทความที่ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบทความที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อวงการศึกษไทย และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยต่อไปในภายภาคหน้า

วารสารราชชนครินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Peer review journal) กองบรรณาธิการวารสารราชชนครินทร์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน และขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่กรุณาส่งบทความมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ ทำให้วารสารราชชนครินทร์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ในโอกาสนี้กองบรรณาธิการใคร่ขอเชิญชวนผู้ที่สนใจส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ลงวารสารราชชนครินทร์ โดยส่งต้นฉบับมาตามคำแนะนำของวารสารหรือติดต่อมายังฝ่ายจัดการวารสารตามที่อยู่ท้ายเล่ม

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “นุญฉายราชนครินทร์”	1-18
พีรณัฐ ทรงเกตุกุล รติยา สุทธิธรรม และ วิระสิทธิ์ สุขสมชิต	

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.....	19-32
ธนวรรณ อุ่นนุช ยลดา เพชรวารินทร์ และ แมน เชื้อบางแก้ว	

การพัฒนาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	33-45
ธนันชัย ลุนลาน นพณัฐ สุขปาน ประเสริฐ พืชผล และ ดวงตา อินทรนาค	

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	46-58
กาญจนา มะลิวัลย์ ทศนีย์ รอดมันคง และ พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ	

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา.....	59-72
ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ จิรศักดิ์ แซ่ไคว้ และ กรรณิการ์ แก้วเชื้อ	

บทความวิชาการ

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลลัดมือเดียว.....	73-87
แมน เชื้อบางแก้ว	

การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชชนครินทร์”
Communicating the Identity of Rajabhat Rajanagarindra University
Through the Creation of Thai Dance Costumes for the Performances
“Chui Chai Rajanagarindra”

พีรณัฐ ทรงเกตุกุล^{1*}, รติยา สุทธิธรรม² และ วิระสิทธิ์ สุขสมชิต³
Peeranat Songketkun^{1*}, Ratiya Suthitham² and Virasit Sugsomchit³

^{1,2,3}กลุ่มวิชาพื้นฐาน (นาฏศิลป์ศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

^{1,2,3}Department of Dance Education, Faculties of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding email: Peeranat.son@rru.ac.th

Received: February 16, 2026.; Revised: May 20, 2026.; Accepted: June 9, 2026

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ 2) สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ และ 3) ศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า บทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ สะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ใน 3 มิติ ได้แก่ 1) มิติทางประวัติศาสตร์และเกียรติภูมิ สะท้อนความเป็นมาของมหาวิทยาลัยตั้งแต่การก่อตั้ง การพัฒนา และพระมหากษัตริย์คุณที่ได้รับพระราชทานนาม “ราชชนครินทร์” 2) มิติทางสังคมและวัฒนธรรม แสดงถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการพัฒนาท้องถิ่น การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการเป็นศูนย์กลางทางวิชาการของจังหวัดฉะเชิงเทรา 3) มิติทางภาพลักษณ์และจิตวิญญาณองค์กร สื่อถึงความภาคภูมิใจ ความผูกพัน และอุดมการณ์ของบุคลากรและนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย ผ่านถ้อยคำเชิงสัญลักษณ์ในบทร้องและท่วงทำนองเพลงไทยเดิม ผลการสร้างเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชชนครินทร์” พบว่าเครื่องแต่งกายที่ได้รับการพัฒนาเป็นชุดแสดงจริงสามารถนำองค์ประกอบทางศิลปวัฒนธรรมมาผสมผสานกับอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านสี รูปแบบ ลวดลาย และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยควบคู่กับการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร มีความงดงามตามหลักนาฏศิลป์ไทย สามารถใช้ในการแสดงต้อนรับแขก งานพิธีการ และกิจกรรมสำคัญของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษา

ประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชนครินทร์” พบว่าผลการประเมินจำนวน 9 รายการ จากทั้งหมด 12 รายการ ได้แก่ ดอกไม้ทัดหูและอุบล ลวดลายสไบ สีของสไบ ลวดลายของผ้าถุง สีของผ้าถุง เครื่องประดับต่าง ๆ ภาพรวมของเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสม สามารถสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 75 และมีจำนวน 3 รายการ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25 ได้แก่ เครื่องประดับศีรษะ ลวดลายของกรองคอ และสีของกรองคอ สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายสามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลง ฉุยฉายราชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ฉุยฉายราชนครินทร์, การสื่อสารอัตลักษณ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง, นาฏศิลป์ไทย

ABSTRACT

The research entitled the Communicating the Identity of Rajabhat Rajanagarindra University Through the Creation of Thai Dance Costumes for the Performances “Chui Chai Rajanagarindra” aimed to: 1) Investigate the institutional identity of Rajabhat Rajanagarindra University as reflected in the lyrics of Chui Chai Rajanagarindra; 2) Create costume designs for the Thai dance performance entitled Chui Chai Rajanagarindra; and 3) Examine the effectiveness of costume design in communicating the university’s identity through Thai dance performance. The findings revealed that the song Chui Chai Rajanagarindra conveyed the university’s identity across three dimensions: 1) The historical and prestigious dimension, which conveys the university’s origins, development, and the royal benevolence through the bestowal of the name “Rajanagarindra”; 2) The socio-cultural dimension, which represents the role of Rajabhat universities in local development, cultural preservation, and serving as an academic center of Chachoengsao Province; and 3) The organizational image and spirit dimension, which expresses pride, attachment, and the institutional ideology shared among university personnel and students through symbolic lyrics and traditional Thai musical melodies. The results of the creative costume design for the Thai classical dance performance Chui Chai Rajanagarindra revealed that the finalized performance costume successfully integrated cultural and artistic elements with the university’s identity through the use of colors, costume forms, decorative patterns, and symbolic motifs associated with Rajabhat Rajanagarindra University. The design was developed under the concept of preserving Thai classical dance aesthetics while simultaneously communicating the university’s institutional image. The costumes demonstrated elegance in accordance with the principles of Thai classical dance and were suitable for welcoming ceremonies, formal occasions, and important university events. The evaluation of the effectiveness of communicating the identity of Rajabhat Rajanagarindra

University through the costumes of the Thai classical dance performance Chui Chai Rajanagarindra indicated that 9 out of 12 evaluation items—including floral ear ornaments and garlands, shawl patterns, shawl colors, textile patterns, textile colors, accessories, and the overall costume appearance—were rated at the “very good” level, accounting for 75 percent. Meanwhile, 3 items—namely head ornaments, collar patterns, and collar colors—were rated at the “good” level, accounting for 25 percent. These findings reflect that the costume design was highly effective in appropriately conveying the identity of Rajabhat Rajanagarindra University as represented in the song Chui Chai Rajanagarindra.

Keywords: Chui Chai Rajanagarindra, Identity Communication, Rajabhat Rajanagarindra University, Costume for Performance, Thai Dance

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่ที่มอบการศึกษาให้แก่เยาวชนและผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพคืบส่งสังคมและท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน ตลอดระยะเวลา 86 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ไม่เพียงแต่มอบการศึกษาให้แก่เยาวชนและมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ คืบส่งสังคมเท่านั้น สถาบันการศึกษาแห่งนี้ได้สร้างประโยชน์และให้คุณค่าในทุกมิติให้แก่สังคมและท้องถิ่นเสมอมา โดยมีภารกิจหลักในการพัฒนาท้องถิ่น ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ม.ป.ป.) การให้ความสำคัญต่อความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการแสดงทางนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชนครินทร์ ถือเป็นการให้ความสำคัญต่อการสร้างความตระหนักรู้ในอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีต่อสังคมและท้องถิ่น คุณค่าเหล่านี้ล้วนปรากฏอยู่ในบทร้องฉุยฉายราชนครินทร์ ที่ผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยฯ และเพื่อรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ที่ทรงพระราชทานนาม “ราชนครินทร์” แก่มหาวิทยาลัยฯ

บทเพลงและการประดิษฐ์ท่ารำ “ฉุยฉายราชนครินทร์” เป็นผลงานวิจัยและผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ รติยา สุทธิธรรม อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาพื้นฐาน (นาฏศิลป์ศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ โดยประพันธ์บทร้องขึ้นใหม่ มีเนื้อความกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และเพื่อรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี โดยใช้ทำนองเพลงฉุยฉายและเพลงแม่ศรี ออกท่ายด้วยเพลงเร็ว-ลา เครื่องดนตรีใช้วงปี่พาทย์ไม้นวม โดยทำราฉุยฉายได้ถูกประดิษฐ์ขึ้นใหม่จากตำราท่ารำแม่บทใหญ่ การรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จนได้ทำราฉุยฉายทั้งดงาม มีรูปแบบการจัดแถวทั้งหมด 5 แถว เช่น แถววงกลมต่างระดับเพื่อเลียนแบบสัญลักษณ์พระราชลัญจกรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยยังคงยึดแนวความคิดจากปรมาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์ไทย (รติยา สุทธิธรรม, 2566) แม้ว่าจะมีการสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชนครินทร์” เพื่อสะท้อนประวัติและบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการศึกษาอย่างเป็นระบบว่าอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยที่ปรากฏในบทเพลง รวมถึงการนำอัตลักษณ์เหล่านั้นมาออกแบบและจัดสร้างเครื่องแต่งกายเพื่อให้ทำหน้าที่สื่อสารเชิงสัญลักษณ์ในการ

ถ่ายทอดอัตลักษณ์องค์กร เนื่องจากงานออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงมักมุ่งเน้นความสวยงามตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทย แต่ยังขาดการบูรณาการแนวคิดด้านอัตลักษณ์องค์กรและการสื่อสารเชิงวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน และยังไม่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ขององค์กรผ่านการแสดงนาฏศิลป์ไทยถูกรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบในเชิงวิชาการ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “อุณรายราชนครินทร์” เพื่อพัฒน่องค์ความรู้ด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและสื่อสารอัตลักษณ์องค์กร การสร้างความภาคภูมิใจในสถาบัน และการสื่อสารคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมไทย ผู้วิจัยมีความตั้งใจที่จะอุทิศการแสดงนาฏศิลป์ไทยชุด “อุณรายราชนครินทร์” ให้เป็นการแสดงอันทรงคุณค่าประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ อีกทั้งยังเป็นต้นแบบในการบูรณาการศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทย การออกแบบ และการสื่อสารวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมคุณค่าของสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทสังคมร่วมสมัยได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงอุณรายราชนครินทร์
2. เพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์
3. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงอุณรายราชนครินทร์ เพื่อนำไปสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์ และทำการศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุณรายราชนครินทร์ โดยใช้กระบวนการศิลปะการออกแบบเพื่อการแสดง และการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นเครื่องมือในการศึกษาความหมายและอัตลักษณ์ที่ปรากฏในเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยมุ่งเน้นศึกษาการสื่อสารและถ่ายทอดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทย โดยพิจารณาองค์ประกอบเชิงสัญลักษณ์ ได้แก่ รูปแบบ สี การออกแบบ และความหมายที่เชื่อมโยงกับบทเพลง “อุณรายราชนครินทร์” รวมถึงการวิเคราะห์บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และภาพลักษณ์องค์กรของมหาวิทยาลัยที่สะท้อนอยู่ในงานสร้างสรรค์ดังกล่าว

ขอบเขตด้านพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ขอบเขตด้านระยะเวลา 1 ปี 6 เดือน

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง ดังนี้

กลุ่มที่ 1 บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จำนวน 10 คน

1. บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ/หรือ

2. บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 10 คน โดยต้องมีคุณสมบัติ คือ มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบ หรือด้านนิเทศศาสตร์ ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ความเชี่ยวชาญดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

กลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่มนี้ จะทำแบบประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ ในขั้นตอนการคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) และประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ผู้วิจัยได้พัฒนาเพื่อนำมาใช้วัดและประเมินผลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 2 ชุด คือ

1) แบบประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

2) แบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิจัย

- 1.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารอัตลักษณ์
- 1.2 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง
- 1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาวิจัย

2.1 พัฒนาแบบประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

2.2 พัฒนาแบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

2.3 นำแบบประเมินทั้ง 2 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ และแบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

ขั้นตอนที่ 3 การยื่นพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากบุคลากรทางด้านนาฏศิลป์ นักแสดง และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากมนุษย์โดยตรง จึงต้องดำเนินการยื่นขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ขั้นตอนที่ 4 ให้กลุ่มเป้าหมายประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch)

ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายประเมินเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์ จำนวน 3 แบบ เพื่อคัดเลือกแบบที่ได้รับความนิยมสูงสุด สำหรับนำไปจัดสร้างเครื่องแต่งกาย

ขั้นตอนที่ 5 สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

เมื่อได้ผลการคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ที่ได้รับคะแนนสูงสุดจากการประเมินในขั้นตอนที่ 4 จากนั้นจึงทำการจัดสร้างเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ขึ้นมา 1 ชุด เพื่อนำไปทดลองใช้ ปรับปรุง และทำการบันทึกวิถีทัศนทำรำประกอบเพลง โดยให้ผู้แสดงสวมใส่เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ที่ได้จัดสร้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายชมวิถีทัศน และประเมินเครื่องแต่งกายโดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ของเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

ขั้นตอนที่ 7 รวบรวมและวิเคราะห์ผลการวิจัย

รวบรวมผลที่ได้จากแบบประเมินประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ในรูปแบบข้อมูลทางสถิติ และนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ที่ปรากฏในบทเพลงฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

การแสดงชุด “ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์” เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิยา สุทธิธรรม เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ ผลงานชิ้นนี้ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้เป็นบทแสดงประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 ประจำปี พ.ศ. 2566 เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปีแห่งการก่อตั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 20-21 กรกฎาคม พ.ศ. 2566

1.1 โครงสร้างเพลง

บทเพลงฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่

ท่อนที่ 1 ทำนองเพลงฉุยฉาย ใช้เปิดการแสดงด้วยความสง่างาม และอ่อนช้อย

ท่อนที่ 2 ทำนองเพลงแม่ศรี ใช้ในช่วงท่อนกลางของการแสดง เพิ่มความละมุนละไม และรำลึกพระกรุณาธิคุณในเชิงเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ผู้ทรงพระราชทานนาม “ราชชนกปริทัศน์” ให้แก่มหาวิทยาลัยฯ

ท่อนที่ 3 ทำนองเพลงเร็ว-เพลงลา เพื่อจบการแสดงอย่างสง่างาม ไม่มีบทร้อง ใช้การรำตามจังหวะดนตรีที่เร็วขึ้น เพื่อแสดงพลังและสง่าารมณ

เนื้อเพลง ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

(ร้องเพลงฉุยฉาย)

ฉุยฉายเอ๋ย	ช่างงามดนาฏศิลป์สารภี
วิชาการล้ำเลิศประเสริฐศรี	แสนโสภีเขียวเหลืองผ่องอำพัน
สัญลักษณ์พระราชลัญจกร	เกียรติกำจรพรเลิศประเสริฐสร (รับ)

งามนักร้อง	ราชนครินทร์ถิ่นเรียนรู้
นาฏศิลป์ดนตรีที่เชิดชู	ให้คงอยู่คู่เมืองฉะเชิงเทรา
ศิลปกรรมนำเด่นเน้นวินัย	ก้องเกริกไกรไทยล้ำเนา (รับ)

(ร้องแม่ศรี)

แม่ศรีเอ๋ย	แม่ศรีสารภี
รำฟ้อนละครดี	ให้มากมีดนตรีไทย
พื้นบ้านพื้นเมืองสวย	อ่อนระทวยยั่วยวนใจ
งามสดสีสดใส	ละครในละครนอก
รำลึกเอ๋ย	สมเด็จพระพี่นางฯ
พระองค์ผู้ทรงวาง	รากฐานทางการศึกษา
ครุศาสตร์อักษรศาสตร์	เปรียบดังปราชญ์ของประชา
องค์พระกัลยา	มีขวัญหล้าของไทยเอ๋ย

(ปีพาทย์ทำเพลงเร็ว-ลา)

1.2 อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชนครินทร์

- 1) “นาฏศิลป์สารภี” สื่อถึงสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

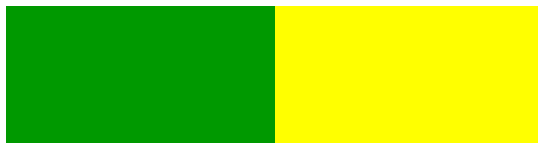

ภาพที่ 1 ดอกสารภี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่มา: คลังสมุนไพร, ม.ป.ป., <https://www.คลังสมุนไพร.com/16965177/สมุนไพรดอกสารภี>

- 2) “วิชาการล้ำเลิศ” สื่อความหมายที่สะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศในศาสตร์และศิลป์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

- 3) “เขียวเหลืองผ่องอำพัน” กล่าวถึงสีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ คือ สีเขียว และ สีเหลือง

ภาพที่ 2 สีเขียวและสีเหลือง สีประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ม.ป.ป., https://www2.rru.ac.th/?page_id=11034

4) “สัญลักษณ์พระราชลัญจกร” สัญลักษณ์ประจำสถาบันราชภัฏทั่วประเทศไทย ซึ่งเป็นรูปพระราชลัญจกรประจำพระองค์ รัชกาลที่ 9 ตรากี่ใช้เป็นพระประทับกำกับพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ในต้นเอกสารสำคัญ ส่วนพระองค์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับราชการแผ่นดิน เป็นรูปพระที่นั่งอัฐทิศ ประกอบด้วยวงจักร กลางวงจักร มีอักษรเป็น อ หรือเลข ๙ รอบวงจักร มีรัศมีเปล่งออกโดยรอบเหนือจักรเป็นรูปเศวตฉัตรเจ็ดชั้นตั้งอยู่บนพระที่นั่งอัฐทิศ แปลความหมายว่า ทรงมีพระบรมเดชานุภาพในแผ่นดิน โดยที่วันบรมราชาภิเษกตามโบราณพระราชประเพณีได้เสด็จประทับเหนือพระที่นั่งอัฐทิศ เพื่อรับการถวายน้ำอภิเษกจากทิศทั้งแปด

ภาพที่ 3 พระราชลัญจกร ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
ที่มา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ม.ป.ป., https://www2.rru.ac.th/?page_id=11034

5) “ราชนครินทร์ถิ่นเรียนรู้” ในท่อนนี้ผู้ประพันธ์กล่าวยกย่องมหาวิทยาลัยราชนครินทร์ว่าเป็นสถาบันการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของท้องถิ่น

ภาพที่ 4 กิจกรรมอัญเชิญตราพระราชลัญจกรของนักศึกษาวิชาราชภัฏราชนครินทร์
ที่มา: ณัฐที่ ปิ่นทอง, ม.ป.ป., <http://banana.pinthong.com/>

6) “นาฏศิลป์ดนตรีที่เชิดชูให้คงอยู่คู่เมืองฉะเชิงเทรา” สื่อถึงบทบาทของมหาวิทยาลัยในการทำ บำรุง ส่งเสริมนาฏศิลป์ และดนตรีให้คงอยู่ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา สะท้อนพันธกิจในการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น

7) “ศิลปกรรมนำเด่นเน้นวินัย” สื่อความหมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้ยกย่องและ เชิดชูความเป็นศิลปกรรม คือให้มีความสุนทรีย์ควบคู่กับความมีวินัย สอดคล้องกับคุณสมบัติของนักศึกษาตามอัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย คือ “จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน”

8) “แม่ศรีเอย แม่ศรีสารภี” เป็นการเรียกขาน “แม่ศรี” ซึ่งเป็นตัวแทนของสตรีผู้มีความงามพร้อม ทั้งกาย วาจา ใจ เชื่อมกับคำว่า “สารภี” ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ซึ่งในบริบทนี้หมายถึง นักแสดง ผู้รำถวายราชนครินทร์ว่า “เป็นสตรีผู้งามพร้อมแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์”

9) “รำฟ้อนละครดี ให้มากมีดนตรีไทย” ในท่อนนี้ผู้ประพันธ์ได้เน้นย้ำถึงคุณภาพและความเป็นเลิศ ของนาฏศิลป์และดนตรีไทย

10) “พื้นบ้านพื้นเมืองสวย อ่อนระทวยยั่วยวนใจ” ยกย่องความงามของภูมิทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา ว่ามีเสน่ห์ อ่อนช้อย และเย้ายวนใจในเชิงวัฒนธรรม

ภาพที่ 5 ความงามของภูมิทัศน์ ศิลปะ วัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา: Check In Chill, 2566, <https://casadakeka.org/>

11) “งามสดสียสไส ละครในละครนอก” ในท่อนนี้ผู้ประพันธ์ได้ยกย่องศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ ประเภทละครในและละครนอก ซึ่งอาจหมายถึงละครชาตรี ศิลปะการแสดงประจำจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมา เก่าแก่ คู่กับวัดโสธรวรารามวรวิหาร เป็นการแสดงที่เปี่ยมด้วยความสดใส สร้างสรรค์ และทรงคุณค่า

ภาพที่ 6 การแสดงละครชาตรีแก่นวัดหลวงพ่อโสธร โดย คณะประจวบเจริญศิลป์

ที่มา: ละครชาตรีคณะ “ประจวบเจริญศิลป์”, 2564,

<https://www.facebook.com/100063589869204/photos159/>

12) “รำลึกเอย สมเด็จพระพี่นางฯ” เป็นบทที่กล่าวรำลึกเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระพี่นางฯ ซึ่งในที่นี้หมายถึง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี

ภาพที่ 7 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี

ที่มา: Thairoyalfamily, 2568, <https://www.facebook.com/share/p/1BF4PhKnGq/>

13) “พระองค์ผู้ทรงวาง รากฐานทางการศึกษา” กล่าวถึงบทบาทสำคัญของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ที่ทรงพระราชทานนาม “ราชชนครินทร์” แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ทรงสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อการศึกษาก่อประชาชนในประเทศไทย

14) “ครุศาสตร์อักษรศาสตร์ เปรียบดังปราชญ์ของประชา” ผู้ประพันธ์กล่าวยกย่องว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ว่าทรงเป็นผู้วางรากฐาน

ทางการศึกษาให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ โดยเฉพาะการศึกษาด้านครุศาสตร์ (การผลิตครู) และอักษรศาสตร์ (ศาสตร์แห่งภาษาและวัฒนธรรม) ว่าเป็นรากฐานแห่งปัญญาของสังคม

15) “องค์พระกัลยา มิ่งขวัญหล้าของไทยเอย” ผู้ประพันธ์กล่าวเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ว่าทรงเป็นมิ่งขวัญของแผ่นดินไทย

จากเนื้อเพลงฉ่อยฉายราชชนครินทร์ ผู้วิจัยพบอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ทั้งหมด 15 ประการ ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์อย่างลึกซึ้งทั้งในเชิงสัญลักษณ์และคุณค่าเชิงสถาบัน โดยปรากฏผ่านภาพลักษณ์ภายนอก บทเพลงฉ่อยฉายราชชนครินทร์ จึงเป็นการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ทั้งในด้านภูมิปัญญา วัฒนธรรม และจิตวิญญาณแห่งการรับใช้ท้องถิ่น โดยสามารถวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ แบ่งเป็นมิติ ได้ดังนี้

1) มิติทางประวัติศาสตร์และเกียรติภูมิ

1.1) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีรากฐานทางประวัติศาสตร์ที่เริ่มต้นจากการเป็น “โรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา” ในปี พ.ศ. 2479 ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของภารกิจในการผลิตครูเพื่อรับใช้ท้องถิ่น ก่อนจะพัฒนาสู่วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และได้รับการยกฐานะเป็นสถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา ในปี พ.ศ. 2535

1.2) ในปี พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา ได้รับพระราชทานนาม “ราชชนครินทร์” จากสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี ซึ่งเป็นเกียรติประวัติสูงสุดที่สถาบันการศึกษาหนึ่งพึงได้รับ อันสะท้อนถึงการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2) มิติทางสังคมและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์มีพันธกิจที่ชัดเจนในด้านการผลิตครู การพัฒนาท้องถิ่น และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ด้วยเหตุนี้อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม จึงปรากฏผ่านกิจกรรมทางการศึกษา ศิลปะการแสดง การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และบทบาทเป็นศูนย์กลางภูมิปัญญาชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งเป็นหัวใจของสถาบันทางการศึกษาที่รับใช้สังคม อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในมิตินี้สะท้อนผ่าน กิจกรรมทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูและบัณฑิตที่มีจิตสำนึกสาธารณะ ความเข้าใจในชุมชน และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่น สะท้อนถึงความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ที่ยึดโยงกับประชาชน ชุมชน และรากฐานทางวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นคง อันเป็นคุณค่าหลักที่หล่อหลอมภาพลักษณ์และจิตวิญญาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์สืบมาจนถึงปัจจุบัน

3) มิติทางภาพลักษณ์และจิตวิญญาณองค์กร

3.1) สีประจำมหาวิทยาลัย “สีเขียว” แทนความเจริญงอกงามทางปัญญา และ “สีเหลือง” แทนคุณธรรมจริยธรรม

3.2) ตราสัญลักษณ์ตราพระราชลัญจกร รัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานไว้เพื่อให้เป็นเกียรติสูงสุดแก่สถาบันการศึกษา “ราชภัฏ” เป็นความภาคภูมิใจและเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

3.3) ดอกสารภี เป็นดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย สื่อถึงความอ่อนน้อม อ่อนโยน และมีกลิ่นหอม ที่ให้ความรู้สึกสงบ แผ่ด้วยคุณธรรม จริยธรรม

3.4) การประพฤติปฏิบัติของนักศึกษา “จิตอาสา ใฝ่รู้ สู้งาน” ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่ปลูกฝังในพฤติกรรมของนักศึกษาให้มีวินัย เสียสละ ใฝ่หาความรู้ และอุทิศตนต่อส่วนรวมอยู่เสมอ

2. ผลของการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ข้อมูลอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ ผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์เหล่านั้น ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงนาฏศิลป์ไทย เพื่อใช้ประกอบการแสดง ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ โดยอาศัย ความประสงค์เดิมของผู้ประพันธ์และสร้างสรรค์การแสดงราชฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ที่ว่า “ผู้แสดงแต่งกายแบบนางใน” ซึ่งมีความหมายถึง นางกำนัล นางข้าหลวง คือสตรีที่รับราชการในวังหรือถวายงานอยู่ฝ่ายใน ผู้วิจัยจึงตีความให้ “นางใน” ในความหมายของผู้ประพันธ์ คือ “นางละครในวัง”

จากนั้นผู้วิจัยทำการร่างแบบ (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ในรูปแบบของชุดยืนเครื่องนางละคร ที่แตกต่างกันในรายละเอียด ขึ้นมา 3 แบบ จากนั้นผู้วิจัยใช้แบบ ประเมินเพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ประเมิน โดยกลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน ได้แก่ บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารของ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ และ/หรือ เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ มาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน และ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบ หรือ ด้านนิเทศศาสตร์ ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ความเชี่ยวชาญดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน เพื่อคัดเลือกแบบร่าง (Sketch) เครื่องแต่งกายการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่เหมาะสมต่อการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย ราชภัฏราชชนกปริทัศน์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ จำนวน 1 ชุด เพื่อผลิตเป็น ชุดที่ใช้งานได้จริง

ผลการประเมินพบว่า แบบร่างที่ 3 ได้รับคะแนนรวมสูงสุด จากกลุ่มเป้าหมายทั้งสองกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 60 ของกลุ่มบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์ และร้อยละ 50 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เมื่อรวมคะแนน ทั้งหมดจากทั้งสองกลุ่ม จากคะแนนรวมสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 20 คะแนน แบบร่างที่ 3 ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 11 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55 รองลงมาคือแบบร่างที่ 1 ได้คะแนนรวม 6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30 และแบบร่างที่ 2 ได้คะแนนรวม 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 15 สะท้อนว่าแบบร่างนี้มีความเหมาะสมทั้งในด้านการสื่อสารอัตลักษณ์ ความงดงามทาง สุนทรียภาพ และมีศักยภาพในการนำไปผลิตและใช้งานจริงในบริบทของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนกปริทัศน์ ด้วยผลการวิเคราะห์ทางสถิติ จึงสนับสนุนการคัดเลือกแบบร่างที่ 3 เป็นต้นแบบในการผลิตเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นการ ผลิตอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์เข้ากับความงามของนาฏศิลป์ไทยชั้นสูง ผ่านการเลือกใช้สีรากรรณ์ การออกแบบทรงผม พัสตราภรณ์ และถนิมพิมาภรณ์อย่างมีความหมาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 8 แบบร่าง (Sketch) ที่ได้รับคัดเลือก

ที่มา: พีรณัฐ ทรงเกตุกุล, 2567

1. ศิราภรณ์และการตกแต่งทรงผม ใช้ริตเกล้ายอตัวร่วมกับกรเจียกจร ครอบท้ายซ้อง เป็นเครื่องประดับที่สื่อถึงฐานะของตัวละครใน ระดับนางในชั้นสูงตามจารีตนาฏศิลป์ไทย หัตถดอกสารภี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย ห้อยอุบะ 3 ขาย เพิ่มความอ่อนช้อยให้กับรูปทรงศีรษะ ทรงผมเสกกลางแหวกหน้ามาน รวบปล่อยหางม้าที่ท้ายทอย แล้วครอบด้วยท้ายซ้อง

2. พัสตราภรณ์ ใช้ผ้าไหมสีเขียวปักดินทอง เดินขอบด้วยดินทอง ซับในด้วยผ้าไหมสีเหลือง นุ่งผ้านุ่งจีบ นางหน้าซักชายพก ผ้ายานนอกอย่างโทนสีเขียว ลายกุดั่นประจำยาม ซึ่งเป็นผ้าประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ถิ่นพิมพาภรณ์ ใช้กรองคอแบบปักกริ่งด้วยโลหะประดับพลอย สวมสร้อยทับทรวง คาดเข็มขัดพร้อมหัวเข็มขัด สวมสังวาล ใส่กำไลข้อมือทั้งสองข้างพร้อมสร้อยข้อดอกแก้วกัลยา ซึ่งเป็นดอกไม้ในจินตนาการที่สร้างขึ้นเพื่อแทนพระองค์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์ บดินทรเชษฐภคินี

3. ผลของการศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชนครินทร์

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชนครินทร์ จากแบบร่าง (Sketch) ที่ 3 ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและถูกเลือกให้เป็นต้นแบบสำหรับผลิตชุดแสดงจริง จากนั้นผู้วิจัยนำชุดที่สร้างสรรค์ไปทดลองใช้ และปรับปรุงก่อนที่จะให้นักแสดงสวมใส่เพื่อซักซ้อมและแสดงจริง พร้อมทำการบันทึกวีดิทัศน์การแสดง ฉุยฉายราชนครินทร์ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการประเมินผลด้านประสิทธิภาพการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายกับกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ และ/หรือบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่ปฏิบัติงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน 10 คน ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านศิลปะการแสดง นาฏศิลป์ไทย ด้านการออกแบบ หรือด้านนิเทศศาสตร์ ที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ความเชี่ยวชาญดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด ฉุยฉายราชชนครินทร์

รายการประเมิน	ผล
1. เครื่องประดับศีรษะสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดี
2. ดอกไม้ทัดหูและอุบะสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
3. ลวดลายสไบสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
4. สีของสไบสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
5. ลวดลายของกรองคอสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดี
6. สีของกรองคอสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดี
7. ลวดลายของผ้าถุงสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
8. สีของผ้าถุงสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
9. เครื่องประดับต่าง ๆ อาทิ สร้อย สังกวาล กำไล เข็มขัด และหัวเข็มขัด สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก
10. สามารถนำองค์ประกอบที่ปรากฏในเนื้อเพลงมาฉุยฉายราชชนครินทร์มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายได้ครบถ้วนและเหมาะสม	ดีมาก
11. ภาพรวมของเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสมต่อรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย	ดีมาก
12. ภาพรวมของเครื่องแต่งกายสามารถสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม	ดีมาก

จากตารางสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพในการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ผ่านเครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “ฉุยฉายราชชนครินทร์” พบว่า ผลการประเมินจำนวน 9 รายการ จากทั้งหมด 12 รายการ ได้แก่ ดอกไม้ทัดหูและอุบะ ลวดลายสไบ สีของสไบ ลวดลายของผ้าถุง สีของผ้าถุง เครื่องประดับต่าง ๆ อาทิ สร้อย สังกวาล กำไล เข็มขัด และหัวเข็มขัด สามารถนำองค์ประกอบที่ปรากฏในเนื้อเพลงฉุยฉายราชชนครินทร์มาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายได้ครบถ้วนและเหมาะสม ภาพรวมของเครื่องแต่งกายมีความเหมาะสมต่อรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ภาพรวมของเครื่องแต่งกายสามารถสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 75 และมีจำนวน 3 รายการ อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 25 ได้แก่

เครื่องประดับศีรษะ ลวดลายของกรองคอ และสีของกรองคอ สะท้อนให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายสามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงนุญฉายราชนครินทร์ได้อย่างชัดเจนและเหมาะสม สามารถนำแนวคิดด้านนาฏศิลป์ไทยมาบูรณาการร่วมกับอัตลักษณ์องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านสุนทรียภาพ ความกลมกลืนขององค์ประกอบ และความหมายเชิงสัญลักษณ์ โดยเฉพาะการเลือกใช้สี ลวดลาย และเครื่องประดับที่สะท้อนภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างเด่นชัด ส่งผลให้ผู้ชมเกิดการรับรู้ถึงคุณค่า ความสง่างาม และความภาคภูมิใจในสถาบัน นอกจากนี้ ภาพรวมของเครื่องแต่งกายยังมีความเหมาะสมกับรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย สามารถนำไปใช้เป็นสื่อทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กรและการสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 9 เครื่องแต่งกายประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด นุญฉายราชนครินทร์
ที่มา: พีรณัฐ ทรงเกตุกุล, 2567

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยเรื่อง การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “นุญฉายราชนครินทร์” ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยผ่านบทเพลง “นุญฉายราชนครินทร์”

ผลการศึกษาในวัตถุประสงค์ข้อแรก พบว่าบทเพลง นุญฉายราชนครินทร์ เป็นเครื่องมือเชิงสัญลักษณ์ที่ทรงพลังในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บทเพลงดังกล่าวถือเป็นชิ้นงานวรรณศิลป์ที่สื่อถึงประวัติของมหาวิทยาลัย พันธกิจ และจิตวิญญาณของมหาวิทยาลัยได้อย่างชัดเจน โดยมีการกล่าวถึงความเป็นมา สีและดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัย ไปจนถึงการเกิดพระเกียรติพระบรมวงศานุวงศ์ที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย อัตลักษณ์ที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลงจึงมีทั้งมิติทางวัตถุและคุณค่าทางนามธรรม การวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านบทเพลงนุญฉายราชนครินทร์จึงเป็นพื้นฐานขั้นตอนสำคัญขั้นตอนแรกสำหรับการออกแบบเครื่อง

แต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทยที่จะสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างลึกซึ้งและมีความหมาย สอดคล้องกับกนกพร เล็งศรี (2557) ทำการศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์อีสานในเพลง ลูกทุ่งของไผ่ พงศธร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชาวอีสานที่มีการปรับเปลี่ยนตามยุคตามสมัย ตามวิธีการผลิตและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อัตลักษณ์อีสานจึงเป็นอัตลักษณ์ที่มีพลวัตและปรับตัวไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตอันทำให้วัฒนธรรมและชุมชนของชาวอีสานเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น และยังแสดงถึงการต่อสู้กับอคติและการถูกทำให้ด้อยกว่าในสายตาของคนบางส่วน ในสังคม สะท้อนให้เห็นว่าบทเพลงสามารถถูกใช้เป็นพื้นที่ในการประกอบสร้างและถ่ายทอดอัตลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรม การใช้บทเพลงเป็นสื่อสะท้อนคุณค่า ความเชื่อ วิถีชีวิต และตัวตนของกลุ่มคนหรือองค์กรในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์อัตลักษณ์ผ่านบทเพลงเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบเครื่องแต่งกายและองค์ประกอบการแสดงที่สามารถสื่อสารอัตลักษณ์องค์กรได้อย่างมีความหมายและสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย ราชภัฏราชนครินทร์

2. การออกแบบเครื่องแต่งกายบนฐานของอัตลักษณ์

จากข้อมูลอัตลักษณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อเพลงฉุยฉายราชนครินทร์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบร่างเครื่องแต่งกายจำนวน 3 แบบ โดยอาศัยองค์ความรู้ทางศิลปะการออกแบบควบคู่กับหลักการความงามและสุนทรียะทางนาฏศิลป์ไทย เครื่องแต่งกายทั้ง 3 ชุดถูกออกแบบให้มีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน เช่น การใช้สีเขียวและเหลืองในการเลือกผ้าและองค์ประกอบตกแต่ง การสื่อถึงดอกสารภีผ่านลวดลายผ้า การเลือกใช้สิริภรณ์ ลักษณะเกี่ยวหรือรัดเกล้า ที่มีความเชื่อมโยงกับพระอิสริยยศของผู้พระราชทานนาม และการนุ่งห่มฉัตรพิมพารณ์ตามความงามแบบจาริตนาฏศิลป์ไทยโบราณ สอดคล้องกับ Yufei Kong (2567) ทำการวิจัยเรื่อง อัตลักษณ์และศิลปะเครื่องแต่งกายในละครหุ่นกระบอกผ้าพื้นถิ่นหมิ่นหนาน เพื่อการออกแบบ นิทรรศการดิจิทัลชุด “พัสดารณ์หุ่นกระบอกผ้า” การวิจัยแสดงให้เห็นถึงคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของเครื่องแต่งกายหุ่นกระบอกผ้า ผ่านการวิเคราะห์ลวดลาย สี สัน และรูปร่างของเครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิม องค์ประกอบเหล่านี้ไม่เพียงแต่แสดงบทบาทในด้านสุนทรียภาพเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายเชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย การออกแบบเครื่องแต่งกายของการแสดงหุ่นกระบอกผ้า ผสมผสานสัญลักษณ์กราฟิกแบบดั้งเดิม เช่น ดอกโบตั๋น มังกรและนกฟีนิกซ์ ลายเมฆ เป็นต้น การเลือกรูปแบบที่แตกต่างกันสะท้อนถึงเอกลักษณ์ บุคลิกภาพ และสถานะทางสังคมที่แตกต่างกันของตัวละคร เช่น ลายมังกรเป็นสัญลักษณ์ของ อำนาจจักรวรรดิ ลายดอกโบตั๋นแสดงถึงความมั่งคั่งและความเจริญรุ่งเรือง การเลือกและจับคู่สีไม่เพียงสะท้อนสถานะของตัวละครเท่านั้น แต่ยังสื่อความหมายแฝงทางอารมณ์และวัฒนธรรมของละครผ่านภาษาภาพ ที่แสดงให้เห็นว่าเครื่องแต่งกายมิได้ทำหน้าที่เพียงสร้างความสวยงามทางการแสดงเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อเชิงสัญลักษณ์ (symbolic communication) ที่สามารถถ่ายทอดอัตลักษณ์ คุณค่าทางวัฒนธรรม และสถานะเชิงความหมายผ่านองค์ประกอบทางทัศนศิลป์ได้อย่างลึกซึ้ง สะท้อนถึงบริบทของเครื่องแต่งกายในฐานะภาษาทางวัฒนธรรม ที่สามารถถ่ายทอดความหมาย อัตลักษณ์ และคุณค่าทางสังคมผ่านองค์ประกอบด้านการออกแบบได้ อีกทั้งยังสะท้อนแนวคิดเดียวกันว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายทางการแสดงจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการระหว่างสุนทรียศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และความหมายเชิงสัญลักษณ์ เพื่อให้เกิดพลังในการสื่อสารที่ลึกซึ้งมากกว่าความงามภายนอกเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการประเมินแบบร่างและประสิทธิภาพของการสื่อสาร เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือในเชิงสถิติมากยิ่งขึ้น
2. สามารถศึกษาผลกระทบเชิงภาพลักษณ์ขององค์กรหลังการใช้งานจริง เช่น ความประทับใจของผู้ชม หรือการรับรู้ในสื่อสาธารณะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เสนอให้มีการจัดนิทรรศการหรือนำเสนอผลงานต่อสาธารณะเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยและเป็นต้นแบบให้แก่สถาบันการศึกษาอื่น
2. ควรนำบทเพลงและการแสดงอุยฉายราชนครินทร์ ไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย การพัฒนาท้องถิ่น นาฏศิลป์ไทย และศิลปวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความภาคภูมิใจ และความเข้าใจในอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด อุยฉายราชนครินทร์” ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะบูรณาการระหว่างนาฏศิลป์ไทย การออกแบบศิลปกรรม และแนวคิดด้านอัตลักษณ์องค์กร โดยชี้ให้เห็นว่า “เครื่องแต่งกายเพื่อการแสดง” มิได้ทำหน้าที่เพียงสร้างความงดงามเชิงสุนทรีย์ แต่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อเชิงสัญลักษณ์ (symbolic communication) ในการถ่ายทอดอัตลักษณ์ของสถาบันได้อย่างเป็นระบบและมีความหมาย งานวิจัยได้พัฒนาแนวทางการวิเคราะห์อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติทางประวัติศาสตร์และเกียรติภูมิ มิติทางสังคมและวัฒนธรรม และมิติทางภาพลักษณ์และจิตวิญญาณองค์กร ก่อนนำองค์ประกอบดังกล่าวมาสังเคราะห์สู่กระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายเชิงความหมายที่เชื่อมโยงกับบริบทของสถาบันอย่างชัดเจน

ผลการศึกษาสะท้อนว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายที่ยึดโยงกับรากฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และอัตลักษณ์องค์กร สามารถสื่อสารภาพลักษณ์และคุณค่าของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับดีมาก อีกทั้งยังแสดงให้เห็นศักยภาพของนาฏศิลป์ไทยในฐานะเครื่องมือทางวัฒนธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ในการดำรง สร้างการรับรู้ และเสริมสร้างอัตลักษณ์สถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทร่วมสมัยได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร เล็งศรี. (2557). **อัตลักษณ์อีสานในเพลงลูกทุ่งของไผ่ พงศธร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คลังสมุนไพร. (ม.ป.ป.). **ดอกสารภี ดอกไม้ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์** [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2567. จาก <https://www.คลังสมุนไพร.com/16965177/สมุนไพรดอกสารภี>
- ณัฐทิ ปิ่นทอง. (ม.ป.ป.). **กิจกรรมอัญเชิญตราพระราชลัญจกรของนักศึกษาราชภัฏราชนครินทร์** [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2567. จาก <http://banana.pinthong.com/>

พิรณัฐ ทรงเกตุกุล. (2567). การสื่อสารอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ผ่านการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกาย
เพื่อการแสดงนาฏศิลป์ไทย ชุด “อุยฉาวยราชนครินทร์” (รายงานผลการวิจัย). ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชนครินทร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (ม.ป.ป.). ประวัติ มรภ.ราชนครินทร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2566. จาก
<https://www.rru.ac.th/index.php/about/>

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์. (ม.ป.ป.). ประวัติมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22
เมษายน 2567. จาก https://www2.rru.ac.th/?page_id=11034

รติยา สุทธิธรรม. (2566). การสร้างสรรค์การแสดงชุด อุยฉาวยราชนครินทร์. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
ประจำปี 2566 ครบรอบ 50 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (หน้า 272-276). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบูรณ์.

ละครชาตรีคณะ “ประจวบเจริญศิลป์”. (2564). การแสดงละครชาตรีแก้บนวัดหลวงพ่อโสธร โดย คณะประจวบ
เจริญศิลป์ [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2567. จาก
<https://www.facebook.com/100063589869204/photos159/>

Check In Chill. (2566). เทียวฉะเชิงเทรา 2566 วัดโสธรวรารามวรวิหาร [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม
2568. จาก <https://casadakeka.org/>

Thairoyalfamily. (2568). สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระนราธิวาสราชนครินทร์
บดินทรเชษฐภคินี [ภาพถ่าย]. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2568. จาก
<https://www.facebook.com/share/p/1BF4PhKnGq/>

Yufei Kong. (2567). อัตลักษณ์และศิลปะเครื่องแต่งกายในละครหุ่นกระบอกผ้าพื้นี่หมิ่นหนาน เพื่อการออกแบบ
นิทรรศการดิจิทัลชุด “พัสดราภรณ์หุ่นกระบอกผ้า”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์
(ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม). มหาวิทยาลัยบูรพา.

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
The Effects of Using a Direct Learning Model Combined with the STAD
Technique on the Academic Achievement in Civics of Fifth-grade
Students.

ธนวรรณ อุ่นนุช¹, ยลดา เพชรวารินทร์^{2*} และ แมน เชื้อบางแก้ว³
Thanawat Unnut¹, Yonlada Phetwarin^{2*} and Man Chuabangkaew³

^{1,2}นักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยตาปี

^{1,2}Student, Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Faculty of Liberal Arts, Tapee University

³อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยตาปี

³Lecturer, Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Faculty of Liberal Arts, Tapee University

*Corresponding email: Lookpadyonlada@gmail.com

Received: February.21, 2026 ; Revised: May.25, 2026 ; Accepted: June.9, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 31 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD โดยภาพรวมมีเกณฑ์การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.62 ($\bar{X} = 4.62$)

คำสำคัญ: รายวิชาหน้าที่พลเมือง, รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรง, เทคนิค STAD

ABSTRACT

This research aimed to 1) compare the academic achievement in Civics of fifth-grade students before and after learning using the direct instruction model combined with the STAD technique, and 2) study the students' satisfaction with the direct instruction model combined with the STAD technique. The sample group used in this research consisted of 31 students from Grade 5/1 at St. Joseph School, Koh Samui District, Surat Thani Province, during the first semester of the 2025 academic year, selected using cluster random sampling. The research tools used were developed by the researchers and consisted of: 1) a lesson plan based on the model; 2) an achievement test in the subject of Civic Education; and 3) student satisfaction with the lesson plan based on the model. The statistics used include the mean, standard deviation, and the t-test.

The research findings revealed that: 1) The academic achievement in Civics for 5th grade students using the direct learning model combined with the STAD technique was significantly higher after the intervention than before, at a statistical significance level of .05 and 2) The overall satisfaction of students with learning using the direct learning model combined with the STAD technique was at the highest level, with a mean of 4.62 ($\bar{X} = 4.62$).

Keywords: Civics subject, Direct learning model, STAD technique

บทนำ

การพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองเป็นความปรารถนาของทุกประเทศ สำหรับประเทศไทย การพัฒนาคนเป็นเป้าหมายสำคัญที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาชาติที่จะสร้างสังคมให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้ มีความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และศีลธรรม ให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่สังคมมีฐานความรู้ที่มั่นคง ซึ่งแนวทางพัฒนาคนดังกล่าวเริ่มที่การเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและอนาคต เช่นเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 5) กล่าวถึง หลักสูตรการศึกษาควรมุ่งพัฒนาเยาวชนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ และคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ตามการปกครองของระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ มีทักษะขั้นพื้นฐาน มีเจตคติที่ดีในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และในระบบการศึกษาตลอดชีวิต

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นกรอบแนวทางของการพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และมีคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่ดีทั้งในระดับชาติและระดับสากล โดยทำหน้าที่เป็นแผนที่นำทางสำหรับทั้งผู้สอนและผู้เรียนในการศึกษานั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในการดำรงชีวิต มีการปรับตัว มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ผ่านสารศาสนา หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เน้นสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ คุณธรรมจริยธรรม และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีและมีทักษะ

ในการประกอบอาชีพ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดมีความสำคัญมาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองโดยการสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อเป็นองค์ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 104) ที่กล่าวถึงการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาสู่ “หลักสูตรฐานสมรรถนะ” (Competency-based) ที่ยืดหยุ่น ตรงใจผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการจริงของภาคการผลิต/บริการ (Demand-Driven) เพื่อสร้างกำลังคนสมรรถนะสูง (High Performance) ที่เชี่ยวชาญ เทคโนโลยี และยกระดับเศรษฐกิจประเทศ

ปัญหาและความท้าทายที่เกิดจากระบบการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 69-71) ได้ศึกษาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระ และผลคะแนนจากการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน และนอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ในปัจจุบันรูปแบบการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นกระแสเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล เป็นผลให้สังคมไทยมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนขาดความสามารถในการเลือกรับและปรับสภาพในการนำเทคโนโลยีมาดำเนินการใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นผลให้วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีผลให้เกิดค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม หลงใหลในความสนุกและความสบาย ง่ายต่อการเชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่มีฐานะมากกว่าคนดีมีคุณธรรม มีการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติอย่างขาดการคัดกรอง ส่งผลให้ค่านิยมไทยดั้งเดิมลดคุณค่าลงและเกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสม จึงจำเป็นต้องเร่งสร้างรากฐานค่านิยมที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานสังคมไทย ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการเลือกรับวัฒนธรรมที่เหมาะสม เพื่อรักษาเอกลักษณ์และวิถีไทยให้คงอยู่อย่างยั่งยืนในยุคโลกาภิวัตน์ และโรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ระดับผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75.85 ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้ ร้อยละ 80 (โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย, 2568: 21) สอดคล้องกับปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของโรงเรียนต่าง ๆ ดังเช่น จันทราภรณ์ คำแก้ว (2564: 3) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 68.48 ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดไว้ เพทวย บำรุงศิลป์, สมร ทวีบุญ และ เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม (2566: 220) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.34 ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่เป็นที่น่าพอใจ และ รัตติกาล เพียรเสมอ และทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ (2567: 461) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ ร้อยละ 80

การแก้ปัญหาดังกล่าวทำได้โดยปรับปรุงออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพสูง ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติจริง ร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) และพัฒนาทักษะการคิด ผสมผสานกับการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำไปประยุกต์ใช้ได้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้ทางตรง การเรียนรู้ผ่านเกม และการเรียนรู้แบบโครงงาน นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรม

ที่หลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ และการแลกเปลี่ยนความคิด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับรูปแบบที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรง ซึ่งทีศนา แคมมณี (2567: 256-257) ได้กล่าวถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชี้นำ 2) ชี้นำเสนอบทเรียน 3) ชี้นำฝึกปฏิบัติตามแบบ 4) ชี้นำฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ และ 5) การฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ สำหรับเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เช่น เทคนิค STAD และการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย และการลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน เช่น การให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล และการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้คือเทคนิค STAD ซึ่งสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552: 171) ได้กล่าวถึงไว้ 4 ขั้นตอนสำคัญ คือ 1) การเสนอเนื้อหา 2) การทำงานเป็นทีมหรือกลุ่ม 3) การทดสอบย่อย และ 4) คะแนนพัฒนาการของผู้เรียน และได้บูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ร่วมกับเทคนิค STAD ในการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจในการเรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ (จริยาภรณ์ จงญาติ, 2561: 87; พยอม เชิดชู, 2562: 152; อรรถพล ปลัดพรหม, 2562: 68; อุษา มูลแก้ว, 2564: 57; กิตติพงษ์ แสนรัก, 2565: 81; วรกานต์ อาจหาญ, 2566: 71-72) จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการศึกษาค้นคว้าการขึ้นมาสามารถส่งเสริมผลการเรียนของผู้เรียนได้ การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข เกิดแรงจูงใจและรักการเรียนรู้อย่างเต็มตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี โดยผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995: 5-7) กล่าวว่า ในการเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นการที่นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อเป้าหมายเดียวกัน โดยสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบทั้งต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมทีม ความสำเร็จของทีมจะเกิดขึ้นได้เมื่อทุกคนเรียนรู้วัตถุประสงค์ที่สอนร่วมกัน โดยเน้นแรงจูงใจและการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน และทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Thorndike (Schunk, 2012: 74) ในกฎแห่งผล (Law of Effect) กล่าวว่า หากผู้เรียนได้รับความพอใจจากการเรียนรู้ จะเกิดความอยากรู้อยากเห็นและนำไปสู่ความสำเร็จ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดในการทำวิจัย เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD เพื่อศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD และความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งหมด 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 110 คน (ป.5/1 จำนวน 31 คน ป.5/2 จำนวน 33 คน และป.5/3 จำนวน 46 คน)
2. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 31 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (ไพศาล วรคำ, 2565: 96) การเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นช่วงการศึกษาที่อยู่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ป.4-6) หรือช่วงชั้นที่ 2 ของการศึกษาภาคบังคับ ผู้เรียนจะมีอายุประมาณ 10-11 ปี เป็นวัยที่เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ นิสัยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเตรียมความพร้อมทางวิชาการที่ซับซ้อนขึ้นก่อนเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา

การบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ได้แก่ แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิด/หลักการที่สนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรง การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD
2. จัดทำการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ตามองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ ที่กำหนดไว้ คือ แนวคิด/หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ
3. นำส่งเอกสารรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
4. นำผลจากการตรวจของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากแบบประเมินค่าความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยบูรณาการขึ้นมา หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยยึดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Rovinelli & Hambleton, 1976: 1-35; ไพศาล วรคำ, 2565: 269) ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.0
5. ใช้ผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุง ได้แก่ หลักการ/แนวคิดที่ไม่ชัดเจนได้ปรับแก้ไขชัดเจนขึ้น จากการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ฉบับสมบูรณ์ที่มีความพร้อมจะนำไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ต่อไป

ผลการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

ผลการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD จากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 1.00 อยู่ในระดับนำไปใช้ได้

ผลการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ 1) แนวคิด/หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นนำเสนอทบทวน ขั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ ขั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ และขั้นการฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ และ 4) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1

แนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD เป็นแนวคิดที่ผสมผสานการสอนเนื้อหาอย่างเป็นระบบโดยครูเข้ากับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นกลุ่มเล็กที่มีความสามารถต่างกัน ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะสังคม และสร้างความรับผิดชอบร่วมกันผ่านขั้นตอน นำเสนอข้อมูล ทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย ทดสอบย่อย ปรับปรุงคะแนนพัฒนาการ และยกย่องผลงานกลุ่ม

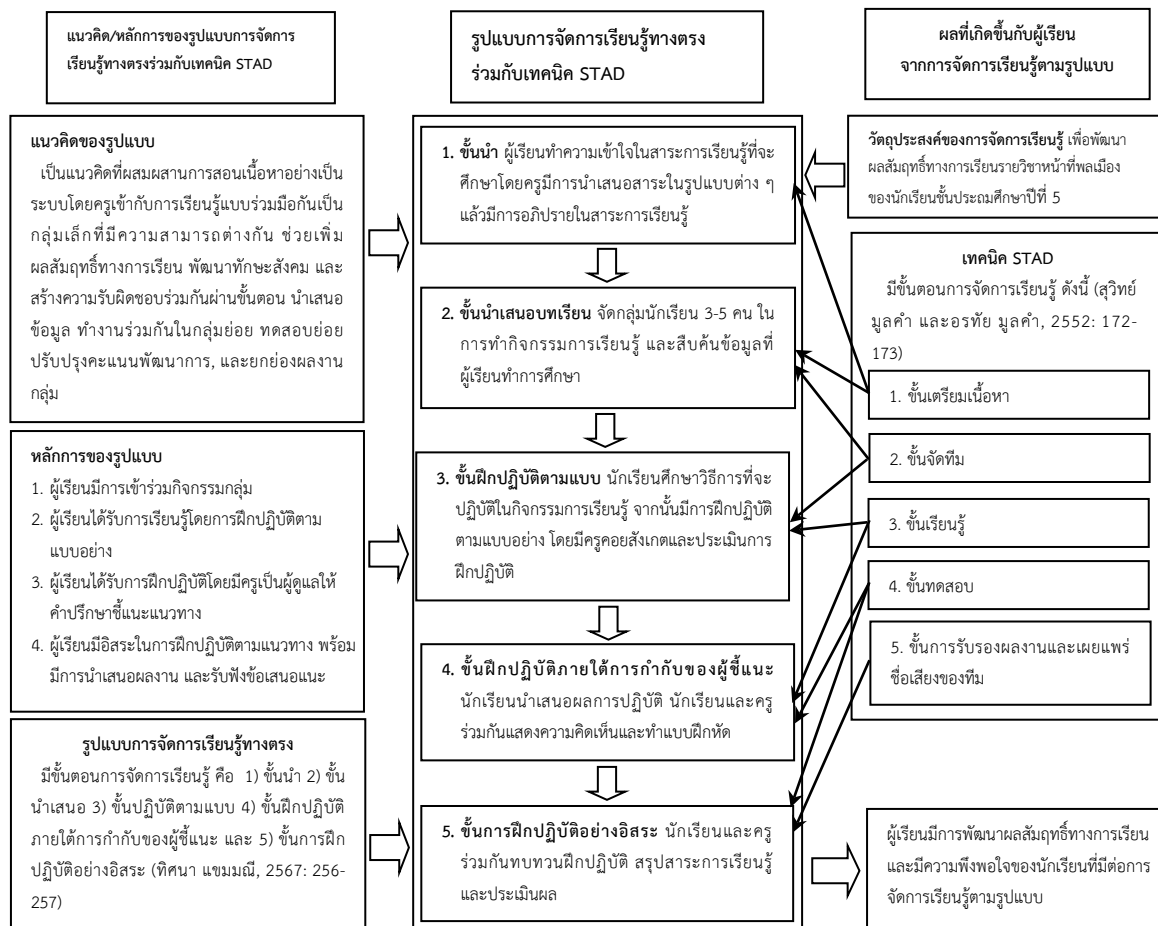
หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD คือ 1) ผู้เรียนมีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2) ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติตามแบบอย่าง 3) ผู้เรียนได้รับการฝึกปฏิบัติโดยมีครูเป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง และ 4) ผู้เรียนมีอิสระในการฝึกปฏิบัติตามแนวทางพร้อมมีการนำเสนอผลงาน และรับฟังข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาน้ำที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 1 การจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้
1. ขั้นนำ นักเรียนทำความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ที่จะศึกษาโดยครูมีการนำเสนอสาระในรูปแบบต่าง ๆ แล้วมีการอภิปรายในสาระการเรียนรู้	1.1 การเสนอเนื้อหา มีการจัดบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียนศึกษาสาระการเรียนรู้จากสื่อการสอน เช่น คลิปวิดีโอ เพาเวอร์พอยท์ เกี่ยวกับเรื่องราวสาระการเรียนรู้ที่จะศึกษา แล้วให้ผู้เรียนตั้งคำถาม 1.2 อภิปราย นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายในคำถามที่ตั้งขึ้นระหว่างครูและนักเรียน
2. ขั้นนำเสนอทบทวน จัดกลุ่มนักเรียน 3-5 คน ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูลที่ผู้เรียนทำการศึกษา	2.1 จัดกลุ่ม ให้นักเรียนรวมกลุ่ม 3-5 แล้วให้สมาชิกวางแผนในการทำกิจกรรม จากนั้นดำเนินการตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำกิจกรรมนำไปสู่การสืบค้นเรื่องราวที่สงสัย 2.2 สืบค้น นักเรียนสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด หนังสือเรียน ห้องคอมพิวเตอร์ โดยมีครูให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนพบปัญหา
3. ขั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ นักเรียนศึกษาวิธีการที่จะปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ จากนั้นมีการฝึกปฏิบัติตามแบบอย่าง โดยมีครูคอยสังเกตและประเมินการฝึกปฏิบัติ	3.1 ศึกษาวิธีการ นักเรียนเตรียมตัวในฝึกปฏิบัติตามแบบ โดยศึกษาจากวิดีโอและการสาธิตจากครู 3.2 ปฏิบัติตามแบบอย่าง นักเรียนฝึกปฏิบัติตามแบบอย่างที่ได้เรียนรู้จากวิดีโอ และการสาธิตของครู โดยร่วมกันแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสาระการเรียนรู้ ครูทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมและประเมินผลการปฏิบัติตามแบบอย่างของนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

รูปแบบการจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้
4. ขั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ นักเรียนนำเสนอผลการปฏิบัติ นักเรียนและครูร่วมกันแสดงความคิดเห็นและทำแบบฝึกหัด	4.1 นำเสนอ นักเรียนนำเสนอผลงาน ครูคัดเลือกผลงานนักเรียนจากกลุ่มที่มีคะแนนสูงสุดมาแสดงอีกครั้ง 4.2 แสดงความคิดเห็น นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายในสาระการเรียนรู้จากกรนำเสนอ 4.3 ทำแบบฝึกหัด นักเรียนทำแบบฝึกหัดขณะเรียนด้วยตนเอง ครูเดินตรวจให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้คำชี้แนะเมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย
5. ขั้นการฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนฝึกปฏิบัติ สรุปสาระการเรียนรู้ และประเมินผล	5.1 ทบทวนฝึกปฏิบัติ นักเรียนลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ครูสังเกต ให้คำแนะนำ และส่งเสริมพร้อมคำชมเชย 5.2 สรุป นักเรียนสรุปสาระการเรียนรู้ที่ศึกษาลงในสมุดบันทึก 5.3 ประเมินผล ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อน

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด/หลักการของรูปแบบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างเอง มีความตรงเชิงเนื้อหาในค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ยในแผนที่ 1- 4 เท่ากับ 1.00
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาหน้าที่พลเมืองที่ผู้วิจัยสร้างเอง มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.37 - 0.83 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.03 - 0.40 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างเอง

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการดำเนินการ เป็นแบบกลุ่มทดลองวัดก่อน-หลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) (Gall, Borg, & Gall, 1996: 486; McMillan, & Schumacher, 2006: 264) เพราะเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นหรือไม่หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ
2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง
3. กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 31 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD
4. นักเรียนกลุ่มทดลองได้เรียนในเวลาของรายวิชาหน้าที่พลเมือง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม พ.ศ. 2568 เวลาที่ใช้ในการทดลอง 12 สัปดาห์ จำนวน 12 คาบ
5. ทดสอบก่อนการเรียนด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาหน้าที่พลเมืองกับกลุ่มทดลอง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ
6. ดำเนินการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยบูรณาการขึ้นกับผู้เรียนกลุ่มทดลอง
7. ทดสอบหลังการเรียนด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชาหน้าที่พลเมือง และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกับนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิเคราะห์ทางสถิติ
8. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์รายวิชาหน้าที่พลเมืองกับกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง (ไพศาล วรคำ, 2565: 324-325)
2. ทดสอบความแตกต่างวัดผลสัมฤทธิ์รายวิชาหน้าที่พลเมืองกับกลุ่มทดลอง ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองโดยทดสอบความแตกต่างที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 โดยใช้สถิติ *t-test* (Paired Samples *t-test*) (ไพศาล วรคำ, 2565: 350)
3. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD หลังเรียนของกลุ่มทดลอง (ไพศาล วรคำ, 2565: 324-325)

ผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติ t ทดสอบความแตกต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมือง ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ก่อนและหลังการเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 31 คน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ก่อน				หลัง				df	t
	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.		
คะแนนรายวิชาหน้าที่พลเมือง	31	30	24.32	3.21	31	30	27.29	2.65	30	9.09*

*มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน 24.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.21 และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน 27.29 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.65 คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังการเรียนของกลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. กิจกรรมกระตุ้นความสนใจได้ดี	4.68	0.48	มากที่สุด
2. มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของบทเรียนอย่างชัดเจน	4.77	0.50	มากที่สุด
3. มีความตื่นตัวที่จะเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มกิจกรรม	4.61	0.50	มากที่สุด
4. ได้รับการจัดกลุ่มอย่างเหมาะสมและยุติธรรม	4.32	0.48	มาก

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
5. สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน	4.71	0.46	มากที่สุด
6. ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มอย่างสร้างสรรค์	4.52	0.57	มากที่สุด
7. ภาระงานมีความน่าสนใจและท้าทายความสามารถ	4.65	0.49	มากที่สุด
8. การทำภาระงานช่วยให้เข้าใจเนื้อหาหน้าที่พลเมืองมากขึ้น	4.65	0.55	มากที่สุด
9. ได้ฝึกปฏิบัติจริงผ่านภาระงานอย่างเหมาะสม	4.61	0.50	มากที่สุด
10. ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้	4.81	0.40	มากที่สุด
11. ได้รับข้อเสนอแนะจากครูเพื่อพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน	4.65	0.49	มากที่สุด
12. การประเมินผลมีเกณฑ์ชัดเจนและเป็นธรรม	4.39	0.50	มาก
13. รู้สึกภูมิใจในผลงานที่ได้จากการเรียนในบทเรียนนี้	4.71	0.53	มากที่สุด
14. รู้สึกสนุกและอยากเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองในครั้งต่อไป	4.58	0.56	มากที่สุด
15. มีการนำความรู้ไปใช้ในกิจกรรมหรือชีวิตจริงได้	4.68	0.48	มากที่สุด
รวม	4.62	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ในภาพรวม พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ย 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.13 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 และ 2) มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของบทเรียนอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ส่วนในข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ เกาะสมุย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน 24.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.21 และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน 27.29 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.65 คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ มีค่าเฉลี่ย 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 และมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของบทเรียนอย่างชัดเจน ค่าเฉลี่ย 4.77 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 ส่วนในข้ออื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยอภิปรายผลที่เกิดขึ้น ดังนี้

1. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหน้าที่พลเมืองของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่กำหนดขึ้นมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมีแนวคิดที่ผสมผสานการสอนเนื้อหาอย่างเป็นระบบโดยครูเข้ากับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นกลุ่มเล็กที่มีความสามารถต่างกัน ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะสังคม และสร้างความรับผิดชอบร่วมกันผ่านขั้นตอน นำเสนอข้อมูล ทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อย ทดสอบย่อย ปรับปรุงคะแนนพัฒนาการ และยกย่องผลงานกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของ Slavin (1995: 5-7) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือว่าเป็นการที่นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อเป้าหมายเดียวกัน โดยสมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบทั้งต่อการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนร่วมทีม ความสำเร็จของทีมจะเกิดขึ้นได้เมื่อทุกคนเรียนรู้วัตถุประสงค์ที่สอนร่วมกัน โดยเน้นแรงจูงใจและการช่วยเหลือซึ่งพาท้ายกัน และทฤษฎีของวิกอตสกี (Schunk, 2012: 274-275) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เด็กเรียนรู้แนวคิดต่าง ๆ มากมายระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น การจัดโครงสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เหล่านี้จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การควบคุมตนเองรวมถึงการประสานงานของกระบวนการทางจิต เช่น ความจำ การวางแผน การสังเคราะห์ และการประเมิน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ร่วมกับเทคนิค STAD มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เช่นเดียวกัน (พยอม เชิดชู, 2562: 152-153; กิตติพงษ์ แสนรัก, 2565: 81; วรกานต์ อาจหาญ, 2566: 71-72)

2. ความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่กำหนดขึ้นมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้เน้นการสอนเนื้อหาอย่างเป็นระบบโดยครู ควบคู่กับการแบ่งกลุ่มผู้เรียนละความสามารถ (เก่ง-กลาง-อ่อน) เพื่อช่วยเหลือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) มีหลักการสำคัญคือ การให้รางวัลทีม ความรับผิดชอบส่วนบุคคล และโอกาสประสบความสำเร็จที่เท่าเทียมกัน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Maslow (1970: 64-66) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศที่มั่นคง ปลอดภัย ได้รับการยอมรับ และเสริมสร้างคุณค่า ทำให้ผู้เรียนพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพสูงสุดและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายแท้จริง และทฤษฎีการเรียนรู้ของ Mezirow (Beats, 2016: 70) เสนอว่าการเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลงจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่กว้างขวางกว่าในตัวบุคคล และก่อให้เกิดผลกระทบหรือการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ที่สำคัญกว่าการเรียนรู้ประเภทอื่น ๆ โดยให้เหตุผลว่าการผสมผสานระหว่างการไตร่ตรองและการสนทนาจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อชีวิตให้ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจซึ่งกันและกันและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่มากขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ร่วมกับเทคนิค STAD ซึ่งพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามที่บูรณาการในระดับมากที่สุดและในระดับมากเช่นเดียวกัน (ภคินันท์ งามอาจ, 2564: 149; อุษา มูลแก้ว, 2564: 57; ญัฐวรรณ ลาสิทธิ์, 2565: 129)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

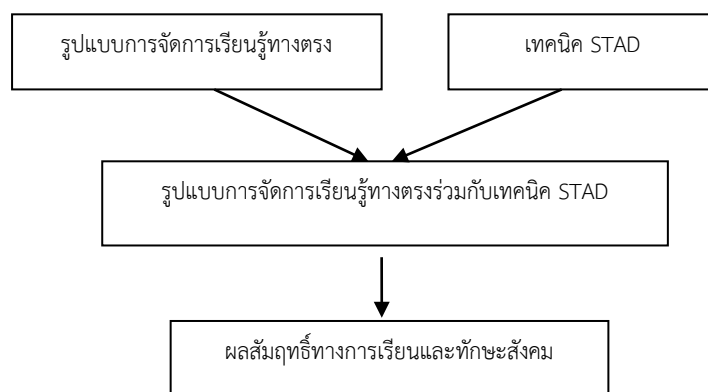
1. ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัยครูควรเลือกใช้เนื้อหาในรายวิชาหน้าที่พลเมืองที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก เช่น การเป็นพลเมืองดี การปฏิบัติตามกฎระเบียบในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจง่ายและสามารถเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตประจำวันได้ทันที
2. ควรนำเทคนิค STAD ไปประยุกต์ร่วมกับสื่ออื่น เช่น เกมการศึกษา หรือใบงานแบบผังกราฟิก เพื่อลดความน่าเบื่อ และกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ให้มีส่วนร่วมตลอดชั่วโมงเรียน
3. บทบาทครู ในช่วงการสอนทางตรงครูต้องอธิบายเนื้อหาให้ชัดเจน จากนั้นในขั้นตอน STAD ครูควรทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำ กระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม และเสริมสร้างแรงจูงใจ โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มอ่อนเพื่อให้มีความพยายามมากขึ้น
4. การวัดและประเมินผล ควรเน้นคะแนนพัฒนาการมากกว่าคะแนนดิบ โดยการนำคะแนนทดสอบมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อให้ทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีส่วนช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือและยืนยันความคงทนของผลการวิจัย ว่ารูปแบบการสอนนั้น ๆ มีประสิทธิภาพครอบคลุมและใช้ได้ผลดีจริงในบริบทที่กว้างขึ้น ลดข้อจำกัดด้านความแตกต่างของตัวผู้เรียน เช่น วุฒิภาวะ หรือธรรมชาติของวิชา
2. มีการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เช่น ผังกราฟิก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) หรือการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อดูความคงทนในการเรียนรู้ เพิ่มความน่าสนใจและสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้แบบเชิงรุก การผสมผสานเทคนิคต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งส่งผลให้เกิดการจัดระบบความรู้ และเกิด "ความคงทนในการเรียนรู้" จัดจำเนื้อหาได้ยาวนานขึ้นและนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเป็นการบูรณาการรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD ที่เปลี่ยนบทบาทครูจากการบรรยายฝ่ายเดียวมาเป็นการใช้การสอนทางตรง (Direct Instruction) เพื่อวางรากฐานมโนทัศน์ จากนั้นใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD (Student Teams-Achievement Divisions) ในการให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันช่วยกันศึกษาและพัฒนาคะแนนกลุ่ม เป็นการบูรณาการที่เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะสังคม

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเป็นการบูรณาการรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้ทางตรงร่วมกับเทคนิค STAD

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติพงษ์ แสนรัก. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จริยาภรณ์ จงญาติ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ STAD ร่วมกับการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การแบ่งเซลล์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จันทราภรณ์ คำแก้ว (2564) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เรื่องพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ณัฐวรรณ ลาสี. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ร่วมกับผังกราฟิก เรื่อง การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทศนา แหมมณี. (2567). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พยอม เชิดชู. (2562). การพัฒนาคู่มือการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการคิดแบบโยนโสมนสิการ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความร่วมมือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เพทยา บำรุงศิลป์, สมร ทวีบุญ และ เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม (2566) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง หน้าที่พลเมืองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี, 5(3), 218-224.
- ไพศาล วรคำ. (2565). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 13). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

- ภคนันท์ องอาจ. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง พลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 9(1), 149-158.
- รัตติกาล เพียรเสมอ และ ทักษวัฒน์ เหล่าสุวรรณ (2567) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ สาระหน้าที่พลเมือง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 6(2), 459-468.
- โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย (2568). สรุปผลสัมฤทธิ์สถานศึกษาปีการศึกษา 2567. สุราษฎร์ธานี: ฝ่ายวิชาการ.
- วรกานต์ อาหาญ. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับแอปพลิเคชัน ต่อทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2565). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). 19 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรรถพล ปลัดพรหม. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยเน้นการใช้ตัวแทนเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุษา มูลแก้ว. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียนย่อความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Beats, B. (2016). *Learning Theories Simplified*. London: SAGE Publications Ltd.
- Gall, M. D., Borg, W.R., & Gall, J. P. (1996). *Educational Research: An Introduction*. (6th ed). New York: Longman Publishers USA.
- Maslow, A. H. (1970). *MOTIVATION AND PERSONALITY*. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2006). *Research in Education: Evidence-Based Inquiry*. (6th ed). Boston: Pearson Education, Inc.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1976). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association (60th, San Francisco, California, April 19-23, 1976), 1-35. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED121845.pdf>
- Schunk, D. H. (2012). *Learning theories: an educational perspective*. (6th ed). Boston, MA: Pearson Education, Inc.
- Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice* (2nd ed.). Allyn & Bacon.

การพัฒนาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ด้วยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
The Development of Grade 5 Students' Appropriate Assertiveness through
Group-Based Instruction and Participatory Learning

ธนนชัย ลุนลาน^{1*}, นพณัฐ สุขปาน², ประเสริฐ พิษผล³ และ ดวงตา อินทรนาค⁴
Tanunchai Lunlan^{1*}, Noppanut Sukpan², Prasert Phuetphon³ and Duangta Intaranak⁴

^{1,2,3,4}คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยตาปี
^{1,2,3,4}Faculty of Liberal Arts, Tapee University

*Corresponding email: tanunchai8358@gmail.com

Received: February 20, 2026.; Revised: May 25, 2026.; Accepted: June 11, 2026

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2. เพื่อเปรียบเทียบความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ จ.กระบี่ ภาคเรียนที่ 1/2568 จำนวน 58 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ จ.กระบี่ ภาคเรียนที่ 1/2568 จำนวน 29 คน เลือกโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาและแบบสอบถามความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทดสอบ t-test และ ระดับนัยสำคัญของการทดสอบ (Sig.) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.88 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก 2) ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 1.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.95

คำสำคัญ: ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม, การสอนแบบกลุ่ม, การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ABSTRACT

This study aimed to: 1) investigate the level of appropriate assertiveness of Grade 5 students after learning through group-based instruction and participatory learning; and 2) compare the students' appropriate assertiveness before and after the implementation of group-based instruction and participatory learning. The population consisted of 58 Grade 5 students at Ban Tham Kob School, Krabi Province, in the first semester of the 2025 academic year. The sample consisted of 29 Grade 5 students from the same school and semester, selected by simple random sampling. The research instruments included lesson plans for the Health Education subject and a questionnaire measuring appropriate assertiveness. The statistical methods used for data analysis were mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), t-test, and significance level (Sig.). The results revealed that: 1) The level of appropriate assertiveness of Grade 5 students after learning through group teaching and participatory learning was at a high level, with a mean ($\bar{X}$) score of 3.88 and a standard deviation of 0.98. 2) The students' appropriate assertiveness after the learning activities was significantly higher than before the learning activities at the .05 level of significance. The posttest mean ($\bar{X}$) score was 3.88 (S.D. = 0.98), whereas the pretest mean ($\bar{X}$) score was 1.74 (S.D. = 0.95).

Keywords: appropriate assertiveness, group-based instruction, participatory learning

บทนำ

ความกล้าแสดงออกเป็นทักษะสำคัญที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันในสังคม เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura อธิบายว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการสังเกต การเลียนแบบ และการได้รับแรงเสริมจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น จึงสามารถช่วยส่งเสริมความกล้าแสดงออกและความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม (Bandura, 1986; กุลยา ตันติวิทยาพิทักษ์, 2560) แนวคิดเรื่องความกล้าแสดงออก (Assertiveness) หมายถึงความสามารถในการสื่อสารความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยไม่ก้าวร้าวหรืออ่อนแอจนเกินไป ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความมั่นใจในตนเอง และมีแนวโน้มประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต (Alberti & Emmons, 2008; Lange & Jakubowski, 1976) นอกจากนี้ พฤติกรรมกล้าแสดงออกยังเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้ โดยจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรับรู้คุณค่าในตนเองและพัฒนาความมั่นใจในการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม (Bower & Bower, 1976; ธน ลากธนวิรุฬห์, 2562) อย่างไรก็ตาม ในบริบทของโรงเรียนซึ่งอยู่ในอาเภอที่อยู่ชุมชนบทผู้เรียนยังขาดทักษะความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมมีการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ เช่น การแสดงออกแบบก้าวร้าว (Aggressive Behavior) การแสดงออกแบบขาดความมั่นใจหรือยอมจำนน

(Passive Behavior) และการแสดงออกที่ไม่สอดคล้องกับกาลเทศะทางสังคม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวล้วนส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปรับตัวทางสังคม และพัฒนาการทางอารมณ์ของผู้เรียน เนื่องจากผู้ที่แสดงออกอย่างก้าวร้าวมักก่อให้เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น และผู้ที่ขาดความมั่นใจอาจไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือปกป้องสิทธิของตนเอง ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวลและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมกับบริบททางสังคมอาจทำให้ผู้เรียนไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและเกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (Alberti & Emmons, 2008; Lange & Jakubowski, 1976; ธน ลากธนวิรุฬห์, 2562)

การส่งเสริมความกล้าแสดงออกของผู้เรียนจึงควรอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม (Group-Based Instruction) และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ซึ่งมีข้อดีหลายประการ คือ 1. ช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการแสดงออกของผู้เรียนได้ฝึกการพูด การแสดงความคิดเห็น การซักถาม และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดความมั่นใจในการสื่อสารและสามารถแสดงออกได้อย่างเหมาะสม 2. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและมนุษยสัมพันธ์ การทำกิจกรรมเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 3. กระตุ้นการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจ 4. พัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ทำให้เกิดการคิดอย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและ 5. ช่วยสร้างความมั่นใจและความกล้าแสดงออก บรรยายาการการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและเป็นกันเองช่วยลดความวิตกกังวลของผู้เรียน ทำให้กล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมมากขึ้น แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura ที่อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลสามารถพัฒนาได้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ การสังเกตแบบอย่าง และการได้รับแรงเสริมจากสภาพแวดล้อมทางสังคม (Bandura, 1986) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารและการแสดงออกมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี สิทธิวุฒิ (2561) และ สุพัตรา ศรีจันทร์ และคณะ (2563) ต่างพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกระบวนการกลุ่มช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมซึ่งตรงกับการศึกษาของ โซติ บติรัฐ (2559) ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกด้วยกระบวนการกลุ่ม พบว่าการใช้กระบวนการกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ กล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ดีขึ้น

ด้วยเหตุนี้ คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบกลุ่มร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อเปรียบเทียบความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก
2. ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนหลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในการสอนรายวิชา รายวิชา พ15101 สุขศึกษา เป็นระยะเวลา 14 คาบ และได้ใช้โรงเรียนบ้านถ้ำโกบเป็นสถานที่ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ภาคเรียนที่ 1/2568 จำนวน 2 ห้อง 58 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ภาคเรียนที่ 1/2568 จำนวน 29 คน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษาในการศึกษาการพัฒนาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนที่สามารถสื่อสารความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม สุภาพ และมั่นใจ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1. การแสดงออกทางวาจา (Verbal Expression) ได้แก่ การพูดแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน การตอบคำถามทั้งในชั้นเรียนและหน้าชั้นเรียน การพูดจาชัดเจนและสุภาพเมื่อต้องการสื่อสารหรือสอบถาม การเสนอแนวคิดในกลุ่มเรียนรู้ และการตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยเพื่อหาคำตอบที่ชัดเจน 2. การแสดงออกทางอวัจนภาษา (Nonverbal Expression) ได้แก่ การสบตาเมื่อสื่อสารกับครูหรือเพื่อน การแสดงสีหน้าและท่าทางที่เหมาะสมขณะพูดหรือฟัง การใช้ท่าทางประกอบการพูด และการยืนหรือนั่งอย่างมั่นใจเมื่อต้องแสดงตนหน้าชั้นเรียน และ 3. การแสดงออกทางสังคม (Social Expression) ได้แก่ การเริ่มต้นพูดคุยหรือทักทายผู้อื่น การขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา การปฏิเสธสิ่งที่ไม่เหมาะสมอย่างสุภาพ การเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ลังเล และสามารถเป็นทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดีในการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. การสอนแบบกลุ่ม หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด การลงมือปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

3. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด การลงมือปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่ใช่เพียงผู้รับความรู้ แต่เป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ต. หน้าเขา อ.เขาพนม จ.กระบี่ ภาคเรียนที่ 1/2568

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนวิจัยการศึกษาแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) โดยใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีแบบแผนการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนวิจัยการศึกษาแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design)

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน	ใช้สื่อวัตกรรม	ทดสอบหลังเรียน
ทดลอง (E)	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ E แทน กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองทำวิจัย

T₁ แทน การประเมิน ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมก่อนเรียน

X แทน การเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

T₂ แทน การประเมิน ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมหลังเรียน

การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ภาคเรียนที่ 1/2568 จำนวน 2 ห้อง 58 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 29 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษา รหัสวิชา พ 15101 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2. แบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษา รหัสวิชา พ15101 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 (ฉบับปรับปรุง) กลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษา

1.2 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยในเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือครูแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีทั้งหมด 14 แผน โดยมีการกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม เป็นการสร้างความสนใจของผู้เรียนและทบทวนพื้นฐานความรู้เดิม เพื่อให้ผู้เรียนมีความต้องการและพร้อมที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นเริ่มดำเนินการเรียนการสอนตามหลักการ และวิธีการสอนที่ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนทักษะและประสบการณ์เป็นการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มฝึกกิจกรรมหลากหลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน

ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ โดยผู้สอนใช้วิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และฝึกการสื่อสารต่อหน้าผู้อื่น

ขั้นที่ 5 สรุปความรู้ ครูและนักเรียนร่วมสรุปผลการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย และแลกเปลี่ยนตรวจสอบขั้นตอนการทำงานทุกขั้นตอนว่าจะเพิ่มคุณค่าไปสู่สังคม

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษา ที่พัฒนาแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.5 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษา ที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความสอดคล้อง ความตรงของรูปแบบ วัตถุประสงค์ และเอกสารประกอบ ความถูกต้องตามโครงสร้างและเนื้อหา ที่เป็นแบบประเมินค่านำมาหาค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือหลังนำผลการประเมินไปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสมระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมระดับพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสมระดับควรปรับปรุง

จากการประเมินความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความถูกต้อง เหมาะสมที่ค่าเฉลี่ย 3.67 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษา ไปทดลอง (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ต.หน้าเขา อ.เขาพนม จ.กระบี่ จำนวน 29 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษา มาปรับปรุงและนำไปใช้ทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. การสร้างและพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 (ฉบับปรับปรุง) กลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษา

2.2 วิเคราะห์จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากจุดประสงค์การเรียนรู้ จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษาซึ่งแสดงถึงความสำคัญของสาระการเรียนรู้และระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

2.3 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล เทคนิคการเขียนแบบประเมิน วิธีการสร้างแบบประเมิน และเทคนิคการสร้างแบบประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2560) เพื่อสร้างเครื่องมือแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม

2.4 สร้างแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่订ไว้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการประเมินตัวเอง จำนวน 15 ข้อ

2.5 นำแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมที่พัฒนาแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.6 นำแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษา และความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตามวิธีของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rowinelli & Hambleton; อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2548) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ +1 แน่ใจว่าสอดคล้อง 0 ไม่แน่ใจ และ -1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

2.7 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60–1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และได้้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

2.8 นำแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านถ้ำโกบ ตำบลหน้าเขา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ จำนวน 29 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87และวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total correlation) ได้ตามเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อไม่ต่ำกว่า 0.20 หรือ 0.30

2.9 นำแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของ มาปรับปรุง แก้ไข นำไปใช้ทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

1. คณะผู้วิจัยชี้แจงข้อมูลวัตถุประสงค์ วิธีการประเมินความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมก่อนเรียน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานั้น
2. เตรียมความพร้อมของกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงให้ทราบถึงความสำคัญในการทดลองครั้งนี้
3. การประเมินความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียน แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทำแบบประเมินไว้เพื่อนำมาเป็นคะแนนประเมินก่อนเรียน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป
4. ดำเนินการจัดการเรียนการสอนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการจัดการเรียนการสอน ตามกิจกรรมที่ออกแบบในแต่ละแผน โดยให้นักเรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้
5. การประเมินความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมหลังเรียน (post-test) เมื่อสิ้นสุดการสอนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ในการสอบถามก่อนเรียน แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไว้เพื่อนำมาเป็นคะแนนสอบถามหลังเรียน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต่อไป
6. นำคะแนนการประเมินความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่า t-test และค่าดัชนีประสิทธิผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน
การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (Dependent Samples t-test)

ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย เรื่องการพัฒนาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 2 ระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ความกล้าแสดงออก	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ
1. พุดแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน	3.22	1.06	ปานกลาง
2. ตอบคำถามทั้งในชั้นเรียนและหน้าชั้นเรียน	3.72	1.21	มาก
3. พุดจาชัดเจนและสุภาพเมื่อต้องการสื่อสารหรือสอบถามสิ่งใด	3.88	1.09	มาก
4. พุดแนะนำหรือเสนอแนวคิดในกลุ่มเรียนรู้	4.88	1.14	มากที่สุด
5. ถามในสิ่งที่สงสัย ชข้องใจ เพื่อหาคำตอบที่ชัดเจน	3.75	1.02	มาก
6. สบตาเมื่อต้องพุดคุยหรือสื่อสารกับครูหรือเพื่อน	3.36	1.15	มาก
7. แสดงสีหน้าที่เหมาะสมเมื่อพุดหรือฟังผู้อื่น	4.60	0.98	มากที่สุด
8. ใช้ท่าทางประกอบการพุดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายขึ้น	4.89	1.05	มากที่สุด
9. ยืนหรือนั่งอย่างมั่นใจเมื่อต้องแสดงตนหน้าชั้นเรียน	3.19	1.17	ปานกลาง
10. ทุกครั้งที่มิกิจกรรมการแสดงออกหน้าชั้นจะเดินออกมาโดยไม่ลังเล	4.19	1.15	มาก
11. เริ่มต้นพุดคุยหรือทักทายเพื่อนก่อน	3.00	1.04	ปานกลาง
12 ขอความช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อนเมื่อตนเองมีปัญหา	4.18	1.08	มาก
13 ปฏิเสธสิ่งที่ไม่เหมาะสมจากเพื่อนหรือผู้อื่นอย่างสุภาพ	3.95	0.88	มาก
14 เข้าร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียนหรือกิจกรรมกลุ่มโดยไม่ลังเล	3.76	1.21	มาก
15 สามารถเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดีในการทำกิจกรรมร่วมกัน	3.70	1.19	มาก
รวม	3.88	0.98	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.98) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้ท่าทางประกอบการพุดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจง่ายขึ้น ($\bar{X} = 4.89$) การพุดแนะนำหรือเสนอแนวคิดในกลุ่มเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.88$) และการแสดงสีหน้าที่เหมาะสมเมื่อพุดหรือฟังผู้อื่น ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเริ่มต้นพุดคุยหรือทักทายเพื่อนก่อน ($\bar{X} = 3.00$) การยืนหรือนั่งอย่างมั่นใจเมื่อต้องแสดงตนหน้าชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.19$) และการพุดแสดงความคิดเห็นในห้องเรียน ($\bar{X} = 3.22$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักเรียนบางส่วนยังขาดความมั่นใจในการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นอยู่บ้าง

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การสอนแบบกลุ่ม

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การสอนแบบกลุ่ม

ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม	(n)	คะแนน	($\bar{X}$)	S.D.	T	Sig.	df
ก่อนการจัดการเรียนรู้	29	45	1.74	0.95	14.83	0.000*	28
หลังการจัดการเรียนรู้	29	45	3.88	0.98			

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หลังการจัดการเรียนรู้เท่ากับ ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 1.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.95 ทั้งนี้ค่า t เท่ากับ 14.83 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบกลุ่มและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการพัฒนาความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบกลุ่มร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยก่อนการทดลองนักเรียนมีระดับความกล้าแสดงออกโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.74$) แสดงว่านักเรียนมีพฤติกรรมความกล้าแสดงออกในภาพรวมค่อนข้างต่ำหลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความกล้าแสดงออกโดยรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.88$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งผลให้ระดับความกล้าแสดงออกของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยนักเรียนมีพัฒนาการในทุกด้านของพฤติกรรมที่ประเมิน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจอธิบายได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ได้ร่วมคิด ร่วมทำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่องในระหว่างการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารและการแสดงออกมากยิ่งขึ้น ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ฝึกการแสดงความคิดเห็นในบรรยากาศที่เป็นมิตรและได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม ส่งผลให้ความวิตกกังวลในการพูดหรือการแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นลดลง อีกทั้งการทำงานร่วมกันยังช่วยให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เกิดความกล้าในการมีส่วนร่วม และพร้อมเปิดเผยความคิดเห็นของตนเองมากขึ้น

นอกจากนี้ การที่นักเรียนได้รับโอกาสในการลงมือปฏิบัติจริง ได้รับคำชื่นชม การยอมรับ หรือกำลังใจจากเพื่อนและครู ยังเป็นแรงเสริมทางบวกที่ช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งผลให้นักเรียนกล้าแสดงออกทั้งการแสดงความคิดเห็น การสื่อสาร และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura (Bandura, 1986) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการสังเกตแบบอย่าง การเลียนแบบพฤติกรรม และประสบการณ์แห่งความสำเร็จ โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์เชิงบวกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจะช่วยเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ซึ่งมีผลต่อความมั่นใจและการกล้าแสดงออกของนักเรียนโดยตรง และผลการศึกษายังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มของ Lugt (1970) ที่เสนอว่าการเรียนรู้ที่เกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมแรงทางจิตใจ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ลดความกลัวในการแสดงออก และเกิดความพร้อมในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น อีกทั้งการทำงานเป็นกลุ่มยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม เช่น การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การเคารพความแตกต่าง และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาพฤติกรรมความกล้าแสดงออก และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โชติ บัณฑิต (2559) ที่พบว่า การใช้กระบวนการกลุ่มสามารถช่วยพัฒนาพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของผู้เรียนได้ เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาส

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความมั่นใจในการสื่อสารและกล้าแสดงออกมากขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยาณี สิริธัญ (2561) และ สุพัตรา ศรีจันทร์และคณะ (2563) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมกลุ่มช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เพิ่มความกล้าในการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยสนับสนุนว่าการสอนแบบกลุ่มร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถส่งเสริมพฤติกรรมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้

1. ระหว่างการจัดกิจกรรมส่งเสริมความกล้าแสดงออกผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ทั้งด้านความพร้อม ความมั่นใจ และรูปแบบการเรียนรู้ โดยอาจเริ่มจากกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนและค่อย ๆ เพิ่มระดับการมีส่วนร่วม เพื่อให้นักเรียนเกิดความคุ้นเคยและกล้าแสดงออกมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการติดตามและประเมินพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการสังเกต การสะท้อนความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ความมั่นใจในการสื่อสาร การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความกล้าแสดงออกของผู้เรียนในบริบทที่แตกต่างกัน
2. ควรมีการศึกษาต่อยอดโดยนำกิจกรรมส่งเสริมความกล้าแสดงออกไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือระดับชั้นอื่นๆ เพื่อศึกษาความเหมาะสมและประสิทธิผลของกิจกรรมในบริบทที่หลากหลาย อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารและการแสดงออกของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 1 โมเดลส่งเสริมความกล้าแสดงออกที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติวิทยาพิทักษ์. (2560). **จิตวิทยาการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลยาณี สิทธิวุฒิ. (2561). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและกระบวนการกลุ่มเพื่อสร้างสุขภาวะทางสังคมให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำไค้ง อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน. **วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา**, 9(2), 45–58.
- โชติ บดีรัฐ. (2559). การพัฒนาพฤติกรรมกรรล่าแสดงออกด้วยกระบวนการกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาครัฐ. **Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)**, 9(3), 25–38. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2568 แหล่งที่มา:
<https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/1596>
- ธน ลากธนวิรุฬห์. (2562). พัฒนาความสามารถในการพูดการแสดงออกโดยใช้บทบาทสมมติ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 7(2), 89–105.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2548). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สุพัตรา ศรีจันทร์ และคณะ. (2563). การพัฒนาชุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ร่วมกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Cooperative Learning). **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**, 10(3), 112–125.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- Alberti, R. E., & Emmons, M. L. (2008). **Your perfect right: Assertiveness and equality in your life and relationships**. Impact Publishers.
- Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action: A social cognitive theory**. Prentice-Hall.
- Bower, G. H., & Bower, T. G. R. (1976). **Human memory: Basic processes**. New York: Academic Press.
- Cain. (2012).
- Lange, A. J., & Jakubowski, P. (1976). **Responsible assertive behavior: Cognitive/behavioral procedures for trainers**. Research Press.
- Luft, J. (1970). **Group processes: An introduction to group dynamics (2nd ed.)**. Palo Alto, California: Mayfield Publishing Company.

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
A Study of the Effects of Learning Management Using the 5-Step Learning
Process (QSCCS) and Graphic Organizers on Grade 11 Students' Learning
Achievement in Chemistry

กาญจนา มะลิวัลย์^{1*}, ทศนีย์ รอดมันคง² และ พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ³
Kanjana Maliwan^{1*}, Thassanee Rodmunkhong² and Phochet Thamsirikhwan³

¹นักศึกษา คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

¹Student, Program in Curriculum and Instruction, Rajabhat Rajanagarindra University

^{2,3}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

^{2,3}Assistant Professor Dr., Program in Curriculum and Instruction, Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding email: kanjanamlwan@gmail.com

Received: February 22, 2026.; Revised: May 26, 2026.; Accepted: June 11, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกรายวิชาเคมี และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกรายวิชาเคมี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้องที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกรายวิชาเคมีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.85$, $SD = 0.36$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น, ผังกราฟิก, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) compare grade 11 students' learning achievement in Chemistry before and after undergoing the 5-step learning process and the use of graphic organizers; and 2) study grade 11 students' satisfaction with the 5-step learning process and graphic organizers in Chemistry. The sample consisted of 38 grade 11 students from class 5/1, selected through purposive sampling method, during the first semester of the 2025 academic year. The research instruments were: 1) lesson plans, 2) a learning achievement test, and 3) a questionnaire on student's satisfaction. The data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The findings were as follows

1. The grade 11 students' learning achievement in Chemistry after undergoing the 5-step learning process and the use of graphic organizers was significantly higher than their pre-learning achievement at the .05 level of statistical significance.

2. The grade 11 students' satisfaction in Chemistry after undergoing the 5-step learning process and using graphic organizers was at the highest level. ($\bar{x} = 4.85$, $SD = 0.36$)

Keywords: The 5-Step Learning Management, Graphic Organizer, Learning Achievement

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้คนไทยสามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในโลกยุคใหม่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ซึ่งครอบคลุมระยะเวลาดังแต่ปี พ.ศ. 2566 ถึง 2570 ได้เน้นการพัฒนาคนให้มีทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคมสมัยใหม่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566, หน้า 121) โดยเฉพาะการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564, ออนไลน์) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560 ที่มีเป้าหมายให้นักเรียนพัฒนาทักษะการสืบค้น ออกแบบการทดลอง และมีเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1-12) นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 54 ยังกำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน (สำนักวิชาการ สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, หน้า 5) สื่อถึงนโยบายรัฐที่ใช้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการเรียนรู้และทักษะของนักเรียน ช่วยให้ครูและนักเรียนทราบจุดที่ควรพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครอบคลุมสมรรถนะตามแนวคิดพุทธิพิสัยของบลูม ฉบับปรับปรุง (2001) ทั้งในด้านความจำ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า และความคิดสร้างสรรค์ (Anderson & Krathwohl, 2001; พิมพ์ดี เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยินดีสุข, 2563, หน้า 34) อีกทั้งยังสะท้อนถึงระดับการพัฒนาทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยรูปแบบการสอนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความรู้

และทักษะของนักเรียน ซึ่งปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (สัญญา ขุนเลิศพล, 2563, หน้า 49) ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับทักษะในยุคปัจจุบัน (สุดฉกาจ สุดแก้ว, 2563, หน้า 10) เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ยั่งยืน

สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะวิชาเคมี ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากเนื้อหาที่มีความซับซ้อนทั้งทฤษฎีและการคำนวณ แต่การจัดการเรียนรู้ยังเน้นการบรรยายและแก้สมการเป็นหลัก ขาดกิจกรรมการทดลองที่ส่งเสริมความเข้าใจเชิงลึก ทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะปฏิบัติในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (พลพิศิษฐ์ ตาละซอน, 2562, หน้า 6-4) สอดคล้องกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติ O-NET ปีการศึกษา 2566 ที่คะแนนเฉลี่ยวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชาติยังคงอยู่ในระดับต่ำคือร้อยละ 29.09 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566, หน้า 1) เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์ มัธยม จากการเก็บบันทึกข้อมูลคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ผ่านมา พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยรายวิชาเพียงร้อยละ 58.70 ซึ่งยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 65 จากการสอบถามและสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู พบว่านักเรียนยังไม่แม่นยำในการคำนวณ ไม่สามารถจัดลำดับและเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสถานการณ์จริงได้ ซึ่งสะท้อนว่านักเรียนยังขาดการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม, 2566, หน้า 7)

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้จากความสนใจของตนเอง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติผ่าน 5 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การตั้งคำถามและสมมติฐาน ซึ่งช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และสร้างแนวคิดใหม่ 2) การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระและการค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสร้างความรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงและสร้างองค์ความรู้ใหม่ 4) การสื่อสารและนำเสนอ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและการถ่ายทอดข้อมูล และ 5) การบริการสังคมและจิตสาธารณะ ที่มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสังคม (จิตต์โสภณ สุธิบุตร, 2563, หน้า 40) การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเสริมสร้างทักษะการคำนวณและการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังช่วยปลูกฝังจิตสำนึกด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต สอดคล้องกับ Sudson (2022, p. 154) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ช่วยส่งเสริมบรรยากาศเชิงบวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเพิ่มแรงจูงใจของนักเรียน รวมถึงพัฒนาการเรียนรู้เชิงลึกที่นำไปปรับใช้ได้จริง และวิภาดา นานา (2565, หน้า 171-180) ยังชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิดเชิงวิพากษ์และความรับผิดชอบต่อสังคม ชุฟเพียน กาแต และมุฮัมหมัด เนสะและ (2567, หน้า 53-54) กล่าวอีกว่าแนวทางนี้เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า โดยที่ทักษะเหล่านี้ส่งผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคผังกราฟิก (Graphic Organizer) จะช่วยให้นักเรียนสามารถมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้อย่างชัดเจน จัดระบบข้อมูลได้ง่าย และช่วยสรุปและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลได้ ส่งผลให้ให้นักเรียนสามารถประมวลผลข้อมูลและสรุปความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ

Ponce (2019, pp. 25-26) ที่กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือเชิงสร้างสรรค์ที่ช่วยจัดระเบียบโครงสร้างข้อมูลซับซ้อนให้เข้าใจง่ายขึ้น รวมถึง Fitria Y. (2023, p. 124) กล่าวว่า ผังกราฟิกช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงข้อเท็จจริงและคำศัพท์วิทยาศาสตร์ผ่านภาพสองมิติได้อย่างเป็นระบบ ผังกราฟิกถูกพัฒนาขึ้นหลากหลายรูปแบบ เพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป กนกกาญจน์ สุขอุดม (2561, หน้า 53-54) ได้อธิบายไว้ว่าผังมโนทัศน์ ผังจินตทัศน์ และผังใยแมงมุมสามารถจำแนกองค์ประกอบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดหลักกับแนวคิดย่อย และสรุปใจความสำคัญของเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ผังมโนทัศน์ ผังจินตทัศน์ และผังใยแมงมุม เนื่องจากเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาในวิชาเคมี ซึ่งยากและซับซ้อนทั้งในด้านหลักการและการประยุกต์ใช้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก ถือเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติอย่างเป็นระบบส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกมาใช้ จะช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการคำนวณ ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์จริงของนักเรียนได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก โดยนำผังกราฟิกประเภทผังมโนทัศน์ ผังจินตทัศน์ และผังใยแมงมุม มาใช้เป็นเครื่องมือในขั้นตอนของการสร้างความรู้ การสื่อสารและนำเสนอ และการบริการสังคมและจิตสาธารณะ เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-Experiment) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวโดยการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (one group pretest-posttest design) (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2564, หน้า 90) โดยมีสัญลักษณ์แบบแผนการทดลอง คือ

- O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก (pretest)
- x หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก
- O_2 หมายถึง การทดสอบหลังจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก (posttest)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 74 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 38 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จากห้องเรียนที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติการสอน และเป็นห้องเรียนที่มีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก

ขั้นที่ 1 การตั้งคำถามและสมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ

ขั้นที่ 3 การสร้างความรู้ร่วมกับผังกราฟิก

โดยเลือกใช้ดังนี้

- ผังมโนทัศน์
- ผังจินตนาการ
- ผังใยแมงมุม

ขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอร่วมกับผังกราฟิก

โดยเลือกใช้ดังนี้

- ผังมโนทัศน์
- ผังจินตนาการ
- ผังใยแมงมุม

ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะร่วมกับ

ผังกราฟิก โดยเลือกใช้ดังนี้

- ผังมโนทัศน์
- ผังจินตนาการ
- ผังใยแมงมุม

ตัวแปรตาม

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกวิชาเคมี เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 แผน รวมเวลา 20 คาบ ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี จำนวน 1 ชุด เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปในทุกข้อ ค่าความยากตั้งแต่ 0.22 - 0.72 ค่าอำนาจจำแนก 0.22 - 0.42 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจะใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกัน

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด 4 หมายถึง พึงพอใจมาก 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปในทุกข้อ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือพร้อมทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้อำนวยการโรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรพ์มัธยม สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 3 ดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2 ผู้สอนอธิบายสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิก

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี จำนวน 5 แผน รวม 20 ชั่วโมง

3.4 กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.5 กลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก

ขั้นที่ 4 นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก โดยหาค่าเฉลี่ย

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Paired samples t-test

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประเมินความคิดเห็นของนักเรียนในแต่ละด้าน และนำมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2564, หน้า 255-257)

4.51 - 5.00 หมายถึง	มีความพึงพอใจ มากที่สุด
3.51 - 4.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจ มาก
2.51 - 3.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจ ปานกลาง
1.51 - 2.50 หมายถึง	มีความพึงพอใจ น้อย
ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง	มีความพึงพอใจ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเคมี ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนในรายวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก

ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD	t
ก่อนเรียน	38	20	6.66	2.65	13.26*
หลังเรียน	38	20	14.34	2.22	

*ค่า $t(0.05, df = 37 = 1.687)$

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนสอบก่อนเรียนเท่ากับ 6.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.65 และหลังเรียนเท่ากับ 14.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.22 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน เมื่อทำการทดสอบด้วยสถิติค่าที (Paired samples t-test) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิก แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิก วิชาเคมี

ด้าน	รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1	ด้านเนื้อหาการเรียนรู้			
	1.1 ความถูกต้องของเนื้อหาเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	4.95	0.22	มากที่สุด
	1.2 ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.82	0.45	มากที่สุด
	1.3 ความเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน	4.87	0.34	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหาการเรียนรู้	4.88	0.34	มากที่สุด
2	ด้านการจัดการเรียนรู้			
	2.1 การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น	4.87	0.34	มากที่สุด
	2.2 การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้ดีขึ้น	4.84	0.43	มากที่สุด
	2.3 การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ได้กว้างขึ้น	4.89	0.31	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านการจัดการเรียนรู้	4.87	0.36	มากที่สุด
3	ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
	3.1 นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.82	0.39	มากที่สุด
	3.2 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.82	0.39	มากที่สุด
	3.3 นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเคมี	4.89	0.31	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.84	0.36	มากที่สุด
4	ด้านสื่อการจัดการเรียนรู้			
	4.1 ความน่าสนใจของสื่อประกอบการเรียนรู้	4.71	0.45	มากที่สุด
	4.2 ความหลากหลายของสื่อประกอบการเรียนรู้	4.82	0.39	มากที่สุด
	4.3 สื่อประกอบการเรียนรู้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.92	0.27	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยด้านสื่อการจัดการเรียนรู้	4.82	0.37	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.85	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิกวิชาเคมี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.88$, $SD = 0.34$) โดยมีจุดเด่นสำคัญอยู่ที่ความถูกต้องของเนื้อหาเรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี รองลงมา

มีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.87$, $SD = 0.36$) ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจในประเด็นการใช้ผังกราฟิกช่วยให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ได้กว้างขวางขึ้น สำหรับด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, $SD = 0.36$) พบว่า รายการที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุดคือ การจัดการเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเคมี และด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$, $SD = 0.37$) นักเรียนมีความเห็นว่าสื่อประกอบการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นประเด็นที่เด่นที่สุดในด้านนี้ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอภิปรายประเด็นสำคัญได้ดังนี้ กระบวนการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีส่วนสำคัญในการปรับเปลี่ยนบทบาทของนักเรียนให้เป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างโครงสร้างทางปัญญา (ทิสนา แวมมณี, 2564, หน้า 91-93) เริ่มตั้งแต่ ขั้นที่ 1 การตั้งคำถามและสมมติฐาน ที่ช่วยกระตุ้นความสนใจ นำไปสู่ ขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ ซึ่งนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาสารสนเทศอย่างมีเป้าหมายร่วมกันจนเกิดลักษณะการพาเรียน ภายในชั้นเรียนเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาที่มีความซับซ้อน ขณะเดียวกันการนำผังกราฟิกมาใช้เป็นเครื่องมือตั้งแต่ในขั้นที่ 3 สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ผ่านทัศนภาพของ Ausubel ที่ระบุว่า เครื่องมือจัดระเบียบความคิดล่วงหน้าในรูปแบบแผนภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิมได้อย่างมีความหมาย (Ausubel, 1968, p. 148) โดยขั้นการสร้างความรู้ ช่วยให้นักเรียนสามารถจัดระบบข้อมูลที่เป็นนามธรรมให้เห็นเป็นภาพรวมได้ ส่งผลให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ เช่น การเชื่อมโยงปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ความเข้มข้น อุณหภูมิ และพื้นที่ผิว ได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนมากกว่าการจดจำเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ การใช้ผังกราฟิกในขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปรียบเทียบโครงสร้างความคิดของตนเองกับเพื่อน เพื่อสะท้อนคิดและปรับปรุงโมเดลให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และประการสำคัญคือใน ขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สร้างแรงจูงใจภายใน ให้นักเรียนมุ่งมั่นผลิตชิ้นงานเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ กระบวนการนี้ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดเชื่อมโยงและสามารถอธิบายการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างลึกซึ้ง เช่น การอธิบายเหตุผลของการเคี้ยวอาหารให้ละเอียดเพื่อเพิ่มพื้นที่ผิวในการทำปฏิกิริยาเคมีในระบบย่อยอาหาร สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนให้พร้อมรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุสรณ์ จันทระประทีป และพรชัย ผาตโรสง (2566) ที่ระบุว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน ผ่านการปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ ในด้านบทบาทของผังกราฟิกนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพิทย์ งามนิล (2564) ระบุว่า การใช้ผังกราฟิกเป็นเครื่องมือช่วยจัดระบบข้อมูลจะช่วยส่งเสริมสมรรถนะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ เรื่องความคงทนในการเรียนรู้ อีรวรา กฤตพลวิวัฒน์ และคณะ (2566) พบว่าการจัดระบบความคิดผ่านภาพช่วยให้นักเรียนจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้นานขึ้น ทั้งนี้งานวิจัยของ จิตต์โสภิณ สุธิบุตร (2563) ยืนยันว่ากระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น เมื่อนำมาใช้ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมี

นัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่าการผสมผสานรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก เป็นแนวทางที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี โดยเฉพาะในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและเป็นนามธรรม ซึ่งต้องอาศัยทักษะการเชื่อมโยงทางความคิดและการตีความข้อมูลอย่างเป็นระบบ

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิก พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนมีความพึงพอใจต่อด้านเนื้อหาการเรียนรู่มากที่สุด ประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงคุณภาพคือ นักเรียนให้คะแนนความพึงพอใจต่อความถูกต้องของเนื้อหาเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีสูงสุด ซึ่งอธิบายได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ในขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้และสารสนเทศและขั้นที่ 3 การสร้างความรู้ ช่วยให้นักเรียนได้กลั่นกรองข้อมูลจนเกิดความเข้าใจที่แม่นยำ รองลงมามีนักเรียนพึงพอใจในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนสะท้อนว่าการใช้ผังกราฟิกช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ได้กว้างขวางขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในขั้นที่ 4 การสื่อสารและนำเสนอ นักเรียนสามารถถ่ายทอดมโนทัศน์วิชาเคมีที่ซับซ้อนออกมาเป็นรูปธรรมได้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา ที่อธิบายว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนได้ลงมือสร้างชิ้นงานที่เป็นรูปธรรมด้วยตนเอง (ทิตินา แซมมณี, 2564, หน้า 92-95) การที่นักเรียนได้สรุปบทเรียนออกมาเป็นผังกราฟิกจึงช่วยเปลี่ยนความรู้ที่ซับซ้อนให้กลายเป็นโครงสร้างทางปัญญาที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและสร้างแรงจูงใจภายในตามแนวคิดการกำหนดตนเอง (Deci & Ryan, 2000, pp. 227-230) ในด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามมา ทำให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเคมีในระดับสูงมาก และสุดท้ายนักเรียนพึงพอใจต่อด้านสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนมีความเห็นว่าสื่อการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผังกราฟิกและชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีโครงสร้างและลำดับขั้นตอนที่เอื้อต่อการจัดระเบียบแนวคิด ทำให้นักเรียนสามารถจำแนกตัวแปร ควบคุมความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และแปลงข้อมูลเชิงทฤษฎีที่เข้าใจยากให้กลายเป็นภาพที่จดจำได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติโสภณ สุธิบุตร (2563) และ อีวรา กฤตพลวิวัฒน์ และคณะ (2566) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทั้งยังได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างผังกราฟิก และได้ร่วมนำความรู้ที่ตนเองมีไปสร้างคุณค่าให้แก่สังคม จะช่วยยกระดับความภาคภูมิใจและทัศนคติที่มีต่อรายวิชาเคมีให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรมีการวางแผนลำดับกิจกรรมอย่างละเอียด โดยเฉพาะในเนื้อหาวิชาเคมีที่มีความซับซ้อน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิกต้องอาศัยระยะเวลาในการสืบค้นความรู้และสารสนเทศ และการสร้างความรู้ค่อนข้างมาก ครูจึงควรกำหนดระยะเวลาในแต่ละขั้นให้ชัดเจน และอาจใช้เทคนิคการให้นักเรียนเตรียมประเด็นคำถามล่วงหน้า เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงทักษะการคิดไปสู่การสรุปผลเรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาได้อย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา

2. ครูควรสร้างความเข้าใจในบทบาทใหม่ให้นักเรียนเพื่อเปลี่ยนจากผู้รับเป็นผู้สร้างความรู้ โดยในขั้นที่ 1 การตั้งคำถามและสมมติฐาน ครูควรใช้สถานการณ์จำลองหรือการทดลองเบื้องต้น เช่น การสังเกตการเกิดปฏิกิริยาของสารในอุณหภูมิที่ต่างกัน เพื่อเป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนมีพื้นฐานในการตั้งสมมติฐาน แทนการปล่อยให้เรียนเผชิญกับหัวข้อที่กว้างเกินไปจนเกิดภาวะทางความคิดว่างเปล่า

3. ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้ผังกราฟิกในฐานะเครื่องมือจัดระบบความคิด มากกว่าการเน้นความสวยงาม โดยครูต้องให้คำแนะนำในการคัดเลือกประเด็นสำคัญ เช่น การเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีการชนกับตัวเร่งปฏิกิริยาเพื่อให้นักเรียนไม่เพียงแต่คัดลอกข้อความมาใส่ในผัง แต่สามารถสร้างข้อความที่นำไปสู่การอธิบายความเชื่อมโยงถึงความรู้อย่างแท้จริงได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสร้างผังกราฟิกในชั้นเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การใช้เครื่องมือดิจิทัลจะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับปรุงผังกราฟิกได้อย่างอิสระ ทำให้มองเห็นความเชื่อมโยงขององค์ความรู้ได้ชัดเจน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับทักษะของนักเรียนในยุคดิจิทัลแล้ว ยังส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคความรู้ที่เป็นระบบมากกว่าเดิม
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านทักษะทางสังคมด้วย เพื่อให้เห็นผลลัพธ์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เห็นประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้อีกมากมาย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับผังกราฟิก สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในรายวิชาเคมี เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี โดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเป็นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน และผังกราฟิกเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงมโนทัศน์ที่ซับซ้อน เช่น ปัจจัยด้านความเข้มข้น อุณหภูมิ และพื้นที่ผิว ที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยา ให้เป็นรูปธรรมชัดเจน องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับผังกราฟิก ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ แต่ยังส่งเสริมให้นักเรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อบริการสังคมได้อย่างมีคุณค่า ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับความพึงพอใจต่อวิชาเคมีอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ สุขอุดม. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์เรื่องประโยชน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2561. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิตต์โสภณ สุธิบุตร. (2563). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 STEPs (QSCCS) ร่วมกับเทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- ชูฟเพียน กาแต และมุฮัมหมัด เนสะและ. (2567). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการ QSCCS รายวิชาอัลหะดีซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 15(1), 52 – 63.
- ทิตนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรรา กฤตพลวิวัฒน์, ธงชัย เส็งศรี, สุภาณี เส็งศรี และพิชยา พรมาลี. (2566). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดของนักศึกษาวิชาชีพครูในยุคการศึกษาไทย 4.0 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี.
- พลพิศิษฐ์ ตาละซอน และ กัญญารัตน์ โคจร. (2562). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 13(1), 3 – 15.
- พิมพ์นัธ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2563). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2564). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วรคำ. (2564). การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12). มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม. (2566). รายงานการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566. กรุงเทพฯ : โรงเรียนหนองจอกพิทยาสรรณ์มัธยม.
- วิภาดา นานา. (2565). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบขั้นบันได 5 ขั้น เพื่อการเรียนรู้ (QSCCS). วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 16(4), 170 – 182.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ.
- สัณฐิตา บุญเลิศพล. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลังแบบร่วมมือ เทคนิค TAI เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 5/2560. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุดฉกาจ สุดแก้ว. (2563). การศึกษารูปแบบการเรียนรู้การสร้างทักษะผู้ประกอบการของกลุ่มครูผู้สอนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในประเทศไทยในบริบทการศึกษานอกระบบ (สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุธาพิทย์ งามนิล. (2564). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 2P4E (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี.

- อนุสรณ์ จันทรประทีป และ พรชัย ผาดไธสง. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 10(1), 599 – 614.
- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. New York: Longman.
- Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227 – 268.
- Fitria, Y. (2023). Graphic organizer-based science literacy learning models in elementary schools. *Journal Pendidikan IPA Indonesia*, 12(1), 123 – 134.
- Ponce, H. (2019). Study activities that foster generative learning: Notetaking, graphic organizer, and questioning. *Educational Research and Evaluation*, 25(3), 121 – 135.
- Sudson, S., Intasena, A., & Srimunta, T. (2022). The use of 5 step technique (QSCCS) in developing grade 9 students' summary writing skills. *Journal of Education and Learning*, 11(5), 153 – 160.

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์
แพดเล็ตที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา
The Results of Learning Management Based on Reflective Metacognition
Strategies Combined with Online Platform Padlet on Academic
Achievement and the Ability to Integrate Technology Pedagogy and
Content Knowledge

ทิพย์วิมล วงแก้วหิรัญ^{1*}, จิรศักดิ์ แซ่โค้ว² และ กรรณิการ์ แก้วเชื้อ³
Thipwimol Wangkaewhiran^{1*}, Jirasak Saekhow² and Kannika Kaewchuea³

^{1,2,3} อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
^{1,2,3} Instructors, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University

*Corresponding email: thipwimol.wan@sru.ac.th

Received: March 5, 2026.; Revised: May 28, 2026.; Accepted: June 19, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา (TPACK) ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา (KWPMML) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการกำกับการเรียนรู้ของตนเองใน 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสำรวจความรู้เดิม (K = Know), การกำหนดเป้าหมาย (W = Want), การวางแผน (P=Plan), การกำกับการตรวจสอบ (M=Monitoring), การสรุปองค์ความรู้ (L=Learned) ร่วมกับการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ตในทุกขั้นตอนการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 56 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนร้อยละ 85.40 ($t = 8.78$, $df = 55$) และนักศึกษา

ร้อยละ 92.88 มีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา อยู่ในระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป โดยอยู่ในระดับเป็นต้นแบบร้อยละ 41.07 ระดับเชี่ยวชาญร้อยละ 51.79 และมีนักศึกษาส่วนน้อย ร้อยละ 7.14 ที่อยู่ในระดับกำลังพัฒนา และไม่มีนักศึกษาที่อยู่ในระดับเริ่มต้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา, แพดเล็ต , การบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา

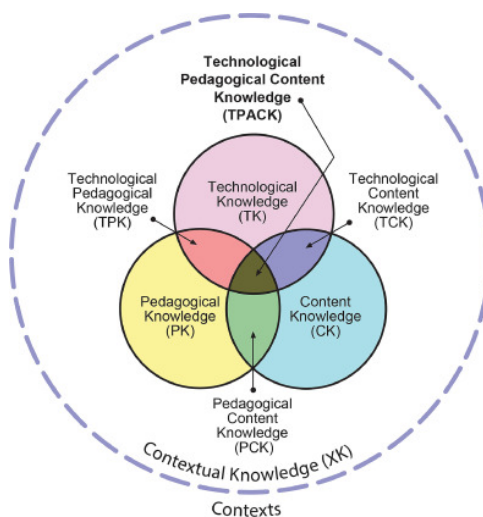
ABSTRACT

This study aimed to investigate the results of learning management using a Reflective Metacognitive Strategy integrated with the Padlet online platform on academic achievement and the ability to integrate technology, pedagogy, and content knowledge (TPACK) among education students at Suratthani Rajabhat University. The Reflective Metacognitive Strategy (KWPMML) is a learning process emphasizing the development of self-regulated learning skills through five major stages: K = Know, W = Want, P = Plan, M = Monitoring, and L = Learned, integrated with the use of the Padlet online platform throughout the learning process. The sample consisted of 56 education students enrolled in the Learning Management Science course. The research instruments included lesson plans based on the Reflective Metacognitive Strategy integrated with the Padlet online platform, an academic achievement test, and the ability to integrate technology pedagogy and content knowledge competency assessment form. Data were analyzed using mean, standard deviation, one-sample t-test, and percentage. The findings revealed that the students' academic achievement was significantly higher than the 80 percent criterion at the .01 level, with a post-test mean score of 85.40 percent ($t = 8.78$, $df = 55$). In addition, 92.88 percent of the students demonstrated the ability to integrate technology pedagogy and content knowledge competency at the proficient level and above, including 41.07 percent at the expert/innovator level and 51.79 percent at the proficient level. Only 7.14 percent of the students were at the developing level, while none of the students were at the beginning level.

Keywords: Learning Management, Reflective metacognition strategy, Padlet, Integrated Technology Pedagogy and Content Knowledge

บทนำ

ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกๆระดับ การศึกษาการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาก็เช่นเดียวกัน หนึ่งในแนวทางที่ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญ คือการนำ เทคโนโลยีมาบูรณาการกับกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดการบูรณาการเทคโนโลยี กับศาสตร์ การสอนและเนื้อหา (Technological Pedagogical and Content Knowledge: TPACK) เป็นแนวคิดที่ถูกให้ ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตวิชาชีพครู จากการศึกษา พบว่า Dominik Petko, Punya Mishra, Matthew J Koehler. (2025) ได้นำเสนอแนวคิดเชิงวิพากษ์ถึงที่มาและ พัฒนาการของแนวคิดนี้ สรุปได้ว่า TPACK ได้ถูกพัฒนาและนำเสนอแนวคิดเมื่อปี ค.ศ. 2006 โดย Punya Mishra และ Matthew J Koehler แนวคิด TPACK สร้างขึ้นบนกรอบแนวคิดด้านความรู้เนื้อหาและการสอน (Pedagogical Content Knowledge - PCK) ของ Lee Shulman (1986) และนำเสนอโดเมนเพิ่มเติมอีกจำนวน 5 โดเมนที่มีความ เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ได้แก่ ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge - TK) ความรู้ด้านเนื้อหาเทคโนโลยี (Technological Content Knowledge - TCK) ความรู้ด้านการสอนเทคโนโลยี (Technological Pedagogical Knowledge - TPK) ความรู้ด้านเทคโนโลยี การสอน และเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge - TPCK) และความรู้ตามบริบท (Contextual Knowledge - CK) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 The updated TPACK model

ที่มา: Dominik Petko, Punya Mishra, Matthew J Koehler. (2025)

กรอบแนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการเทคโนโลยีที่ประสบความสำเร็จไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับความรู้ที่สูง ในแต่ละโดเมนเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับพิจารณาร่วมกันในด้านความรู้เหล่านี้เพื่อขึ้นนำการออกแบบกิจกรรมการเรียน การสอนการนำแนวคิด TPACK ไปใช้ต้องทำความเข้าใจและนำไปใช้ในบริบททางการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง จึงมีการเพิ่ม พื้นที่ที่มีความยืดหยุ่นซึ่งถูกเรียกว่า บริบท (Contexts) เข้าไปในแบบจำลอง TPACK ในปี 2008 ซึ่งต่อมากลายเป็น วงกลมจุดไข่ปลาในปี 2009 วงกลมนี้ไม่ได้ปรากฏอยู่ในแบบจำลองดั้งเดิมตั้งแต่ปี 2006 และถูกให้ความสนใจมากขึ้น

ในมิติว่าความรู้ตามบริบท (Contextual knowledge - CK) โดยเน้นการบูรณาการประสบการณ์ที่อิงบริบทกับการบูรณาการเทคโนโลยีในการสอนที่จำเพาะเจาะจงภายในบริบทที่เฉพาะเหล่านั้น (Dominik Petko, Punya Mishra, Matthew J Koehler, 2025) จากการศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มการนำกรอบแนวคิด TPACK มาปรับใช้ในระบบการศึกษาไทย ของ ธนากร ม่วงกล้วย และคณะ (2025) ซึ่งทำการศึกษา TPACK ในการศึกษาไทยช่วงปี 2020 – 2024 พบว่า ในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลให้การศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบอย่างรวดเร็วสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์แสดงให้เห็นว่ากรอบแนวคิด TPACK มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจถึงการผสมผสานเทคโนโลยีกับเนื้อหาและวิธีการสอนที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกันหลากหลายในยุคดิจิทัล ทั้งนี้กรอบแนวคิด TPACK ไม่เพียงแต่เสริมสร้างการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสมารถประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ประกอบกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ซึ่งเป็นสภาวิชาชีพทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญโดยกำหนดระเบียบสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เรื่อง กรอบแนวคิดการรับรองหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพครู และอาจารย์นิเทศก์ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในศาสตร์สาขาวิชาชีพครู พ.ศ. 2568 กำหนดการพัฒนาสมรรถนะในศาสตร์สาขาวิชาชีพครูเพื่อให้มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์คุรุสภาครอบคลุมสาระเนื้อหาที่มีการบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างเนื้อหาสาระวิชา (Content Knowledge) กับหลักวิชาชีพครูหรือศาสตร์วิชาชีพครู (Pedagogical Knowledge) และเทคโนโลยี (Technological Knowledge) ในการจัดกิจกรรมในหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสถาบันผลิตครูจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาครูอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบว่านักศึกษาครูจำนวนมากสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ขณะที่ความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับศาสตร์การสอนและเนื้อหาเพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ยังอยู่ในระดับที่ต้องได้รับการพัฒนา ส่งผลให้การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นมักเป็นเพียงการใช้เครื่องมือเพื่อสนับสนุนการนำเสนอเนื้อหา มากกว่าการใช้เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิด การสร้างองค์ความรู้ และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นผ่านผลการเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่ยังไม่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูในอนาคต

กรอบแนวคิดความรู้ด้านเทคโนโลยี ศาสตร์การสอน และเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK) ได้รับการยอมรับว่าเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ช่วยอธิบายความสามารถของครูในการบูรณาการองค์ความรู้ทั้งสามด้านเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม เพื่อออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ที่ศึกษาการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์ม (Padlet) มุ่งเน้นผลด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้เรียน ขณะที่ยังมีงานวิจัยจำนวนไม่มากที่ศึกษาการใช้ Padlet ร่วมกับกระบวนการพัฒนาอภิปัญญาอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาของนักศึกษาครูโดยตรง โดยเฉพาะการใช้แพลตฟอร์มดังกล่าวเป็นเครื่องมือสนับสนุนการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การกำกับติดตาม และการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้

ดังนั้น จึงยังมีช่องว่างทางวิชาการเกี่ยวกับแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถผสมผสานกระบวนการพัฒนาอภินิปัญญากับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรู้ด้านเทคโนโลยี ศาสตร์การสอน และเนื้อหา ของนักศึกษาครูได้อย่างเป็นรูปธรรม การศึกษา ครั้งนี้จึงมุ่งประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภินิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์ม (Padlet) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการกำกับตนเอง การสะท้อนคิด และการบูรณาการเทคโนโลยีกับศาสตร์การสอนและเนื้อหา อันจะนำไปสู่การพัฒนา

สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการเป็นครูในศตวรรษที่ 21 การประยุกต์ใช้แนวทางการใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความรู้เดิม (K = Know), ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดเป้าหมาย (W = Want), ขั้นตอนที่ 3 การวางแผน (P=Plan), ขั้นตอนที่ 4 การกำกับตรวจสอบ (M= Monitoring) และขั้นตอนที่ 5 การสรุปองค์ความรู้ (L= Learned) (ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ, 2561) โดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว โดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมาย วางแผน ประเมิน และกำกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเองซึ่งเป็นการพัฒนาอภิปัญญา หรือปัญญาในส่วนการรู้ กระบวนการรู้คิด มาใช้ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนกิจกรรมเชิงโต้ตอบ และสร้างสรรค์ ผู้ใช้สามารถโพสต์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อความ รูปภาพ เอกสาร เสียง หรือวิดีโอ รวมทั้งสามารถ จัดเรียงและปรับแต่งเนื้อหาเพื่อความเข้าใจง่าย ทำให้แพดเล็ตเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมสะท้อน ความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบร่วมมือ ซึ่งตอบสนองความต้องการของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาพบว่า การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ Padlet นอกจากจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามที่ ผู้สอนกำหนดแล้ว ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลงานและมุมมองของเพื่อนร่วมชั้น ส่งผลให้เกิดการ สร้างองค์ความรู้ร่วมกันและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ผ่านการทำงานแบบร่วมมือ (Q. Zhi & Su, 2015) นอกจากนี้ Padlet ยังช่วยส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Munirah Haris, Yunus, & Badusah, 2017) อันเป็นทักษะสำคัญของนักศึกษาคูในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏข้อจำกัดด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ร่วมกับ กระบวนการสะท้อนอภิปัญญาเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์ม ออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอน เนื้อหาของนักศึกษาคู ผลจากการศึกษา นอกจากเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับการผลิต ครูในยุคดิจิทัล ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล อื่น ๆ ได้อีกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) กับเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาของนักศึกษาคู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi-experimental research) มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิชาการ การจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 8 กลุ่มเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 2 กลุ่มเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 56 คน

2. ขอบเขตในการวิจัย

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา

2.2 เนื้อหาวิชาที่ใช้ ได้แก่ วิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย เนื้อหาจำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) แนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ 2) ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการจัดการเรียนรู้ 3) วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) แนวโน้มในอนาคตของวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 5) นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 6) การออกแบบและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 เวลาที่ใช้ในการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ใช้เวลาในการทดลองหน่วยการเรียนรู้ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.1 แผนบริหารการสอนรายวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ ที่ออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต จำนวน 6 แผน ตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ และผู้วิจัยได้นำแผนบริหารการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลอง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้จริงของการจัดกิจกรรม ปรากฏว่าสามารถดำเนินการได้จริงและไม่พบปัญหาใด ๆ ในการดำเนินกิจกรรม

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยแบบทดสอบผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 ท่าน มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.25- 0.75 ค่าอำนาจจำแนกมีค่าระหว่าง 0.25-0.89 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

3.3 แบบประเมินความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา และเกณฑ์การให้คะแนน RUBRIC แบบแยกองค์ประกอบ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการสอนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญาร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ตามขั้นตอนของวิธีการสอนจำนวน 6 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง

2. หลังการทดลองเสร็จเรียบร้อย จึงทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทำการประเมินความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา โดยประเมินผลงานการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ระดับรายวิชาและการทดลองสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-Sample t-test)
2. การประเมินความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา (TPACK) โดยประเมินผลงานการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ระดับรายวิชาและการทดลองสอน ใช้เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกส์แบบแยกองค์ประกอบ ได้แก่ ประเมินการเขียนองค์ประกอบของแผนการสอน และประเมินการทดลองปฏิบัติการสอน กำหนดเกณฑ์ตัดสินผลงาน 4 ระดับ คือ ระดับต้นแบบ (Expert/Innovator) ระดับเชี่ยวชาญ (Proficient) ระดับกำลังพัฒนา (Developing) หรือระดับเริ่มต้น (Novice) และแสดงข้อมูลด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 85.40 คะแนน (SD = 4.60) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($t = 8.78$, $df = 55$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีของนักศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	n	เกณฑ์ (%)	Mean	SD	t	df	ผลสรุป เทียบกับเกณฑ์
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	80	80.00	85.40	4.6	8.78**	55	สูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญ

ค่าความแตกต่างทางสถิติ (p-value) ** $p < .01$

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 85.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยที่ระดับ .01

2. ความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาของนักศึกษา โดยใช้แบบวัดความสามารถด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 92.88 อยู่ในระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา

ระดับความสามารถในการ บูรณาการเทคโนโลยี กับการสอนเนื้อหา (TPACK)	n = 56		
	จำนวน	ร้อยละ	แปลผล
ระดับต้นแบบ (Expert/Innovator)	23	41.07	เข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชา หลักการสอน และการใช้เทคโนโลยี เป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้จัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์
ระดับเชี่ยวชาญ (Proficient)	29	51.79	ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับการสอนและเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์
ระดับกำลังพัฒนา (Developing)	4	7.14	เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับ TPACK ปฏิบัติได้ตามคำสั่ง แต่ยังต้องการการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านความสม่ำเสมอ ประสิทธิภาพ หรือความมั่นใจในการประยุกต์ใช้
ระดับเริ่มต้น (Novice)	0	0	ไม่มีนักศึกษาในกลุ่มนี้
รวม	56	100	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาร้อยละ 41.07 มีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอน และเนื้อหา อยู่ในระดับเชี่ยวชาญเมื่อประเมินจากผลงานการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ระดับรายวิชาและการทดลองสอน สรุปได้ว่านักศึกษามีความสามารถเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชา หลักการสอน และการใช้เทคโนโลยี และ ร้อยละ 51.79 มีความสามารถระดับต้นแบบ โดยสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับการสอนและเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ และเมื่อนักศึกษาส่วนน้อยร้อยละ 7.14 มีระดับความสามารถอยู่ในระดับกำลังพัฒนา ซึ่งยังคงต้องการการสนับสนุนและการส่งเสริมเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ TPACK ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และไม่มีนักศึกษาคณใด ที่จัดอยู่ในระดับ เริ่มต้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปรายร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหา (TPACK) ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 85.4 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปรายร่วมกับแพลตฟอร์มเพื่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อธิบายได้ว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปรายร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) เนื่องจากจากลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำกับกระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างเป็นระบบผ่านยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปราย 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การสำรวจความรู้เดิม (Know) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Want) การวางแผนการเรียนรู้ (Plan) การกำกับและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเอง (Monitoring) และการสรุปองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้ (Learned) ซึ่งแต่ละขั้นตอนช่วยส่งเสริมกระบวนการ

คิดระดับสูงและการตระหนักรู้ในกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง (Metacognitive Awareness) ในขั้นการสำรวจความรู้เดิม (Know) ผู้เรียนได้ใช้แพดเล็ตเป็นพื้นที่ในการแสดงความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจเดิมเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะศึกษา ทำให้ผู้สอนสามารถตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนและเชื่อมโยงเนื้อหาใหม่กับประสบการณ์เดิมได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ขั้นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Want) ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และสามารถกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจภายในและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้อย่างยิ่งยั้ง สำหรับขั้นการวางแผนการเรียนรู้ (Plan) ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแนวทางการเรียนรู้และวิธีการแสวงหาความรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนแพดเล็ต ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ ส่วนขั้นการกำกับและตรวจสอบการเรียนรู้ (Monitoring) เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดตามความก้าวหน้า ประเมินความเข้าใจของตนเอง และปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขณะที่แพดเล็ตทำหน้าที่เป็นพื้นที่สำหรับการสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนข้อมูลย้อนกลับระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในขั้นการสรุปองค์ความรู้ (Learned) ผู้เรียนได้รวบรวม สังเคราะห์ และนำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ผ่านแพดเล็ตซึ่งช่วยให้เกิดการทบทวนและจัดระบบความคิดอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกและสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการดังกล่าวจึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) และสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ สมจิตร ทรัพย์อัประมัย (2540) ที่อธิบายว่ากระบวนการอภิปัญญาช่วยให้ผู้เรียนสามารถวางแผน ควบคุม และประเมินการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Qiao Zhi, & Mu Su. (2015) ที่พบว่าแพดเล็ตเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ตลอดจนสอดคล้องกับ Munirah Haris, Yunus & Badusah (2017) ที่รายงานว่า การใช้แพดเล็ตช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นผลของการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาทักษะสำคัญให้แก่ผู้เรียน อันได้แก่ การตั้งคำถาม การกำหนดประเด็นการเรียนรู้ การวางแผน การสืบค้นข้อมูล การกำกับตนเองในการเรียนรู้ การสรุปองค์ความรู้ การจัดการและนำเสนอข้อมูล จากการที่นักศึกษาได้รับการฝึกทักษะดังกล่าวจึงเป็นการใช้อภิปัญญาในการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ดังที่ ซีมอนส์ (Simons, 1989 อ้างถึงใน สมจิตร ทรัพย์อัประมัย, 2540 หน้า 21) ได้อธิบายลักษณะอภิปัญญาในด้านการกำกับควบคุมตนเอง (Regulation) มี 9 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) การเตรียมตัว (Orientation) 2) การวางแผน (Planning) 3) การควบคุมตนเองให้ดำเนินตามแผน (Monitoring) 4) การทดสอบผลการดำเนินตามแผน (Testing) 5) การทวนสอบข้อมูลที่เป็นอีกครั้ง (Reorientation) 6) การวางแผนต่อเนื่อง (On-Line Planning) 7) การวินิจฉัย (Diagnosing) 8) การไตร่ตรอง (Reflection) และ 9) การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวได้ถูกฝึกผ่านขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การสำรวจความรู้เดิม (K = Know), ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมาย (W = Want), ขั้นที่ 3 การวางแผน (P=Plan), ขั้นที่ 4 การกำกับตรวจสอบ (M= Monitoring), และ ขั้นที่ 5 การสรุปองค์ความรู้ (L= Learned) ซึ่งลักษณะที่ได้แสดงออกดังกล่าวสามารถใช้วิธีการฝึกอภิปัญญา ใน 4 แนวทาง ประกอบด้วย 1) สอนกลวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้สะสมไว้ในคลังกลวิธีของตน (Action หรือ Strategies) 2) ฝึกให้ผู้เรียนตระหนักได้ว่า ตนต้องเรียนอะไร มีเป้าหมายอะไร (Goal) 3) เพิ่มพูนความถี่และคุณภาพของประสบการณ์อันจะนำไปสู่การหยั่งเห็นในการเรียนรู้ (Metacognitive Experience) และ 4) ช่วยให้ผู้เรียนได้สะสมข้อความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของกลวิธีต่าง ๆ รวมทั้งข้อความรู้เกี่ยวกับโอกาสและวิธีที่จะใช้กลวิธีเหล่านั้น

(Metacognitive Knowledge) (สมจิตร ทรัพย์อัปรมัย, 2540 หน้า 42-44) ซึ่งวิธีการฝึกอภิปัญญาดังกล่าวสอดคล้องวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ถูกฝึกในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนั้นยัง สอดคล้องกับแนวคิดของ ฟลาวเวล (Flavell, 1985, pp. 103-110) ที่ได้อธิบายอภิปัญญาใน 2 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้รอบิปัญญา (Metacognitive Knowledge) ประกอบด้วยความรู้ด้านบุคคล ด้านงาน และด้านกลวิธีในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย 2) ประสบการณ์รอบิปัญญา (Metacognitive Experience) เป็นประสบการณ์ทางการคิดที่บุคคลสามารถควบคุมได้ ประสบการณ์นี้มีความสำคัญต่อการกำกับตนเอง ในกระบวนการคิดตั้งแต่การเข้าสู่สถานการณ์การคิดจนกระทั่งสามารถบรรลุเป้าหมาย หรือเลิกกระทำ เป็นกระบวนการที่บุคคลได้วางแผน ควบคุม และกำกับพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย การสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจ และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และในเรื่องนี้ โรบิน โฟการ์ตี (Fogarty, 1994, p. 3) ได้ขยายความประสบการณ์รอบิปัญญาออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การวางแผน (Planning) เป็นการรู้ว่าจะตนเองคิดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย จนถึงการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย (2) การกำกับ (Monitoring) เป็นการทบทวนความคิดเกี่ยวกับแผนที่วางไว้ว่าเป็นไปได้เพียงใด มีความเหมาะสมของลำดับขั้นตอนเพียงใด และวิธีการที่เลือกใช้เหมาะสมเพียงใด และ (3) การประเมิน (Evaluating) เป็นการคิดเกี่ยวกับการประเมินการวางแผนประเมินการกำกับตรวจสอบ และประเมินผลลัพธ์ ด้วยกระบวนการดังกล่าวมาข้างต้น เมื่อนำมาใช้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนกิจกรรมเชิงโต้ตอบและสร้างสรรค์อย่างง่าย ผู้ใช้สามารถโพสต์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อความ รูปภาพ เอกสาร เสียง หรือวิดีโอ รวมทั้งสามารถจัดเรียงและปรับแต่งเนื้อหาเพื่อความเข้าใจง่าย ทำให้แพดเล็ตเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมสะท้อนความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบมีส่วนร่วม ซึ่งตอบสนองความต้องการของการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้เป็นอย่างดีและเพิ่มบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ Sudusinghe, W. S., et al. (2023) ทำการศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัย General Sir John Kotelawala Defence University (KDU) ประเทศศรีลังกาที่มีต่อการใช้แพดเล็ตในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง (Teaching English as a Second Language: TESL) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขานิติศาสตร์ จำนวน 48 คน และสาขาคอมพิวเตอร์ จำนวน 20 คน รวม 68 คน โดยเก็บข้อมูลหลังจากทดลองใช้ Padlet ในการเรียนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ทำการศึกษารับรู้แบบร่วมมือ พบว่า ร้อยละ 79.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่าแพดเล็ตช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน และ ร้อยละ 55.9 สะท้อนว่าช่วยให้พวกเขามีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ได้โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แพดเล็ต ช่วยเปลี่ยนการเรียนการสอนจากเน้นครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ให้เป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) มากขึ้น สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตือรือร้น (Active Learning) และส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกัน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในบริบทอื่นๆ ทั่วโลก ที่พบว่า แพดเล็ตมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ อาทิ ส่งเสริมด้านแรงจูงใจและการมีส่วนร่วม จากผลการวิจัยของ Anwar et al. (2019) ในอินโดนีเซีย และ Nadeem (2021) ในอียิปต์ ซึ่งพบว่า แพดเล็ต มีศักยภาพในการเพิ่มแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของนักเรียนในชั้นเรียนได้อย่างดีเยี่ยม ด้านทักษะการเขียนและการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังพบว่า แพดเล็ตช่วยพัฒนาทักษะเฉพาะด้านได้ ดังที่ Fadhilawati et al. (2020) พบว่าการใช้ แพดเล็ต ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนประเภท Procedure text ได้อย่างมีนัยสำคัญ และ Megat et al. (2020) พบว่า แพดเล็ต ช่วยกระตุ้นทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน นอกจากนี้ ปิตินซ์ ราชภักดี และพวงผกา อินทร์เอี่ยม (2563) ได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แพดเล็ต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และ

ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาหลังเรียนโดยใช้แพดเล็ต สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน

2. ผลการศึกษาความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนและเนื้อหาของนักศึกษา พบว่าร้อยละ 41.07 อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ โดยสามารถเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเนื้อหาวิชา หลักการสอน และการใช้เทคโนโลยี และร้อยละ 51.79 มีความสามารถระดับต้นแบบ โดยสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้ากับการสอนและเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ และพบว่า มีนักศึกษาส่วนน้อยร้อยละ 7.14 มีระดับความสามารถอยู่ในระดับกำลังพัฒนา ซึ่งยังคงต้องการการสนับสนุนและการส่งเสริมเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ TPACK ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และไม่มีนักศึกษาคณใด ที่จัดอยู่ในระดับเริ่มต้น ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปรายร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) สามารถส่งเสริมความสามารถในการบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีของนักศึกษาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้คิด วางแผน ปฏิบัติ สะท้อนคิด และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติการสอนได้จริง การประเมินความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ พิจารณาจากผลงานการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ระดับรายวิชาและการทดลองสอนของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประเมินจากการปฏิบัติจริง ทำให้สามารถสะท้อนความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยี ศาสตร์การสอน และเนื้อหาได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับเนื้อหา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของผู้ที่มีความสามารถด้าน TPACK

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปรายทั้ง 5 ขั้นตอนมีส่วนสำคัญในการพัฒนาความสามารถดังกล่าว กล่าวคือ ขั้นการสำรวจความรู้เดิม (Know) ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการใช้เทคโนโลยี ขั้นการกำหนดเป้าหมาย (Want) ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นเป้าหมายของการออกแบบการเรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึงทั้งเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยี ขั้นการวางแผน (Plan) ช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทการจัดการเรียนรู้ ขณะที่ขั้นการกำกับและตรวจสอบการเรียนรู้ (Monitoring) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยีที่เลือกใช้ รวมถึงปรับปรุงแนวทางการออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนขั้นการสรุปองค์ความรู้ (Learned) ช่วยให้ผู้เรียนได้สะท้อนผลการเรียนรู้และสังเคราะห์หลักการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพครูต่อไป นอกจากนี้แพดเล็ต ยังมีบทบาทสำคัญในฐานะพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอแนวคิด และการสะท้อนคิดร่วมกัน ผู้เรียนสามารถเผยแพร่แผนการจัดการเรียนรู้ ตัวอย่างกิจกรรม และแนวทางการเลือกใช้เทคโนโลยีบนแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต เพื่อรับข้อเสนอแนะจากผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ส่งผลให้เกิดกระบวนการตรวจสอบและปรับปรุงแนวคิดอย่างต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนไม่ได้เรียนรู้เพียงวิธีการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ยังเรียนรู้ถึงเหตุผลและความเหมาะสมในการเลือกใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของกรอบแนวคิด TPACK

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Mishra & Koehler (2006) ที่อธิบายว่า ความสามารถด้าน TPACK มิได้เกิดจากการมีความรู้ด้านเทคโนโลยี เนื้อหา หรือศาสตร์การสอนแยกส่วนกัน แต่เกิดจากความสามารถในการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทั้งสามด้านเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสมตามบริบทของการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ

Kramarski & Michalsky (2010) ที่พบว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการกำกับตนเองและการสะท้อนคิดช่วยพัฒนาความสามารถด้าน TPACK ของนักศึกษาครูได้อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการวางแผน การติดตาม และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jong & Tan (2021) ที่พบว่า Padlet เป็นเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ช่วยส่งเสริมการจัดระเบียบความคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีของผู้เรียน

จากผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาของนักศึกษาครูไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการผสมระหว่างกระบวนการสะท้อนอภิปรายที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้กับการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์ม (Padlet) เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาองค์ความรู้เชิงบูรณาการและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปราย ซึ่งมี 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การสำรวจความรู้เดิม (K = Know), การกำหนดเป้าหมาย (W = Want), การวางแผน (P=Plan), การกำกับตรวจสอบ (M=Monitoring), การสรุปองค์ความรู้ (L=Learned) ร่วมกับการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์ม (Padlet) ในทุกขั้นตอนการเรียนรู้ นั้นหากนำไปใช้จำเป็นต้องเตรียมประเด็นคำถามเพื่อการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนเพื่อสร้างการเรียนรู้เชิงรุกและลดบทบาทการบรรยายของผู้สอนลง จะช่วยเกิดประสิทธิผลในการพัฒนากระบวนการรู้คิดและอภิปรายของผู้เรียน

1.2 ควรใช้การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล และให้ข้อมูลป้อนกลับจากการตรวจสอบการสร้างคำตอบสรุปองค์ความรู้ การกำกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่วางแผนไว้ รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุกคนได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาผลการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์ม ร่วมกับวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีการอื่นๆ

2.2 ควรทำการศึกษาผลการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์แพลตฟอร์มในรูปแบบการสอนแบบไฮบริด และศึกษาตัวแปรตามด้านทักษะด้านดิจิทัลและจริยธรรมดิจิทัล

2.3 ควรศึกษาการประยุกต์ใช้ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปรายร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์ Padlet และกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อพัฒนาความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยี ศาสตร์การสอน และเนื้อหา (TPACK) ของครูประจำการ รวมทั้งศึกษาผลที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาจริง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา 5 ขั้นตอน (KWPMML ได้แก่ Know, Want, Plan, Monitoring และ Learned) ร่วมกับแพลตฟอร์มออนไลน์แพดเล็ต (Padlet) เพื่อส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยี ศาสตร์ การสอน และเนื้อหา (TPACK) ของนักศึกษาครู โดยพบว่าแพดเล็ต มิได้ทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือทางเทคโนโลยี สำหรับการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นพื้นที่สำหรับการสะท้อนคิด การติดตามความก้าวหน้า ของการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การกำกับตรวจสอบ และการสรุปองค์ความรู้ผ่านกระบวนการ สะท้อนอภิปัญญา ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ด้านเนื้อหา ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยี (TPACK) เข้าด้วยกัน ได้อย่างเป็นระบบ จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการทดลองสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีกับการสอน เนื้อหา ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยสามารถสรุปเป็นข้อค้นพบได้ว่า การพัฒนาความสามารถด้านการบูรณาการ เทคโนโลยีกับการสอนเนื้อหาของนักศึกษาครูเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทคโนโลยีดิจิทัลถูกใช้เป็นเครื่องมือ สนับสนุนกระบวนการสะท้อนอภิปัญญา และการกำกับตนเองในการเรียนรู้ มากกว่าการใช้เทคโนโลยีเพื่อการนำเสนอ เนื้อหาหรือการสื่อสารเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญสำหรับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ครูในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ. (2561). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้ โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน: กรณีศึกษารายวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์. **วารสารเศรษฐศาสตร์ และกลยุทธ์การจัดการ**. 5(1), 11-24.
- ธนากร ม่วงกล้วย, พิชระ นวลปาน, พงศ์ประพันธ์ พงษ์โสภณ, และจิระวรรณ เกษสิงห์. (2025). TPACK ในการ ศึกษาไทยช่วงปี 2020 – 2024. **Journal of Education and Innovation**. 27(2), 321-335. DOI: 10.71185/jeiejournals.v27i2.279312
- ปิตินัช ราชภักดี และ พวงผกา อินทร์เอี่ยม. (2563). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แพดเล็ต (Padlet) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองและทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาพยาบาล ในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 หัวข้อ การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบกระดูก. **วารสารการแพทย์ โรงพยาบาลอุดรธานี**. 28(1), 52-60.
- สมจิตร ทรัพย์อ้อมไผ่. (2540). ผลของการใช้รูปแบบเพื่อพัฒนาเมตาคognition ที่มีต่อเมตาคognition และสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anwar, C., Nugroho, K., & Nurhamidah, I. (2019). Students' perception at the use of Padlet in linguistics class. **NOTION: Journal of Linguistics, Literature, and Culture**, 1(1), 35–41.
<https://doi.org/10.12928/notion.v1i1.714>.

- Dominik Petko, Punya Mishra, Matthew J Koehler. (2025). TPACK in Context: An updated Model. **Computers and Education Open, Volume 8**, 2025, 100244, ISSN 2666-5573, <https://doi.org/10.1016/j.caeo.2025.100244>.
- Fadhilawati, D., Laksmi, D., & Mansur, M. (2020). Using Padlet to increase the students' procedure text writing achievement. Exposure. **Journal Pendidikan Bahasa Inggris**, 9(2), 158–172. <https://doi.org/10.26618/exposure.v9i2.3970>.
- Flavell, J. H. (1985). **Cognitive Development**. Michigan: Prentice-Hall.
- Forgarty, R. (1994). **Teach for Metacognitive Reflection**. Palatine, IL: IRL/ SkyLight Training and Publishing Inc.
- Jong, B., & Tan, K. H. (2021). Using Padlet as a technological tool for assessment of students' writing skills in online classroom settings. **International Journal of Education and Practice**, 9(2), 411- 423. <https://doi.org/10.18488/journal.61.2021.92.411.423>.
- Kramarski, B., & Michalsky, T. (2010). Preparing preservice teachers for self-regulated learning in the context of TPACK. **Learning and Instruction**, 20(5), 434–447. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2009.05.003>
- Lee Shulman (1986). Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching. **American Educational Research Association**. 15(2), 4-14. <https://www.jstor.org/stable/1175860?origin=JSTOR-pdf>
- Megat, N., Mohd Azmi, N., Yusoff, R., Shariff, S., & Wan Hassan, W. A. (2020). Enhancing classroom engagement through Padlet as a learning tool: A case study. **International Journal of Innovative Computing**, 10(1). <https://doi.org/10.11113/ijic.v10n1.250>.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. **Teachers College Record**, 108(6), 1017–1054. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- Munirah Haris, Melor Yunus and Jamaludin Hj Badusah. (2017). The effectiveness of using Padlet in ESL classroom. **Int. J. of Adv. Res.** 5 (Feb). 783-788] (ISSN 2320-5407). www.journalijar.com
- Nadeem, N. (2021). **Students' perceptions about the impact of using Padlet on class engagement: An exploratory case study**. In Research Anthology on Developing Critical Thinking Skills in Students (pp. 1919–1939). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-8047-9.ch095>
- Qiao Zhi, & Mu Su. (2015) "Enhance Collaborative Learning by Visualizing Process of Knowledge Building with Padlet," **2015 International Conference of Educational Innovation through Technology (EITT)**, Wuhan, China, 2015, pp. 221-225. <https://doi.org/10.1109/EITT.2015.54>.
- Sudusinghe, W. S., Gamage, C. K. W., & Rajapaksha, R. M. N. P. (2023). Padlet app uses in TESL: A Sri Lankan experience. **KDU Journal of Multidisciplinary Studies**, 5(2), 148–156. <https://doi.org/10.4038/kjms.v5i2.86>

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย Digital Multimedia Learning Management Techniques

แมน เชื้อบางแก้ว*
Man Chuabangkaew*

อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยตาปี
Lecturer, Graduate Diploma Program in Teaching Profession, Faculty of Liberal Arts, Tapee University

*Corresponding email: mans_model@hotmail.com

Received: March 12, 2026.; Revised: May 26, 2026.; Accepted: June 12, 2026

บทคัดย่อ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนต้องมีความหลากหลายในแนวทางการจัดการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้สอนควรใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องในยุคดิจิทัล ดังนั้นเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดียเป็นการเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือทำสื่อมัลติมีเดียผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทดลอง การจำลองสถานการณ์ หรือการร่วมมือกันแก้ปัญหา ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความเชี่ยวชาญ ทักษะ การคิดวิเคราะห์ และการจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น ซึ่งการทำสื่อมัลติมีเดียมีกระบวนการและวิธีการที่ใช้คอมพิวเตอร์ผสมผสานสื่อหลายรูปแบบ ได้แก่ ข้อความ ภาพนิ่ง กราฟิก เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ เข้าด้วยกันเพื่อนำเสนอข้อมูลให้มีชีวิตชีวา น่าสนใจ และสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มีแนวคิดให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้เริ่มจากการปฏิบัติเรื่องที่สนใจไปสู่ความรู้ความเข้าใจ และในหลักการที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาเรื่องที่สนใจและมีบรรยากาศอิสระในการคิด การสร้างผลงานสื่อมัลติมีเดียที่ก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ในเรื่องรานั้น มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ (Analysis) กำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และหัวข้อ 2) วางแผนและออกแบบ (Plan and Design) วางโครงสร้างเนื้อหา (Storyboard) และรูปแบบการนำเสนอ 3) จัดเตรียมข้อมูล (Preparation) เตรียมข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวิดีโอ 4) สร้างสรรค์ (Creation) นำข้อมูลมาประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 5) ตรวจสอบ (Check) ทดสอบและตรวจสอบประสิทธิภาพความถูกต้อง และ 6) นำออกเผยแพร่ (Publication) บรรจุลงสื่อหรือเผยแพร่ใช้งานจริง

คำสำคัญ : เทคนิคการจัดการเรียนรู้, ดิจิทัล, มัลติมีเดีย, เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย

ABSTRACT

Technological advancements are progressing rapidly in the digital age. Learning resources must therefore be diverse in their approaches to stimulate student interest and enable them to construct knowledge independently. Teachers should utilize teaching techniques that are relevant to the digital age. Therefore, Digital Multimedia Learning Management Techniques shift the teacher's role from lecturer to facilitator, allowing students to actively engage with multimedia through various activities such as experiments, simulations, and collaborative problem-solving. This promotes expertise, analytical thinking skills, and improved content retention. Multimedia creation involves processes and methods that use computers to combine various media formats, including text, still images, graphics, sound, animation, and video, to present information in a lively, engaging, and highly effective manner. The concept emphasizes a learning process that begins with practical application of topics of interest, progressing towards knowledge and understanding. Furthermore, it fosters a learning environment where students can choose to study topics of interest and have the freedom to think critically. Creating multimedia content that contributes to knowledge involves a six-step learning process: 1) Analysis: Defining objectives, target audience, and topic; 2) Plan and Design: Structuring content (storyboard) and presentation format; 3) Preparation: Preparing text, still images, animations, sound, and video; 4) Creation: Integrating data using computer programs; 5) Check: Testing and verifying accuracy and effectiveness; and 6) Publication: Publishing and disseminating the content into media for actual use.

Keywords : Learning Management Techniques, Digital, Multimedia, Digital Multimedia Learning Management Techniques

บทนำ

สภาพการณ์ของโลกปัจจุบันมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการสื่อสารที่ไร้พรมแดนซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาระบบดิจิทัลและได้เข้ามามีบทบาททางการศึกษา เกิดการเปลี่ยนแปลงจากระบบพื้นฐานมาสู่ระบบดิจิทัลเป็นผลให้เกิดความรวดเร็ว สะดวกสบายในการเก็บ การจัดกระทำข้อมูลในการเรียนการสอน ในเรื่องนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567: 14) เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนโดยครอบคลุมถึง การพัฒนาครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ซึ่งการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลเป็นประเด็นที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนา และยังมุ่งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนที่เติบโตมาในยุคดิจิทัล ให้สามารถใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย ในการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ทั้งครูและผู้เรียนควรมีความรู้เท่าทันในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในระบบดิจิทัล เพื่อการดำรงชีวิตที่ปลอดภัยจากภัยไซเบอร์ที่อันอาจเกิดจากการเข้าไปใช้งานในการศึกษา ค้นคว้า หรือใช้งานในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ม.ป.ป.: 105-114) ได้กล่าวถึง การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ประกอบด้วย 1) ยืดหยุ่นและปรับตัว 2) การทำงานร่วมกันในสังคม

และวัฒนธรรมดิจิทัล 3) การคิดริเริ่มและเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) การสร้างผลผลิตและการเป็นผู้ประกอบการ และ 5) การเป็นผู้นำ

การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ในการใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ และมีความระมัดระวังในการใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ใช้ในการเชื่อมต่อโลกดิจิทัล เป็นไปตามแนวคิดของราชบัณฑิตยสภา (2565: 63) กล่าวว่า วิธีการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะผู้เรียนสามารถกำหนดสิ่งที่ต้องการรู้ เวลา สถานที่ และความเร็วในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนต้องมีการศึกษาหาความรู้ในการใช้เทคโนโลยีและฝึกใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีอย่างถูกต้องเพื่อให้สามารถแนะนำผู้เรียนในการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง (Connectivism) ที่เสนอโดย George Siemens และ Stephen Downes (Marhan, 2006: 6) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการแบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงโหนด (Node) เฉพาะทาง แหล่งข้อมูล และชุมชนต่าง ๆ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยี โดยที่ความรู้มีอยู่ภายนอกตัวผู้เรียน และในทฤษฎีทางเลือก Siemens (2005: 5) กล่าวว่า การจัดระเบียบตนเองในระดับบุคคลเป็นกระบวนการย่อยของโครงสร้างความรู้ที่จัดระเบียบตนเองในระดับที่ใหญ่กว่า ซึ่งสร้างขึ้นภายในสภาพแวดล้อมขององค์กรหรือสถาบัน ความสามารถในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งข้อมูลและด้วยเหตุนี้จึงสร้างรูปแบบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้ในเศรษฐกิจความรู้ของเรา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับครูผู้สอนและผู้เรียน พบว่า ควรมุ่งเน้นการสร้างทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยครูผู้สอนต้องปรับบทบาทสู่ผู้แนะนำที่ใช้สื่อ Active Learning และ AI ในการสอน ส่วนผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะการค้นหา สื่อสาร และสร้างสรรค์งานผ่านเครื่องมือออนไลน์ เน้นความปลอดภัยไซเบอร์และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ภูวิศ ครุฑหลวง, 2566: 68-69; มนธิรา จันทร์เชื้อ, 2566: 80-82; วราภรณ์ แก้วสระศรี, 2566: 99-101; ลังละนา ไชยะวงสา, 2567: 75-79)

ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้สำหรับในการสอนรายวิชาต่าง ๆ ครูผู้สอนมีการถกเถียงพิจารณาอย่างรอบคอบว่าควรจะสอนผู้เรียนในรูปแบบใดนำเทคนิควิธีการใดมาใช้ผสมผสานในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งแต่ละภาคเรียนในรายวิชาของตนเองให้ตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลนี้ ดังนั้น บทความวิชาการเรื่อง **เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย** จึงมีความสำคัญมากสำหรับครูที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) ของ Epstein (1973: 404-412) กล่าวว่า “ตนเอง” ไม่ใช่สิ่งคงที่ แต่เป็นโครงสร้างทางความคิดที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยให้เราจัดการกับโลกและรักษาความรู้สึกที่ดีต่อตัวเองสำหรับความต้องการในยุคดิจิทัลของคนเราเน้นความรวดเร็ว สะดวกสบาย และปลอดภัย โดยมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมต่อสื่อสาร ความรู้ ความบันเทิง และการทำธุรกรรมการเงิน/ซื้อของออนไลน์ นอกจากนี้ยังต้องการทักษะความฉลาดทางดิจิทัลเพื่อจัดการเวลาหน้าจอ ป้องกันภัยไซเบอร์ และบริหารจัดการตัวตนบนโลกออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองในยุคดิจิทัลของครูผู้สอนและผู้เรียน พบว่า เน้นการสร้างทักษะดิจิทัล การปรับแนวคิด สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรม การสอนและการทำงานที่ยืดหยุ่นโดยมุ่งเน้นการใช้สื่อออนไลน์ การทำงานร่วมกันเป็นทีมและการรู้เท่าทันสื่อ (วรรณนิษา เสงี่ยม และกริตา ชัยรัตน์, 2565: 82; สายฝน เสกขุนทด, 2565: 293; เพ็ญสุดา ทิรัญเกิด, 2566: 60-62; วิมลรัฐพัชร โปธิ์เพชร, 2567: 116-117)

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลควรมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาทักษะดิจิทัลและความคิดสร้างสรรค์ ครูควรใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นความสนใจ ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ และมีการใช้เทคโนโลยีให้รู้เท่าทันกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และการปรับบทบาทผู้สอนเป็น Facilitator ผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ร่วมกับการเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับเนื้อหา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ผู้สอนต้องการโดยสอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้ ในประสบการณ์การทำงานด้านการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนเป็นระยะเวลา 39 ปี (พ.ศ. 2526-2564) ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างหลากหลายรูปแบบ ซึ่งให้ผลกับผู้เรียนอย่างมากมาโดยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย เริ่มต้นจากการสอนโดยใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานตามสถานศึกษาจัดให้ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead Projector) เป็นอุปกรณ์ฉายภาพที่ใช้วางแผ่นใส (Transparency) บนแท่นกระจกเพื่อสะท้อนภาพผ่านเลนส์ไปยังจอฉาย ซึ่งจัดได้ว่าน่าแห่งยุคในโรงเรียนมัธยมศึกษาในขณะนั้น มาอำนวยความสะดวกในการใช้ภาพแทนการวาดภาพบนกระดานดำประกอบกับ การสอนแบบ Chalk and Talk คือรูปแบบการสอนบรรยายแบบดั้งเดิมที่เน้นการพูดอธิบายควบคู่ไปกับการเขียนกระดานดำ ในการบรรยายผู้สอนต้องใช้เทคนิคการตั้งคำถามสอดแทรกเพื่อเพิ่มความสนใจและตั้งใจ ต่อมามีการใช้แผ่นโฟเมก้า (Formica/Laminate) สีขาวชนิดเงา (Glossy) หรือด้าน (Matte) สามารถนำมาใช้แทนกระดานดำหรือทำเป็นกระดานไวท์บอร์ด และใช้ปากกาเคมีเขียนไวท์บอร์ดแทนชอล์ก ต่อมามีการพัฒนาโปรเจคเตอร์ (Projector) เป็นอุปกรณ์แสดงผลข้อมูล (Output Device) ที่รับสัญญาณภาพจากคอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน หรือเครื่องเล่นสื่อ แล้วฉายแสงผ่านเลนส์เพื่อขยายภาพให้มีขนาดใหญ่ขึ้นบนจอรับภาพหรือผนัง เป็นการพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีและมีความสะดวกมากขึ้นในการจัดเก็บสื่อการสอนที่เป็นสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือสื่อประสม แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบฝึกหัด ชุดกิจกรรมที่สามารถนำมาใช้กับผู้เรียนได้อย่างทันที่

จากการพัฒนาอุปกรณ์เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนและผู้สอนมากขึ้น ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียได้ ในการจัดทำผลงานของผู้เรียนในรูปแบบสื่อประสม ผู้เรียนจะได้รับคำแนะนำโปรแกรมที่ใช้ในการสร้างผลงานจากผู้สอนหรือผู้เรียนศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่รู้จักหรือศึกษาด้วยตนเอง ผลงานของผู้เรียนที่สร้างขึ้นควรมีความถูกต้องในสาระการเรียนรู้ซึ่งผู้สอนต้องใช้เวลาในการตรวจสอบและให้คำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะถูกต้อง ในการจัดเก็บสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia Storage) จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความสูงและความเร็วในการเข้าถึงข้อมูลดีเยี่ยม เพื่อรองรับไฟล์ขนาดใหญ่ เช่น วิดีโอ ภาพกราฟิก และเสียง โดยจัดเก็บในรูปแบบสัญญาณดิจิทัล นิยมใช้ฮาร์ดดิสก์, SSD (Solid State Drive คือ อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลยุคใหม่ที่ใช้หน่วยความจำแบบแฟลช (NAND Flash) แทนจานแม่เหล็กหมุน Cloud Storage หรือแฟลชไดรฟ์ เพื่อความสะดวกในการใช้งาน แก๊ซ และเคลื่อนย้าย

การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เขียนนำมาใช้ในยุคดิจิทัลนี้ได้มีนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำผลงานของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเลือกการทดลองที่สนใจ เข้ากลุ่มทำการทดลอง ถ่ายภาพการทดลอง นำเสนอข้อมูลในรูปแบบบอร์ดนิทรรศการ ต่อมา มีการปรับปรุงการทำผลงานผู้เรียนอยู่ในรูปแบบ PowerPoint ประกอบเสียงและคำบรรยาย ในปี พ.ศ. 2550

ได้ทำการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแมนส์ (MANS Model) มาใช้ในการสอนวิชาเคมีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการให้ผู้เรียนทำผลงานโดยเข้ากลุ่มทำกิจกรรม ถ่ายภาพกิจกรรมโดยใช้กล้องดิจิทัล นำภาพไปประกอบรายงาน เมื่อสำเร็จผลจึงมีการปรับใช้มาเป็นการทำสื่อมัลติมีเดียโดยการถ่ายทำวิดีโอด้วยการใช้กล้องดิจิทัลและกล้องถ่ายวิดีโอ ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวมีทั้งฟังก์ชันภาพนิ่งและวิดีโอ ผู้เรียนส่งผลงานเป็นสื่อมัลติมีเดีย ซึ่งผู้สอนต้องใช้เวลาในการตรวจและแนะนำให้ผู้เรียนปรับแก้ไขจนถูกต้องตามสาระ เมื่อผู้เรียนเปลี่ยนสถานศึกษาในการทำงานและได้ไปศึกษาต่อด้านหลักสูตรและการสอน ได้ทำวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ในการทดลองสอนได้ให้ผู้เรียนมีการเลือกหัวข้อเป็นการทดลองที่สนใจ มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เตรียมสารเคมีและอุปกรณ์ ผู้เรียนทำการทดลองพร้อมกันในเรื่องต่างกันโดยมีผู้สอนดูแล ขณะทดลองมีการถ่ายภาพการทดลอง เก็บข้อมูลมาจัดทำในรูปแบบบอร์ดนิทรรศการ ผู้สอนตรวจให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขนำเสนอผลงานในรูปแบบบอร์ดนิทรรศการภายในห้องเรียนและกลุ่มนำเสนอเตรียมแบบประเมินผลงานสำหรับให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ในปี พ.ศ. 2556 จบการศึกษา ได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการสอนและได้มีการปรับปรุงการนำเสนอผลงานของผู้เรียน ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียที่เป็นวิดีโอประกอบเสียงภาคและคำบรรยาย ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความสนใจในการทดลอง การถ่ายทำวิดีโอ การสร้างสรรค์ผลงานนั้นผู้เรียนมีการใช้โปรแกรมมาจัดทำสื่อมัลติมีเดียที่แตกต่างกัน ในการปรับปรุงแก้ไขผลงานบางครั้งผู้เรียนมีความต้องการในการถ่ายทำใหม่ ผู้สอนต้องใช้เวลาหลังเลิกเรียนให้ผู้เรียนทำการทดลองซ้ำ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษามีผู้เรียนบางส่วนให้การตอบรับมาว่า ความรู้ในการทำสื่อมัลติมีเดียสามารถนำไปใช้ในการทำสื่อมัลติมีเดียในรายวิชาต่าง ๆ และใช้ในการนำเสนอผลงานของการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และการใช้โปรแกรมในการทำมัลติมีเดียเป็นทักษะที่ได้นำไปใช้ในการเป็น YouTuber และการทำงานได้เป็นอย่างดี และเมื่อได้มาสอนในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในการจัดการเรียนการสอนเริ่มด้วยให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่สนใจ เข้ากลุ่ม ศึกษาค้นคว้าข้อมูล จัดกระทำข้อมูล นำเสนอข้อมูลในรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย และรูปเล่มรายงาน นำเสนอผลงาน อภิปราย ประเมินผลโดยเพื่อนและผู้สอน ได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี จากประสบการณ์ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อีกทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีชื่อเฉพาะว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย (Digital Multimedia Learning Management Techniques) ซึ่งในปัจจุบันนี้นอกจากอุปกรณ์เทคโนโลยีแล้ว ยังมีโทรศัพท์มือถือเพียงเครื่องเดียวก็มีโปรแกรมแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สามารถทำมัลติมีเดียได้อย่างง่ายดาย

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย

มัลติมีเดีย หมายถึง การใช้สื่อหลายประเภทเพื่อการเรียนรู้ เช่น สื่อโทรทัศน์ที่มีภาพ เสียง สี เนื้อหาสาระ และสื่อจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยในการสอน หรือช่วยผู้เรียน ให้เรียนรู้ รับรู้ โดยใช้ประสาทสัมผัสหลายส่วน (ราชบัณฑิตยสภา, 2564: 458-459)

มัลติมีเดีย หมายถึง การผสมผสานสื่อดิจิทัลหลายรูปแบบระหว่างข้อความ ศิลปะ เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ เข้าด้วยกันโดยส่งถึงผู้รับผ่านคอมพิวเตอร์หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัลอื่น ๆ โดยให้ความรู้สึที่เกิดขึ้นในการรับรู้ข้อมูลสาระอย่างสมบูรณ์แบบ (Vaughan, 2011: 1)

มัลติมีเดีย หมายถึง การผสมผสานสื่อรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสื่อคงที่ (ข้อความ กราฟิก และภาพนิ่ง ฯลฯ) และสื่อแอคทีฟ (เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ ฯลฯ) เข้าด้วยกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงรุก (Interactive) ที่เปลี่ยนผู้รับข้อมูลให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสาร การเรียนรู้ และความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย (Rahman, 2008: xxviii)

สรุปได้ว่า มัลติมีเดีย หมายถึง การนำองค์ประกอบของสื่อหลายรูปแบบ ได้แก่ ข้อความ (Text) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เสียง (Sound) และวิดีโอ (Video) มาผสมผสานรวมกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถโต้ตอบ (Interactive) กับผู้ใช้ได้ ช่วยให้การสื่อสารข้อมูลน่าสนใจ มีชีวิตชีวา และทำความเข้าใจได้ง่ายกว่าสื่อรูปแบบเดียว

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย (Digital Multimedia Learning Management Techniques) หมายถึง การเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือทำสื่อมัลติมีเดีย ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทดลอง การจำลองสถานการณ์ (Simulation) หรือการร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaborative Learning) ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความเชี่ยวชาญ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการจดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น ซึ่งการทำสื่อมัลติมีเดีย มีกระบวนการและวิธีการที่ใช้คอมพิวเตอร์ผสมผสานสื่อหลายรูปแบบ ได้แก่ ข้อความ (Text) ภาพนิ่ง (Image) กราฟิก (Graphic) เสียง (Audio) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) และวิดีโอ (Video) เข้าด้วยกัน เพื่อนำเสนอข้อมูลให้มีชีวิตชีวา น่าสนใจ และสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดียพัฒนามาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแมนส์ (MANS Model) (แมน เชื้อบางแก้ว, 2552: 56-63) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ (แมน เชื้อบางแก้ว, 2556: 90-94) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (แมน เชื้อบางแก้ว และดวงตา อินทรนาค, 2568: 53-55) เป็นเทคนิคที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง จัดทำสื่อมัลติมีเดียในเรื่องที่สนใจ โดยใช้ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวิดีโอ มาผสมผสานรวมกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถโต้ตอบกับผู้ใช้ได้ ช่วยให้การสื่อสารข้อมูลน่าสนใจ มีชีวิตชีวา และทำความเข้าใจได้ง่ายกว่าสื่อรูปแบบเดียว

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. พัฒนาการคิด ทักษะ และกระบวนการปฏิบัติ
3. พัฒนาการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยี
4. พัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้

แนวคิด ผู้เรียนมีการเรียนรู้เริ่มจากการปฏิบัติเรื่องที่สนใจไปสู่ความรู้ความเข้าใจ ถ้ามีการบันทึกเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อมัลติมีเดีย จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและทบทวนเรื่องราวประสบการณ์ที่ได้รับด้วยความสะดวกจากการบันทึกจัดเก็บสื่อมัลติมีเดียในระบบดิจิทัล ในแหล่งจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีในระบบดิจิทัล และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และตามแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self-Concept) ของ Epstein (1973: 404-412) กล่าวว่า “ตนเอง” ไม่ใช่สิ่งคงที่ แต่เป็นโครงสร้างทางความคิดที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อช่วยให้เราจัดการกับโลกและรักษาความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง

หลักการ ผู้เรียนต้องศึกษาหัวข้อเรื่องที่สนใจ เข้ากลุ่มที่สนใจ ศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจากนั้นจึงไปบันทึกภาพแห่งความจำจากการเรียนรู้ในขณะที่กลุ่มเพื่อนกำลังปฏิบัติการในเรื่องที่กลุ่มตนเองสนใจ จากนั้น

นำข้อมูลมาจัดทำเป็นผลงานในรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้สอน ตรวจสอบและประเมินผลงาน โดยผู้สอน จากนั้นจึงสามารถนำไปเผยแพร่กับเพื่อนในห้องเรียนและผู้เข้าชมผลงานในรูปแบบสื่อออนไลน์ได้ เช่น Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, และ LINE

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุน เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง (Connectivism) เสนอโดย Siemens and Downes (Marhan, 2006, p. 6) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการแบบเครือข่ายที่เชื่อมโยงโหนด (Node) เฉพาะทาง แหล่งข้อมูล และชุมชนต่าง ๆ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยี โดยที่ความรู้มีอยู่นอกตัวผู้เรียน

2. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของ Rogers (1959: 240) มีแนวคิดว่าการสื่อสารที่สอดคล้องกับประสบการณ์จริงจะสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง การปรับตัวทางจิตใจที่ดี ความราบรื่น และความพึงพอใจร่วมกัน ในทางกลับกัน การสื่อสารที่ไม่สอดคล้องจะนำไปสู่ความไม่เข้าใจ การปรับตัวลดลง และความไม่พอใจในความสัมพันธ์

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ทฤษฎีการศึกษาที่เชื่อว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นได้เอง ฌาน ปิอาเจ (Jean Piaget) เป็นผู้เสนอทฤษฎีนี้โดยอธิบายว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของบุคคล ในการสร้างความรู้และความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับผ่านกระบวนการซึมซับ (Assimilation) คือการนำข้อมูลหรือความรู้ใหม่ที่ได้รับไปเชื่อมโยงอย่างกลมกลืนกับโครงสร้างความรู้ที่ตนมีอยู่ และการปรับกระบวนการรู้คิด (Accommodation) คือ การคิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ ให้เกิดความสมดุล (Equilibrium) และมีความหมายต่อตนเอง การเรียนรู้เป็นกระบวนการภายในที่แต่ละบุคคลต้องเป็นผู้สร้างด้วยตนเอง และจะสามารถทำได้ดียิ่งขึ้น หากได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้อื่น (ราชบัณฑิตยสภา, 2564: 143)

4. ทฤษฎีการเรียนรู้มัลติมีเดียเชิงปัญญา (Cognitive Theory of Multimedia Learning - CTML) เสนอโดย Mayer มีแนวคิดว่าการสอนควรได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงวิธีการทำงานของจิตใญ่มนุษย์ สมมติว่า มนุษย์มีระบบประมวลผลข้อมูลสองระบบ คือ ระบบหนึ่งสำหรับข้อมูลที่เป็นคำพูด และอีกระบบหนึ่งสำหรับข้อมูลที่เป็นภาพ และเราต้องยอมรับด้วยว่ารูปแบบหลักในการนำเสนอการสอนคือรูปแบบคำพูด เหตุผลของการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย นั่นคือการนำเสนอเนื้อหาทั้งในรูปแบบคำพูดและภาพ คือการใช้ประโยชน์จากศักยภาพเต็มที่ของมนุษย์ ในการประมวลผลข้อมูล เมื่อเรานำเสนอเนื้อหาในรูปแบบคำพูดเพียงอย่างเดียว เรากำลังละเลยศักยภาพของความสามารถในการประมวลผลเนื้อหาในรูปแบบภาพด้วยเช่นกัน (Mayer, 2009: 6)

กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ของเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ (Analysis) กำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และหัวข้อ
 - 1.1. เลือกหัวข้อ ผู้เรียนเลือกหัวข้อเรื่องที่สนใจ โดยผู้สอนจัดเตรียมหัวข้อเรื่องให้พอเพียงกับจำนวนกลุ่ม
 - 1.2. แบ่งกลุ่ม แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามหัวข้อเรื่องที่เลือกไว้กลุ่มละ 3-5 คน ถ้าหัวข้อเรื่องไม่เพียงพอกับจำนวนกลุ่มผู้เรียนให้ซ้ำกันได้ไม่เกิน 2 กลุ่ม
2. วางแผนและออกแบบ (Plan and Design) วางโครงสร้างเนื้อหา (Storyboard) และรูปแบบการนำเสนอ
 - 2.1. วางแผน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการทำงานกลุ่มในการถ่ายทำ เก็บข้อมูล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม การสืบค้นข้อมูลโดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี และการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดทำสื่อมัลติมีเดีย โดยได้รับคำแนะนำในการใช้และข้อควรระวังในการเข้าใช้ระบบไซเบอร์ ผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยจากมิจฉาชีพ

2.2. ออกแบบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมพลังสมองร่วมกันอภิปรายในการวางโครงสร้างเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ

3. จัดเตรียมข้อมูล (Preparation) เตรียมข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวิดีโอ

3.1. สารระ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษากิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ สรุปข้อความสำคัญที่ใช้ในการทำมัลติมีเดีย

3.2. ถ่ายทำ ฝึกปฏิบัติพร้อมกันทุกกลุ่มตามหัวข้อเรื่องที่เลือกไว้ โดยผู้สอนจัดเตรียมสารเคมี วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ ตามสาระการเรียนรู้ในแต่ละเรื่อง ในขณะที่ผู้เรียนกำลังปฏิบัติศึกษาและถ่ายทำเป็นภาพนิ่ง และวิดีโอ ผู้สอนคอยดูแลให้คำแนะนำและดำเนินการแก้ไขเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น

4. สร้างสรรค์ (Creation) นำข้อมูลมาประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4.1. จัดทำ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดทำสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือสื่อประสม ที่ผสมผสานภาพ เสียง คำบรรยาย และการเคลื่อนไหว เพื่อนำเสนอข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจง่าย และน่าสนใจยิ่งขึ้น สามารถใช้งานผ่าน PowerPoint หรือส่งออกเป็นวิดีโอ mp4 ได้ โดยใช้โปรแกรมการทำวิดีโอ

4.2. แบบประเมิน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดทำแบบประเมินผลงานให้ผู้เข้าชมได้ประเมินผลงานของกลุ่มในการนำเสนอ แบบประเมินผลรูปแบบออนไลน์ (On-site) ทำแบบสอบถาม และออนไลน์ (Online) ใช้ Google Forms, แอปพลิเคชัน หรือระบบ LMS (Learning Management System) คือซอฟต์แวร์จัดการการเรียนการสอนออนไลน์ ที่ใช้ในการวางแผน ส่งผ่านเนื้อหา ติดตามผล และประเมินการฝึกอบรมหรือการศึกษาแบบครบวงจรเป็นช่องทางการเก็บข้อมูลได้รวดเร็วและเรียลไทม์

5. ตรวจสอบ (Check) ทดสอบและตรวจสอบประสิทธิภาพความถูกต้อง ผู้สอนสามารถตรวจได้ทั้งแบบออนไลน์ (On-site) ตรวจในที่ทำงานในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน แบบออนไลน์ (Online) ตรวจนอกเวลาเรียนผ่าน Zoom, Google Meet, Microsoft Teams และ LINE Meeting

5.1. ตรวจสอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งผลงานให้ครูประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

5.2. ความถูกต้อง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงแก้ไขผลงานตามคำแนะนำของผู้สอน

6. นำออกเผยแพร่ (Publication) บรรจุลงสื่อหรือเผยแพร่ใช้งานจริง

6.1. จัดแสดง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนในรูปแบบนิทรรศการในรูปแบบสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, และ LINE

6.2. ประเมินผล ผู้สอน เพื่อนในห้องเรียน และผู้มีส่วนร่วมในการชมงานนำเสนอประเมินผลงานของกลุ่มในรูปแบบออนไลน์ (On-site) ทำแบบสอบถาม และออนไลน์ (Online) ใช้ Google Forms, แอปพลิเคชัน หรือระบบ LMS

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้

ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการปฏิบัติ การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยี และเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อดี

1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้ใช้ความสามารถในการแสดงออกในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
2. เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงและได้จัดทำมัลติมีเดียซึ่งเป็นผลส่งต่อถึงความรู้ความเข้าใจในหัวข้อเรื่องที่สนใจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในการศึกษา และได้รับการปลูกฝังกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เข้าไปอยู่ในตัวผู้เรียนเป็นไปโดยอัตโนมัติและติดตัวไปตลอดชีวิตและสามารถนำกระบวนการที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ แก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตได้

4. รวบรวมผลงานที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขอย่างถูกต้อง สามารถนำไปใช้เป็นสื่อการสอน และใช้ในการให้ผู้เรียนทบทวนสำหรับผู้เรียนรุ่นต่อไป นอกจากนี้ผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถนำไปใช้เป็น Portfolio ได้อีกด้วย

5. ใช้ได้กับทุกรายวิชาโดยผู้สอนออกแบบงานให้สอดคล้องกับเทคนิคัลมีเดียนี้

ข้อจำกัด

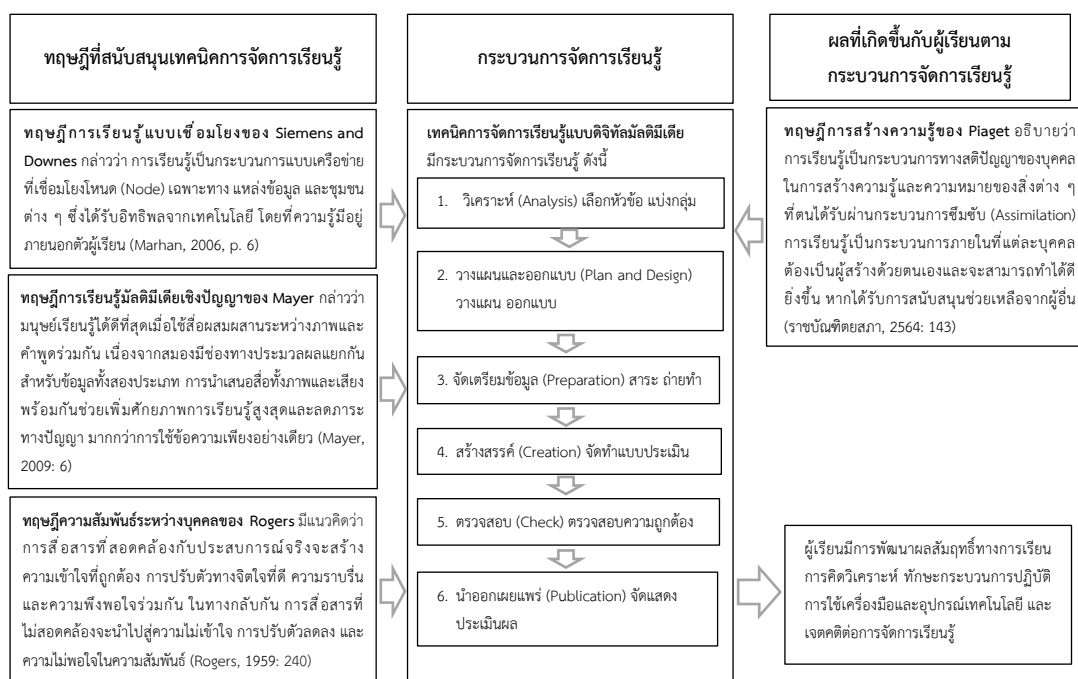
1. เวลาที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มใช้ในการจัดทำผลงาน และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้

2. เวลาที่ผู้สอนต้องมามากพอในการตรวจผลงานเพื่อให้ข้อเสนอในการปรับปรุงผลงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

3. ผู้สอนต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยี เพื่อให้คำปรึกษาในขั้นตอนการทำงานของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

4. ระดับชั้นผู้เรียนควรเป็นช่วงชั้นมัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับอุดมศึกษา

สรุปทฤษฎีที่สนับสนุนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ทฤษฎีที่สนับสนุนเทคนิคการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้

การนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดียไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

การนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดียไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้บรรยายเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือทำจริง ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทดลอง การจำลองสถานการณ์ (Simulation) หรือการร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaborative Learning) ซึ่งส่งเสริมให้เกิดความเชี่ยวชาญช่วยยกระดับการศึกษาให้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กระตุ้นความสนใจ และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยผสมผสานข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอ และสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา ทบทวนซ้ำได้ และประเมินผลได้ทันที ดังตัวอย่างการผสมผสานรูปแบบการสืบสวนแบบกลุ่ม (Group Investigation Model) ร่วมกับ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ด้วยปฏิบัติการมัลติมีเดีย (Multimedia Operating Techniques)

รูปแบบการสืบสวนแบบกลุ่ม พัฒนามาจากแนวคิดของ Herbert Thelen มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (Joyce, Weil & Calhoun, 2004: 222-227)

1. ขั้นเผชิญสถานการณ์ปัญหา (Encounter Puzzling Situation) ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์ที่น่าฉงน (ทั้งที่วางแผนไว้และไม่ได้วางแผน)
2. ขั้นสำรวจการตอบสนองต่อสถานการณ์ (Explore Reactions to the Situation) ผู้เรียนสำรวจปฏิกิริยาต่อสถานการณ์นั้น
3. ขั้นการวางแผนและจัดระเบียบการเรียนรู้ (Formulate Study Task and Organize for Study) ผู้เรียนกำหนดภารกิจการเรียนรู้และจัดระเบียบการเรียนรู้ (คำจำกัดความของปัญหา บทบาท การมอบหมายงาน ฯลฯ)
4. ขั้นการศึกษาด้วยตนเองและกลุ่มศึกษา (Independent and Group Study) การเรียนแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม
5. ขั้นวิเคราะห์ความก้าวหน้าและกระบวนการ (Analyze Progress and Process) ผู้เรียนวิเคราะห์ความก้าวหน้าและกระบวนการ
6. ขั้นเผชิญสถานการณ์ปัญหาใหม่ (Recycle Activity) เป็นการนำกิจกรรมกลับมาใช้ใหม่โดยให้ผู้เรียนมีการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการสืบค้นต่อไป

รูปแบบการสืบสวนแบบกลุ่มร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย

รูปแบบการสืบสวนแบบกลุ่มร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดีย หมายถึง การเรียนรู้ร่วมมือที่เน้นให้ผู้เรียนสืบค้นคว้าหาข้อมูลในหัวข้อที่สนใจเป็นกลุ่ม โดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีช่วยในการสำรวจ วิเคราะห์ และนำเสนอผลลัพธ์ในรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย (เช่น วิดีโอ เว็บไซต์ บทเรียนคอมพิวเตอร์) เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์
3. เพื่อสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้

แนวคิด

รูปแบบการสืบสวนแบบกลุ่มร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมีเดียเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนร่วมมือกันสำรวจ ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา ผ่านการปฏิบัติการทำสื่อมัลติมีเดีย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง จากการสืบค้น รวบรวม ปฏิบัติการ โดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเข้าช่วย และจัดทำสื่อมัลติมีเดียในการเผยแพร่ผลงาน เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานร่วมกัน

หลักการ

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกหัวข้อที่อยากศึกษาและวางแผนการทำงานเอง
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบกันชัดเจน ภายในกลุ่ม และช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกันในการสืบสวนหาความรู้ เพื่อเป้าหมายเดียวกัน
3. กระบวนการสืบสวน เน้นการให้ผู้เรียนตั้งคำถาม หาคำตอบ สืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองผลอย่างมีเหตุผล
4. ปฏิบัติการมีเดีย การใช้สื่อที่ผสมผสานข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ ในการสำรวจ และนำเสนอข้อมูล ทำให้เรียนรู้ได้น่าสนใจและเข้าใจง่ายขึ้น
5. การคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ เน้นให้เกิดกระบวนการคิดระดับสูงในการแก้ปัญหาและนำเสนอผลงาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการสืบสวนแบบกลุ่มร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมีเดีย มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. สถานการณ์ (Situation) ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลในการเผชิญสถานการณ์ปัญหา เลือกหัวข้อและรวมกลุ่มตามหัวข้อที่สนใจร่วมกัน
 - 1.1 เลือกหัวข้อ ผู้เรียนเลือกหัวข้อเรื่องที่สนใจ
 - 1.2 แบ่งกลุ่ม แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามหัวข้อเรื่องที่สนใจ กลุ่มละ 3-5 คน
2. สำรวจ (Explore) สมาชิกกลุ่มสำรวจการตอบสนองต่อสถานการณ์ วางแผนขั้นตอนและหน้าที่ในการสืบค้นข้อมูลโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย
 - 2.1 วางแผน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการทำงานกลุ่มในการถ่ายทำ เก็บข้อมูล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม
 - 2.2 ออกแบบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมพลังสมองร่วมกันอภิปรายในการวางโครงสร้างเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอ
3. ภารกิจ (Mission) ผู้เรียนกำหนดภารกิจการเรียนรู้และจัดระเบียบการเรียนรู้ (คำจำกัดความของปัญหา บทบาท การมอบหมายงาน ฯลฯ) จัดเตรียมข้อมูล โดยลงมือสืบค้นด้วยมัลติมีเดีย ใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียหรือสื่อออนไลน์ เพื่อค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ และทำการปฏิบัติพร้อมถ่ายทำภาพนิ่งและวิดีโอด้วยอุปกรณ์เทคโนโลยี
 - 3.1 สาระ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษากิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ สรุปข้อความสำคัญที่ใช้ในการทำมัลติมีเดีย
 - 3.2 ถ่ายทำ ฝึกปฏิบัติพร้อมกันทุกกลุ่มตามหัวข้อเรื่องที่เลือกไว้
4. กลุ่มศึกษา (Study Group) นำข้อมูลที่ได้ออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลภายในกลุ่ม เตรียมข้อมูลและจัดทำผลงานในรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย

4.1 จัดทำสื่อมัลติมีเดีย ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดทำสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือสื่อประสม ที่ผสมผสาน ภาพ เสียง คำบรรยาย และการเคลื่อนไหว เพื่อนำเสนอข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ เข้าใจง่าย และน่าสนใจยิ่งขึ้น สามารถใช้งานผ่าน PowerPoint หรือส่งออกเป็นวิดีโอ mp4 ได้ โดยใช้โปรแกรมการทำวิดีโอ

4.2 แบบประเมิน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดทำแบบประเมินผลงานให้ผู้เข้าชมได้ประเมินผลงานของกลุ่มในการนำเสนอ แบบประเมินผลรูปแบบออนไลน์ (On-site) ทำแบบสอบถาม และออนไลน์ (Online) ใช้ Google Forms, แอปพลิเคชัน หรือระบบ LMS (Learning Management System)

5. วิเคราะห์ (Analyze) วิเคราะห์ความก้าวหน้าและกระบวนการในการจัดทำสื่อมัลติมีเดียเพื่อนำเสนอผลการศึกษา

5.1 ตรวจสอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งผลงานให้ครูประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

5.2 ความถูกต้อง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงแก้ไขผลงานตามคำแนะนำของผู้สอน

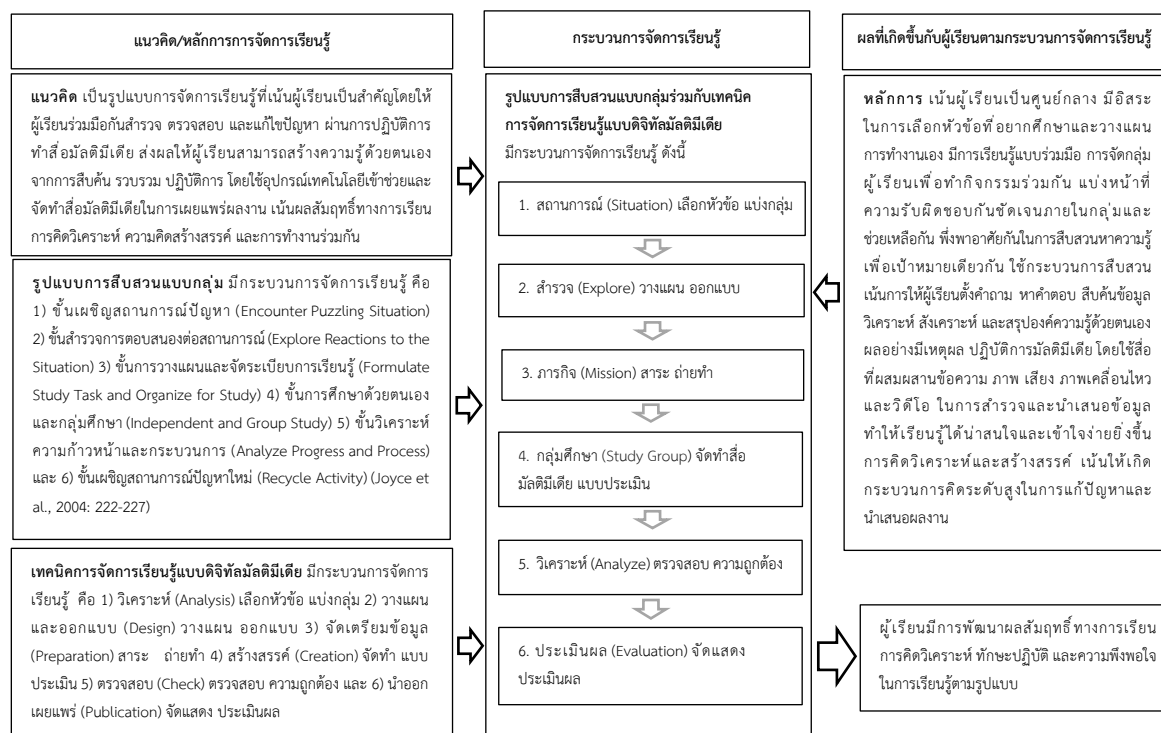
6. ประเมินผล (Evaluation) ผู้เรียนนำเสนอผลงานบรรจุลงสื่อหรือเผยแพร่ใช้งานจริง มีการประเมินร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

6.1 จัดแสดง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนในรูปแบบนิทรรศการในรูปแบบสื่อออนไลน์ เช่น Facebook, YouTube, TikTok, Instagram, และ LINE

6.2 ประเมิน สอน เพื่อนในห้องเรียน และผู้มีส่วนร่วมในการชมงานนำเสนอประเมินผลงานของกลุ่มในรูปแบบออนไลน์ (On-site) ทำแบบสอบถาม และออนไลน์ (Online) ใช้ Google Forms, แอปพลิเคชัน หรือระบบ LMS

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้

ผู้เรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ ทักษะปฏิบัติ และความพึงพอใจในการเรียนรู้ตามรูปแบบ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิด/หลักการการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้

บทสรุป

เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้แทนที่การสอนแบบเดิม แต่คือการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เป็นแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีมาสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดียที่ผู้เรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้า สื่อสาร และสร้างสรรค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย ซึ่งเป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้การสร้างสรรค์สื่อมัลติมีเดีย และการเล่าเรื่องดิจิทัล คือ การผสมผสานศิลปะการเล่าเรื่องแบบดั้งเดิมเข้ากับเครื่องมือมัลติมีเดียสมัยใหม่ เช่น วิดีโอ ภาพถ่าย เสียง และแอนิเมชัน เพื่อถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ส่วนตัว หรือข้อเท็จจริง ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และโซเชียลมีเดียได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างประสบการณ์จริงและกระตุ้นความสนใจ หัวใจสำคัญคือการผสมผสานความรู้เนื้อหาเข้ากับเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ และการรู้ดิจิทัล สำหรับเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้หลากหลายวิชาและหลายระดับชั้น ทั้งนี้ในการนำเทคนิคนี้ไปใช้อาจใช้เป็นเทคนิคเดี่ยวโดยตรงหรือผสมผสานกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ต้องใช้ นอกจากนี้ผู้สอนต้องคำนึงในการเข้าถึงและความสามารถในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีของผู้เรียนและสถาบันการศึกษาด้วย

องค์ความรู้ใหม่

เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบดิจิทัลมีเดียเดียว มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ (Analysis) กำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และหัวข้อ 2) วางแผนและออกแบบ (Plan and Design) วางโครงสร้างเนื้อหา (Storyboard) และรูปแบบการนำเสนอ 3) จัดเตรียมข้อมูล (Preparation) เตรียมข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวิดีโอ 4) สร้างสรรค์ (Creation) นำข้อมูลมาประกอบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 5) ตรวจสอบ (Check) ทดสอบและตรวจสอบประสิทธิภาพความถูกต้อง และ 6) นำออกเผยแพร่ (Publication) บรรจุลงสื่อหรือเผยแพร่ใช้งานจริง

เอกสารอ้างอิง

- เพ็ญสุตา หิรัญเกิด. (2566). แนวทางการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในยุคดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภูวิศ ครุฑหลวง. (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- แมน เชื้อบางแก้ว. (2552). การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแมนส์ (MANS Model) เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้. รายงานประสิทธิภาพ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1.
- แมน เชื้อบางแก้ว. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงและเจตคติทางวิทยาศาสตร์. ปรินญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แมน เชื้อบางแก้ว และดวงตา อินทรนาค. (2568). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. วารสารราชชนครินทร์, 22(1), 46-62.
- มนธิรา จันทร์เชื้อ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2564). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2565). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ชุดนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษา ฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- ล่งละนา ไชยวงสา. (2567). แนวทางการส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัลของนักศึกษาในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ข้อมูลเพื่อนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- วรรณนิษา เสงี่ยม และภริดา ชัยรัตน์. (2565). ความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัลของข้าราชการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 17(62), 82-91.
- วรารณ แก้วสระศรี. (2566). การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการปฏิบัติงานยุคดิจิทัล ของเทศบาลตำบลแม่เกาะ อำเภอแม่เกาะ จังหวัดลำปาง. *ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- วิณัฐพัชร โพธิ์เพชร. (2567). การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 21(40), 116-129.
- สายฝน เสกขุนทด. (2565). แนวทางการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนกปริทัศน์. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 14(2), 293-307.
- สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.) *กรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับพลเมืองไทย*. สืบค้นจาก <https://web.parliament.go.th/assets/portals/files>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลของผู้เรียนทุกช่วงวัย: กรณีศึกษาของต่างประเทศและประเทศไทย (ฉบับเข้าใจง่าย)*. สมุทรปราการ: บริษัท เอส.บี.เค. การพิมพ์ จำกัด.
- Epstein, S. (1973). The self-concept revisited: Or a theory of a theory. *American Psychologist*, 28(5), 404-416. <https://doi.org/10.1037/h0034679>
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2004). *Models of Teaching* (7th ed.). Boston: Pearson Education, Inc.
- Marhan, A. M. (2006). Connectivism: Concepts and Principles for emerging Learning Networks. *Proceedings of the 5th International Conference on eLearning and Software for Education*, 13(September, 2006), 1-8.
file:///C:/Users/HP/Downloads/Connectivism_Concepts_and_Principles_for_emerging_.pdf
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). New York: Cambridge University Press.
- Rahman, S. M. (2008). Introductory Chapter a Brief Introduction to the Field of Multimedia Technologies. In *Multimedia Technologies: Concepts, Methodologies, Tools, and Applications*. Edited by S. M. Rahman. pp. xxvii-lvii. New York: Yurchak Printing Inc.
- Rogers. C. R. (1959). A THEORY OF THERAPY, PERSONALITY, AND INTERPERSONAL RELATIONSHIPS, AS DEVELOPED IN THE CLIENT-CENTERED FRAMEWORK. In S. Koch (ed.), *Psychology: A Study of a Science*, 1(3), 184-256.
- Siemens. (2005). Connectivism: A learning theory for the digital age. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*,
http://www.itdl.org/Journal/Jan_05/article01.htm.
- Vaughan, T. (2011). *Multimedia: Making It Work* (8th ed.). New York: Mc Graw Hill.

แบบฟอร์มการส่งบทความวิชาการ/บทความวิจัย
วารสารราชนครินทร์ (Journal of Rajanagarindra) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

1. ชื่อ – นามสกุล ผู้ส่งบทความ

(ภาษาไทย).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ขอส่งบทความ ☐ บทความวิชาการ ☐ บทความวิจัย ☐ อื่นๆ ระบุ.....

2. ชื่อบทความ

(ภาษาไทย).....

.....

(ภาษาอังกฤษ).....

.....

3. กรณีที่เป็นอาจารย์และนักศึกษา ให้ระบุสาขาวิชาที่สังกัด

(ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ).....

4. ระดับการศึกษาสูงสุด (ภาษาไทย) (ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งทางวิชาการ (ภาษาไทย) (ภาษาอังกฤษ).....

5. หน่วยงานที่สังกัด

(ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ).....

6. ชื่อผู้เขียนร่วม

6.1 ชื่อ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

วุฒิการศึกษา สาขาวิชา

6.2 ชื่อ (ภาษาไทย)

(ภาษาอังกฤษ)

วุฒิการศึกษา สาขาวิชา

หมายเหตุ กรณีมีผู้เขียนร่วมมากกว่า 1 คน ให้ระบุเฉพาะคนที่ 1 ส่วนคนอื่นๆ ระบุในบทคัดย่อ

7. ผู้รับผิดชอบบทความชื่อ สกุล

8. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก

.....
.....
.....
.....

โทรศัพท์.....E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อเรื่องที่ระบุในบทความจริง

โดยบทความต้นฉบับนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และระหว่างรอผลการพิจารณารับลงตีพิมพ์จากวารสารราชชนรินทร์ ข้าพเจ้าจะไม่นำส่งบทความต้นฉบับนี้ไปรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ อีก หากพบว่าการส่งไปรับการพิจารณาที่อื่นด้วย ข้าพเจ้ายินดีให้ทางวารสารฯ ยกเลิกการพิจารณาโดยทันที และยินยอมว่าบทความที่ตีพิมพ์ลงในวารสารราชชนรินทร์ ถือเป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

ลงนาม.....

(.....)

ผู้ส่งบทความวิชาการ/บทความวิจัย

****กรุณารอกข้อมูลที่เป็นจริงและสมบูรณ์ที่สุด เพื่อความสะดวกในการประสานงานและการตีพิมพ์บทความ****

วารสารราชชนรินทร์ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ประเภทของบทความและรูปแบบบทความ

ผู้ส่งบทความสามารถส่งบทความได้ 2 ประเภท คือ บทความวิจัย และบทความวิชาการ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

1. บทความวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อ

- 1.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.2 ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.3 สังกัดของผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.4 บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.5 คำสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 1.6 บทนำ
- 1.7 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.8 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.9 ผลการวิจัย
- 1.10 อภิปรายผลการวิจัย
- 1.11 ข้อเสนอแนะ
- 1.12 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย
- 1.13 เอกสารอ้างอิง

2. บทความวิชาการ ประกอบด้วยหัวข้อ

- 2.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.2 ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.3 สังกัดของผู้เขียน (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.4 บทคัดย่อ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.5 คำสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
- 2.6 บทนำ
- 2.7 เนื้อหา
- 2.8 บทสรุป
- 2.9 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย
- 2.10 เอกสารอ้างอิง

รูปแบบและการเรียงลำดับเนื้อหา

วารสารราชชนกธรินทร์ ได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความสำหรับการตีพิมพ์ลงในวารสาร โดยผู้เขียนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด โดยมีความยาวของบทความ 10 – 14 หน้า (ขนาดกระดาษ A4) ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ตลอดบทความทุกหน้า ดังแสดงในตาราง

ที่	หัวข้อ / ส่วนประกอบ ของบทความ	คำอธิบาย	ขนาดตัวอักษร
1	ชื่อเรื่องบทความภาษาไทย	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา	18 pt.
2	ชื่อเรื่องบทความภาษาอังกฤษ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา	18 pt.
3	ชื่อผู้เขียนภาษาไทย	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา และมีสัญลักษณ์ * อยู่ท้ายนามสกุล ผู้ประสานงานหลัก	14 pt.
4	ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา และมีสัญลักษณ์ * อยู่ท้ายนามสกุล ผู้ประสานงานหลัก	14 pt.
5	บทคัดย่อ	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา เนื้อหาในบทคัดย่อจัดแบบกระจาย ชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
6	คำสำคัญ	เป็นคำหลักที่สำคัญจากชื่อเรื่อง บทความ หรือตัวแปรที่สำคัญ (ประมาณ 3 – 5 คำ) จัดชิดซ้าย	12 pt.
7	ABSTRACT	จัดกลางหน้ากระดาษ ตัวหนา เนื้อหาในบทคัดย่อจัดแบบกระจาย ชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
8	Keywords	เป็นคำหลักที่สำคัญเป็น ภาษาอังกฤษจาก (ตามคำสำคัญ ภาษาไทย) จัดชิดซ้าย	12 pt.

ที่	หัวข้อ / ส่วนประกอบ ของบทความ	คำอธิบาย	ขนาดตัวอักษร
9	บทนำ	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาให้ บรรยายถึงความสำคัญและที่มาของ การวิจัย โดยมีเนื้อหาไม่เกิน 2 หน้า จัดกระจายแบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
10	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาใน วัตถุประสงค์เขียนเป็นข้อ ๆ จัดกระจายแบบชิดขอบ เนื้อหา ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
11	วิธีดำเนินการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาระบุ ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัย วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขต เนื้อหา แนวคิดทฤษฎี หรือการเก็บ รวบรวมข้อมูล ระบุเครื่องมือ พร้อมค่าสถิติ จัดกระจายแบบชิด ขอบ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
12	ผลการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาให้ใส่ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถ ใส่ภาพ ตาราง พร้อมทั้งอธิบาย อย่างย่อ จัดกระจายแบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
13	อภิปรายผลการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา เนื้อหาแสดง เหตุผลทางวิชาการถึงสิ่งที่พบจาก การวิจัย โดยมีการอ้างอิง และ นำเสนอเท่าที่จำเป็นอย่างชัดเจน และครอบคลุม จัดกระจายแบบ ชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.

ที่	หัวข้อ / ส่วนประกอบ ของบทความ	คำอธิบาย	ขนาดตัวอักษร
14	ข้อเสนอแนะ	จัดชิดซ้าย ตัวหนา จัดกระจาย แบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษร ขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
15	องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย	จัดชิดซ้าย ตัวหนา จัดกระจาย แบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษร ขนาด 14 pt.	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
16	เอกสารอ้างอิง	จัดชิดซ้าย ตัวหนา จัดกระจาย แบบชิดขอบ เนื้อหาใช้ตัวอักษร ขนาด 14 pt. (ระบุเอกสารอ้างอิง ที่ปรากฏในเนื้อหาบทความให้ ครบถ้วน)	หัวเรื่องขนาด 16 pt.
17	ชื่อตาราง	ตารางที่ (ใช้ตัวหนา) จัดชิดซ้าย	14 pt.
18	คำอธิบายภาพ แผนภูมิ หรือ กราฟ	ภาพที่ (ใช้ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง ใต้ภาพ ตัวอักษรขนาด 14 pt.	14 pt.
19	การเว้นระยะขอบกระดาษ	- ขอบบน 1.5 นิ้ว - ขอบล่าง 1 นิ้ว - ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว - ขอบขวา 1 นิ้ว	

การส่งต้นฉบับ ส่งบทความวิจัย/บทความวิชาการ ในรูปแบบไฟล์ Word และในรูปแบบไฟล์ PDF พร้อมทั้งแบบฟอร์มส่งบทความ เพื่อรับการพิจารณาลงตีพิมพ์ลงวารสาร ในระบบ ThaiJo วารสารราชชนรินทร์

การติดต่อ กองบรรณาธิการวารสารราชชนรินทร์ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชชนรินทร์ เลขที่ 422 ถ.มรุพงษ์ ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000 หมายเลขโทรศัพท์/
0-3850-0000 ต่อ 6415

ชื่อบทความ (ภาษาไทย) (ตัวอักษรขนาด 18 pt.)
ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ) (ตัวอักษรขนาด 18 pt.)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย) (ตัวอักษรขนาด 14 pt.)
ชื่อผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ) (ตัวอักษรขนาด 14 pt.)

สังกัดของผู้เขียน (ภาษาไทย) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)
สังกัดผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

*Corresponding email: (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

บทคัดย่อ (ตัวอักษรขนาด 16)

(ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ : (ไม่เกิน 5 คำ) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

ABSTRACT (ตัวอักษรขนาด 16)

(ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

.....

.....

Keywords : (ไม่เกิน 5 คำ) (ตัวอักษรขนาด 12 pt.)

บทนำ (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....
.....
..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)
.....
.....
.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

1.
2. (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)
3.

วิธีดำเนินการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....
.....
..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)
.....
.....
.....

ผลการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....
.....
..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)
.....
.....
.....
.....

อภิปรายผลการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (ตัวอักษรขนาด 16 pt.)

.....

.....

..... (ตัวอักษรขนาด 14) pt.)

.....

.....

.....

การอ้างอิงเอกสาร

1. ในเนื้อเรื่อง เอกสารภาษาไทยใช้ชื่อต้น เอกสารภาษาอังกฤษใช้ชื่อสกุล

ตัวอย่าง

1. วราลี ถนอมชาติ และนภัส ศรีเจริญประมง (2562). รายงานว่า.....
ถ้าเกิน 2 คน ใช้เฉพาะชื่อแรกแล้วต่อด้วย และคณะ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ et al.
2. การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า
สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว (ทิสนา แคมณี, 2562)
3. การรู้สารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Breivik, 1987)

2. ในการอ้างอิงเอกสาร

1) บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่พิมพ์ (ฉบับ), หน้า.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2550). ทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา
ในประเทศไทย. **วารสารห้องสมุด**. 51(2), 81 – 92.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample
Size for Research Activities. **Educational and Psychological
Measurement**. 30(3), 607-610.

2) หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ยุพิน พิพิธกุล. (2540). การเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ :
บริษัทการพิมพ์.

เดชา เดชะวัฒนไพศาล. (2551). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนา
วิชาการ “ก้าวใหม่ในโลกธุรกิจ”. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.

กรณีผู้แต่งเป็นคนไทย แต่ง เขียนหนังสือภาษาอังกฤษ ให้ลงชื่อผู้แต่งเหมือนคนไทยที่แต่งหนังสือ

ภาษาไทย

Khanjanapaj Lewmanomont. & Hioao Ogawa. (1995). **Common seaweeds
and seagrasses of Thailand**. Bangkok : Integrated Promotion
Technology Co.Ltd.

3) การอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต). ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความ.

สืบค้นเมื่อ..... จาก www.....

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. สืบค้นเมื่อ
9 พฤศจิกายน 2550. จาก <http://www.onec.go.th>

วารสารราชนครินทร์

กองบรรณาธิการวารสารราชนครินทร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

422 ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000

0-3850-0000 ต่อ 6415

rru.journal@gmail.com

ISSN 2774 - 1230 (Online)